

๒๓.๗.๖๖  
อ ๕๑๓  
๕.๓

สภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี  
สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12

ปริญญานิพนธ์  
ของ  
อัคราวรรณ ศรีโกมุท

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา  
พฤษภาคม 2542  
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปัญหานี้อย่างถี่ถ้วนแล้ว  
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต  
วิชาเอกการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(ดร. อรรถพร โพธิ์สุข)

..... กรรมการ

(ดร. สมสุข อัครนิมิตร)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ดร. อรรถพร โพธิ์สุข)

..... กรรมการ

(ดร. สมสุข อัครนิมิตร)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ดร. สุภาพร ตั้งสมวรวงษ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปัญหานี้อย่างถี่ถ้วน เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ ..... เดือน พฤษภาคม .. พ.ศ 2542

## ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความสำเร็จอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร.อรรถพร โพธิ์สุข ประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.สมสุข อธิระพิจิตร กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สุพร ตั้งสมวรวงษ์ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ประพนธ์ จันทวิเทศ ดร.เนพคุณ ศิริวรรณ ผอ.วิเชียร สุนันทมาศ ดร.รจนา ศรีบุญมา และอาจารย์วิระศักดิ์ วงศ์สมบัติ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการตรวจแบบสอบถาม เพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์ขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และอาจารย์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี จะเชิงเตรา สระแก้ว ที่ช่วยกรุณากรอกแบบสอบถามให้ข้อมูล และเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ อาจารย์สุวิลา ยันตพงศ์พัฒน์ พ.ศ.ท.จักรรัตน์ ศรีโกมุต ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจจนสำเร็จลงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ หากยังมี ชื่อน้อมบูชาในพระคุณของคุณแม่ คุณพ่อ พี่ ๆ และอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน และประสิทธิ์ประสาทวิชาการศึกษาต่าง ๆ ให้แก่ผู้วิจัย

อัจฉราวรรณ ศรีโกมุต

## สารบัญ

| บทที่                                               | หน้า |
|-----------------------------------------------------|------|
| 1 บทนำ .....                                        | 1    |
| ภูมิหลัง .....                                      | 1    |
| ความมุ่งหมายของการศึกษา .....                       | 5    |
| ความสำคัญของการศึกษา .....                          | 5    |
| ขอบเขตของการวิจัย .....                             | 5    |
| นิยามศัพท์เฉพาะ .....                               | 6    |
| สมมติฐานของการวิจัย.....                            | 8    |
| 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....              | 9    |
| การอาชีวศึกษาในประเทศไทย .....                      | 9    |
| การศึกษาอาชีวเกษตร .....                            | 13   |
| ความหมายและความสำคัญของงานวิชาการ .....             | 16   |
| ขอบข่ายของงานวิชาการ .....                          | 17   |
| งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษาโดยทั่วไป.....    | 42   |
| งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการด้านต่าง ๆ .....  | 44   |
| 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า .....                   | 53   |
| การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง .....       | 53   |
| การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ..... | 55   |
| การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....        | 57   |
| การวิเคราะห์ข้อมูล .....                            | 59   |
| สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล .....               | 59   |

|   |                                                                        |     |
|---|------------------------------------------------------------------------|-----|
| 4 | ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....                                             | 60  |
|   | การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....                                      | 60  |
|   | การวิเคราะห์ข้อมูล .....                                               | 61  |
| 5 | สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....                                   | 94  |
|   | ความมุ่งหมายของการวิจัย .....                                          | 94  |
|   | วิธีดำเนินการวิจัย .....                                               | 94  |
|   | การวิเคราะห์ข้อมูล .....                                               | 95  |
|   | ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....                                             | 95  |
|   | อภิปรายผล .....                                                        | 96  |
|   | ข้อเสนอแนะ .....                                                       | 105 |
|   | ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป .....                               | 108 |
|   | บรรณานุกรม .....                                                       | 110 |
|   | ภาคผนวก .....                                                          | 122 |
|   | ภาคผนวก ก หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ .....                          | 123 |
|   | ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย .....                         | 128 |
|   | ภาคผนวก ค แบบสอบถาม .....                                              | 132 |
|   | ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม .... | 165 |
|   | ประวัติย่อของผู้วิจัย .....                                            | 167 |

## บัญชีตาราง

### ตาราง

### หน้า

|    |                                                                                                                                |    |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1  | จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของอาจารย์ จำแนกตามหมวดวิชา<br>ที่สอน และสถานศึกษา .....                                           | 54 |
| 2  | จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษา จำแนกตามระดับ<br>การศึกษา และสถานศึกษา .....                                           | 55 |
| 3  | จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจำแนกตามสถานภาพ .....                                                                        | 58 |
| 4  | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ในแต่ละด้านและโดยรวม .....             | 61 |
| 5  | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร .....                     | 62 |
| 6  | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน .....        | 63 |
| 7  | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ ..... | 64 |
| 8  | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านอาจารย์ผู้สอน .....                | 65 |
| 9  | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านนักศึกษา .....                     | 66 |
| 10 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านสื่อการเรียนการสอน .....           | 67 |
| 11 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านการวัดผลและการประเมินผล .....      | 68 |
| 12 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านการบริการห้องสมุด .....            | 69 |

|    |                                                                                                                               |    |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 13 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์ที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ในแต่ละด้านและโดยรวม .....              | 70 |
| 14 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์ที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร .....                      | 71 |
| 15 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์ที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน .....         | 72 |
| 16 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์ที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ .....  | 73 |
| 17 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์ที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านอาจารย์ผู้สอน .....                 | 74 |
| 18 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์ที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านนักศึกษา .....                      | 75 |
| 19 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์ที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านสื่อการเรียนการสอน .....            | 76 |
| 20 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์ที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านการวัดผลและการประเมินผล .....       | 77 |
| 21 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์ที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านการบริการห้องสมุด .....             | 78 |
| 22 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ในแต่ละด้านและโดยรวม .....             | 79 |
| 23 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร .....                     | 80 |
| 24 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน .....        | 81 |
| 25 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ ..... | 82 |

|    |                                                                                                                          |    |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 26 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านอาจารย์ผู้สอน .....           | 83 |
| 27 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านนักศึกษา .....                | 84 |
| 28 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านสื่อการเรียนการสอน .....      | 85 |
| 29 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านการวัดผลและการประเมินผล ..... | 86 |
| 30 | ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อ<br>สภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านการบริการห้องสมุด .....       | 87 |
| 31 | เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน .....                       | 88 |
| 32 | เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>จำแนกตามหมวดวิชา .....                                   | 89 |
| 33 | เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>จำแนกตามระดับการศึกษา .....                             | 90 |
| 34 | ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ จากแบบสอบถาม<br>ปลายเปิด .....                                       | 91 |
| 35 | ความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ จากแบบสอบถาม<br>ปลายเปิด .....                                         | 93 |
| 36 | ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ จากแบบสอบถาม<br>ปลายเปิด .....                                        | 94 |



## บทที่ 1

### บทนำ

#### ภูมิหลัง

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างเสริมความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญของกระบวนการพัฒนาคน โดยช่วยให้ได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิต ตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพ ได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ ที่กระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา การเตรียมคนให้สามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องให้การศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้เกิดคุณลักษณะ ตามที่ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) กล่าวไว้คือ "มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี" (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 24)

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง ทั้งทางด้าน อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งเกษตรกรรม ซึ่งโดยพื้นฐาน ประเทศไทย เป็นประเทศเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศประมาณร้อยละ 62.45 ประกอบอาชีพทางการเกษตร (นพคุณ สิริวรรณ. 2539 : 1) อีกทั้งผลิตผล และผลิตภัณฑ์การเกษตรยังเป็น รายได้หลัก และเป็นฐานทางเศรษฐกิจที่สำคัญยิ่งของประเทศ ดังนั้น การจัดการศึกษาด้าน การเรียนการสอนวิชาเกษตรในสถานศึกษาทุกระดับของประเทศ จึงเป็นบทบาทที่มีความจำเป็น และสำคัญยิ่งแก่เยาวชนและเกษตรกร ปัจจุบันมีนักศึกษาที่เรียนวิชาชีพเกษตรในวิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ. 2537 มีจำนวน 8,215 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 33) เพิ่มขึ้นเป็น 21,463 คน ในปี 2540 (กรมอาชีวศึกษา. 2540 : 1) โดยใช้ข้อมูลจากแนวทางปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวง ศึกษาธิการ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล อันเป็นผลมาจากการดำเนินงานตามนโยบาย การพัฒนาคุณภาพของกรมอาชีวศึกษาในด้านเร่งพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาเกษตร คือสนองความ ต้องการกำลังคนของประเทศ ของสังคม และของผู้เรียน ให้มีความสามารถที่จะปรับเปลี่ยนไป

ตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี โดยเน้นอุตสาหกรรมเกษตร การจัดงานฟาร์ม (บุญชู มูลพินิจ. 2539 : 19-20) ให้สามารถผลิตเกษตรกรรมรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ

พื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก เป็นพื้นที่เป้าหมายที่รัฐบาล ได้กำหนดให้เป็นแหล่งที่ตั้ง อุตสาหกรรมหลัก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้าน สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา โดยจะมีการอพยพย้ายถิ่นของแรงงานจำนวนประชากรจึงเพิ่มขึ้น ดังนั้นในเขตพื้นที่ 3 จังหวัด คือ ระยอง ฉะเชิงเทรา และชลบุรี จึงมีการจ้างงานมากขึ้นทั้งในทางตรงและ ทางอ้อม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 8-10) ทำให้ภาคตะวันออก มีอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) สูงขึ้นจาก 10.55 % ในช่วง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 เป็น 11.61 % ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ซึ่งสูงที่สุดเมื่อเทียบกับทุก ๆ ภาค (ยังสุกษณ์ แฉล้มวงศ์. 2538 : 3-25) สภาพสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม ทำให้การจัดการอาชีวศึกษามีความเหมาะสมกับพื้นที่ เพราะ มีการขยายตัวทั้งทางภาคอุตสาหกรรม บริการ การค้าอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร สอดคล้อง กับการผลิตบุคลากรสาขาวิชาชีพ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขต การศึกษา 12 ได้แก่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ฉะเชิงเทรา และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว (กรมอาชีวศึกษา. 2538 : 27)

การอาชีวศึกษาในฐานะที่เป็นการศึกษาวิชาชีพที่มุ่งผลิตกำลังคนในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะ อย่างยิ่งกำลังคนระดับกลางจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศมาก จำเป็นจะต้องมีการวางแผน การผลิตและพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ในการดำเนินงานให้ บรรลุจุดหมายดังกล่าวได้ จะต้องพิจารณากระบวนการผลิตนักศึกษาว่า มีประสิทธิภาพมากน้อย เพียงไร สิ่งที่ต้องพิจารณาคือ การดำเนินงานทางวิชาการ เพราะการดำเนินงานทางวิชาการ เป็นกระบวนการผลิตนักศึกษานั้นเอง (พงษ์ศักดิ์ อิทธิศิริเวทย์. 2538 : 2) เช่นเดียวกับที่ บรรจง ชูสกุลชาติ (2527 : 68-69) กล่าวไว้ว่า การดำเนินการศึกษาให้บรรลุความมุ่งหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ในทางการศึกษาหลายประการ เช่น ระบบ การบริหารการศึกษา ระบบบริหารสถานศึกษา ระบบบริหารห้องเรียน หลักสูตร แบบเรียน การสอน อุปกรณ์การศึกษา การวัดผลและการประเมินผล เป็นต้น ซึ่งก็ยังคงให้ความสำคัญ ต่อการดำเนินงานด้านวิชาการ ที่ส่งผลต่อผลิตภาพของสถานศึกษา สอดคล้องกับความคิดเห็นของ สายหยุด จำปาทอง (2531 : 22) ที่กล่าวถึงงานวิชาการไว้ว่า เป็นงานหลักของสถานศึกษา ส่วนงานธุรการ งานบุคลากร งานกิจการนักศึกษา งานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์ระหว่าง

สถานศึกษากับชุมชน เป็นเพียงงานประกอบ ที่เป็นปัจจัยส่งเสริมงานวิชาการ ให้มีคุณภาพ และ  
อำนวยความสะดวกแก่การบริหาร

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษาแบ่งหน่วยงานในวิทยาลัยออกเป็น  
4 ฝ่าย ตามระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา (กรมอาชีวศึกษา. 2539 ข  
: 2) คือ ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ฝ่ายกิจการนักศึกษา ฝ่ายวางแผนและพัฒนา และฝ่ายวิชาการ  
โดยกำหนดให้ ฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ในการควบคุม ดูแลการเรียนการสอน  
การฝึกอบรม การวัดผลทางการศึกษา การจัดโปรแกรมการเรียนของคณะวิชาต่าง ๆ  
งานหลักสูตรพิเศษ งานหลักสูตรและการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล  
และงานห้องสมุด จากการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ.2535  
ได้สอบถามผู้ประกอบการพบว่า คุณภาพแรงงานในระดับอาชีวศึกษาไม่เป็นไปตามความต้องการ  
ของนายจ้าง ขาดทักษะในการเขียน การใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ  
ในกลุ่มประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ขาดทักษะ  
ในสาขาวิชาชีพ และพบอีกด้วยว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ไม่ค่อยขยัน  
ไม่ตรงต่อเวลา ขาดวินัย และขาดความรับผิดชอบในทุกระดับการศึกษา (ชงยุทธ์ แฉล้มวงษ์.  
2538 : 15-16) จากการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2536  
ประเภทวิชาเกษตรกรรม นักศึกษามีความคิดเห็นว่า อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้  
เครื่องจักร ในการฝึกปฏิบัติมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา เอกสารตำราเรียนมีไม่เพียงพอและ  
ไม่ทราบว่าจะค้นคว้าจากที่ใด วัสดุฝึกในการฝึกปฏิบัติมีไม่เพียงพอ เนื้อหาวิชาพื้นฐานและวิชาชีพ  
ไม่เพียงพอ สำหรับการเรียนต่อในระดับปริญญาตรี การเรียนการสอนไม่ได้ใช้สื่อทัศนูปกรณ์  
ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์ว่าควรปรับปรุงแก้ไข เรื่องของสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อทัศนัย  
และคุณภาพ เงินงบประมาณและเงินบำรุงการศึกษาที่ได้รับไม่เพียงพอ อุปกรณ์ เครื่องใช้  
เครื่องจักร ในการฝึกปฏิบัติมีไม่เพียงพอ (กรมอาชีวศึกษา. 2539 ค : 3) และจากรายงาน  
การวิจัยสภาพปัจจุบันและปัญหาในการสอนวิชาชีพของครูอาจารย์ ในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา  
พบว่า ควรมีการปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือ เครื่องใช้ สื่อทัศนูปกรณ์ที่มีอยู่ในสถานศึกษา ให้มี  
คุณภาพ เพียงพอแก่การให้บริการ ควรมีการเตรียมอาจารย์ และแนวปฏิบัติ ในการเตรียม  
ความพร้อม เพื่อให้หลักสูตรที่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งของกรมอาชีวศึกษา ขาดแคลนสื่อ หนังสือ  
ตำรา คู่มือการเรียนการสอนตามหลักสูตรปัจจุบัน ขาดคู่มือ ตำราเรียนแต่ละรายวิชาที่เป็น  
มาตรฐานเดียวกันและขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อครุภัณฑ์ เครื่องใช้ ในการฝึกทักษะวิชาชีพ

และคู่มือ วัสดุ ครุภัณฑ์ มาตรฐานของกรมอาชีวศึกษาสามัญ (กัญญา กำศิริพินาน. 2538 : 29-30) ในด้านของหลักสูตรของกรมอาชีวศึกษา สาขาเกษตรศาสตร์ มีการปรับปรุงบ่อยครั้ง ทำให้นักศึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียน การรับรู้ไม่ทันและไม่ต่อเนื่อง จากการสัมภาษณ์ นักศึกษา (มนรัตน์ ชื่นชมขจรสุข นักศึกษาชั้นปวส. 2 แผนกโคนม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อัจฉราวรรณ ศรีโกมุท เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่อาคาร 2 คณะวิชาพื้นฐาน ห้อง 215 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ชลบุรี เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2541) พบว่า เนื้อหาวิชาที่เรียนทั้งวิชาพื้นฐานและวิชาชีพน้อยเกินไป สำหรับการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องจักร มีไม่เพียงพอ กับจำนวนนักศึกษา ในการฝึกปฏิบัติการเรียนการสอนไม่ได้ใช้วัสดุอุปกรณ์เท่าที่ควร ซึ่งไม่สอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรใหม่ และบางวิชาที่มีในหลักสูตรเก่า ไม่ตรงกับหลักสูตรใหม่ ทำให้ ขาดโอกาสในการศึกษาต่อและเสียเวลา (ศรัชัย บุญญา นักศึกษาชั้นปวส.1 แผนกไม้ผล เป็นผู้ให้ สัมภาษณ์, อัจฉราวรรณ ศรีโกมุท เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่อาคาร 2 คณะวิชาพื้นฐาน ห้อง 211 วิทยาลัย เกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2541) พบว่าหลักสูตรที่เรียนมา มีการเปลี่ยนแปลง วิชาที่เรียนไม่มีในหลักสูตรใหม่ ดังนั้นนักศึกษาที่ตกค้างบางวิชาในหลักสูตรเดิม ต้องไปเลือกเรียนวิชา ที่มีในหลักสูตรใหม่ที่มีเนื้อหาคล้าย ๆ กัน 2 วิชา ซึ่งเปิดสอนภาคเรียนละวิชา ทำให้เสียเวลาไป 1 ปี ต่อการตกค้าง 1 วิชา นอกจากนั้นยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบการเรียนการสอน จากสภาพปัญหาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาด้านวิชาการ พบว่า มีความขาดแคลน เครื่องมือ อุปกรณ์ การเรียนการสอน การฝึกปฏิบัติ การขาดการสร้างมาตรฐานการศึกษาเพื่ออาชีพ ทำให้นักศึกษา ที่สำเร็จการศึกษามีคุณภาพต่างกัน เกิดปัญหาคุณภาพทางวิชาการ (กรมอาชีวศึกษา. 2540 : 29) กรมอาชีวศึกษาจึงต้องกำหนด นโยบายในแผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 8 (2540-2544) ให้ สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอน อาคารสถานที่ เครื่องมือ เครื่องจักร และ วัสดุ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน สื่อการสอน รวมทั้งการวัดผลและประเมินผลในด้านต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพของการศึกษาและฝึกวิชาชีพ (กรมอาชีวศึกษา. 2539 ก : 4)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการ ผลิตนักศึกษาให้เหมาะสมกับที่สังคมต้องการ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาสภาพปัญหาด้าน วิชาการในสถานศึกษาเหล่านี้ เพื่อเป็นข้อมูลนำไปใช้เป็นแนวทางปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมความต้องการของตลาดแรงงาน และ เป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปสู่การสร้างคุณภาพทางวิชาการระดับท้องถิ่นในโอกาสต่อไป

### ความมุ่งหมายของการศึกษา

การศึกษานี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาสภาพปัญหาด้านวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามประเภทการทำงาน
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของ อาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามหมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาพื้นฐาน
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามระดับการศึกษา

### ความสำคัญของการศึกษา

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับสภาพสังคม และความต้องการของตลาดแรงงาน อย่างมีประสิทธิภาพ

### ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในด้านต่าง ๆ คือ

- 1.1 ด้านหลักสูตร
- 1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.3 ด้านเครื่องมือ และ วัสดุ ครุภัณฑ์
- 1.4 ด้านอาจารย์ผู้สอน
- 1.5 ด้านนักศึกษา
- 1.6 ด้านสื่อการเรียนการสอน
- 1.7 ด้านการวัดผลและการประเมินผล
- 1.8 ด้านบริการห้องสมุด

2. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ที่ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้างานหลักสูตรและการสอน อาจารย์ และนักศึกษา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 ประจำปีการศึกษา 2541

### 3. ตัวแปรในการศึกษาวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของประชากร แบ่งเป็น

#### 3.1 ผู้บริหาร

3.1.1 ประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี

3.1.2 ประสบการณ์การทำงาน 6 ปีขึ้นไป

#### 3.2 อาจารย์

3.2.1 ผู้สอนหมวดวิชาชีฟ

3.2.2 ผู้สอนหมวดวิชาชีฟพื้นฐาน

#### 3.3 นักศึกษา

3.3.1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีฟ (ปวช.)

3.3.2 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีฟชั้นสูง (ปวส.)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็น ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ที่มีต่อ สภาพปัญหาด้านวิชาการของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีทั้ง 8 ด้าน

### นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพปัญหาด้านวิชาการ หมายถึง ลักษณะทั่วไป ที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน วิชาการของวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตร หมายถึง ลักษณะทั่วไปของการดำเนินงานและเหตุขัดข้อง หรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้การส่งเสริมแนะนำ และตรวจสอบให้อาจารย์ผู้สอนศึกษา ทำความเข้าใจหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู และกำหนด การสอน ตามแนวหลักสูตร ที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ลักษณะทั่วไปของการ ดำเนินงาน และเหตุขัดข้อง หรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวกอาจารย์ผู้สอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การตรวจสอบควบคุม

การเรียนการสอน การนิเทศภายใน การติดตามประเมินผลการสอน ของอาจารย์ผู้สอน การเข้าสอนประจำวิชาของอาจารย์ การใช้ตำราเรียน หรือคู่มือการเรียนการสอน หรือใบช่วยสอน การวิเคราะห์ปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.3 ด้านเครื่องมือ วัสดุ ครุภัณฑ์ หมายถึง สภาพทั่วไป และเหตุขัดข้อง หรืออุปสรรคต่าง ๆ ของเครื่องมือ วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการถ่ายทอดความรู้ หรือเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ซึ่งมีผลกระทบต่อการเรียนการสอน

1.4 ด้านอาจารย์ผู้สอน หมายถึง สภาพทั่วไป และเหตุขัดข้องหรืออุปสรรคต่าง ๆ ของการจัดบุคลากรในการเรียนการสอน จำนวนอาจารย์ผู้สอน สาขาวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตร จำนวนคาบที่สอน การพัฒนาอาจารย์ และพฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน

1.5 ด้านนักศึกษา หมายถึง จำนวนนักศึกษา ที่เรียนในสาขาต่าง ๆ ตามหลักสูตร จำนวนคาบที่เรียน ภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ ความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา ที่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอน

1.6 ด้านสื่อการเรียนการสอน หมายถึง สภาพทั่วไปของการดำเนินงาน และเหตุขัดข้องหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกแก่อาจารย์ผู้สอน ในการจัดทำ และใช้สื่อโสตทัศนศึกษาให้มีห้องโสตทัศนศึกษา และบริการการใช้การจัดทำสื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียน ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพของอุปกรณ์การเรียนการสอน

1.7 ด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง สภาพทั่วไปของการดำเนินงาน และเหตุขัดข้องหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลและประเมินผล การส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอน มีความรู้ ความเข้าใจ ในการวัดผลและประเมินผล การจัดทำเครื่องมือวัดผล การกำหนดเกณฑ์ประเมินผล การจัดทำ วิเคราะห์ และปรับปรุงแบบทดสอบ ที่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอน

1.8 ด้านบริการห้องสมุด หมายถึง สภาพทั่วไปของการดำเนินงานและเหตุขัดข้องหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสถานที่ดำเนินงานห้องสมุด การจัดให้มีทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภททั้งในด้านประกอบหลักสูตรการสอนและความรู้ทั่วไป การดำเนินงานทางเทคนิค การจัดบริการและกิจกรรม การจัดระบบการบริหารงานห้องสมุด การปรับปรุง และพัฒนาห้องสมุดเพื่อสนับสนุน การเรียนการสอน

2. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 หมายถึง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว

3. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย หัวหน้าคณะวิชา ได้แก่ คณะวิชาพืชศาสตร์ คณะวิชาสัตวศาสตร์ คณะวิชาช่างกลเกษตร คณะวิชาพื้นฐาน คณะวิชาอุตสาหกรรมเกษตร คณะวิชาธุรกิจเกษตร และหัวหน้างานหลักสูตรและการสอน ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12

4. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการทำงานตั้งแต่เริ่มดำรงตำแหน่ง จนถึงปีการศึกษา 2541 แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ตั้งแต่ 1-5 ปีและตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป

5. อาจารย์ หมายถึง ผู้ปฏิบัติการสอนรายวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาพื้นฐานและหมวดวิชาชีพ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12

6. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12

#### สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการแตกต่างกัน

2. อาจารย์ผู้ปฏิบัติการสอนหมวดวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการแตกต่างกัน

3. นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการแตกต่างกัน



## เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 เพื่อให้การศึกษาค้นคว้า ดำเนินไปตามลำดับขั้นตอน ผู้วิจัยได้รวบรวมสาระสำคัญเพื่อประกอบการศึกษา ดังนี้

### การอาชีวศึกษาในประเทศไทย

ความหมายของการอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาที่มุ่งไปในทางด้านฝีมือ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2530 : 915) เป็นการศึกษาที่จัดเตรียมไว้เพื่อเตรียมบุคคลให้มีอาชีพ เป็นหลักฐานในอนาคต และเพื่อช่วยให้ผู้มีอาชีพอยู่แล้วให้มีความก้าวหน้าในอาชีพของตน (วิธีศ กษุมทมาศ. 2527 : 49) โดยจะเป็นการศึกษาวិชาแขนงหนึ่งแขนงใด ที่ช่วยให้คนเราสามารถ ออกไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว การอาชีวศึกษาจึงมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศ ในการฝึกอาชีพร่วมขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และความเจริญก้าวหน้า ของสังคม (ธนุ แสงวงศ์. 2527 : 60) นักการศึกษาในต่างประเทศ ให้ความหมายของ การอาชีวศึกษาไว้ว่า เป็นการศึกษาในระดับต่ำกว่าระดับวิทยาลัยชั้นหนึ่ง ในการที่จะเตรียมผู้เรียน เข้าสู่การเลือกอาชีพในสาขาต่าง ๆ โดยเฉพาะ หรือเพื่อเป็นการยกระดับงาน ลูกจ้าง รวมทั้ง การศึกษาด้านการค้า อุตสาหกรรม สุขภาพ ธุรกิจ คหกรรม และเกษตรกรรม อยู่ภายใต้ การควบคุมดูแลของรัฐ (Good. 1973 : 645) นอกจากนั้นแล้ว Webster. 1971 : 2561) ให้ความเห็นว่า การอาชีวศึกษาคือ การศึกษาสำหรับอาชีพเฉพาะในด้าน การเกษตร การค้าหรืออุตสาหกรรม เป็นการเชื่อมโยงกันระหว่างการสอนภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติ ในระดับเตรียมอุดมศึกษา ในแผนกพาณิชยกรรมและแผนกช่างเทคนิค หรือโดยสถาบันเฉพาะของ วิทยาลัยที่ตั้งขึ้น เช่น วิทยาลัยเกษตร โรงเรียนช่างวิศวกรรม หรือสถาบันเทคนิคต่าง ๆ

จึงอาจสรุปได้ว่า การอาชีวศึกษาหมายถึง การศึกษาเพื่อจะนำไปประกอบอาชีพและมุ่ง ให้ผู้เรียนได้มีทักษะที่ถูกต้อง มีฝีมือในการทำงาน ทักษะคิด ตลอดจนนิสัยที่ดีในการประกอบอาชีพ โดยมีการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติผสมผสานกันอย่างเหมาะสมและในการจัดการอาชีวศึกษานั้น ต้องให้สอดคล้องกับพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และความต้องการของตลาดแรงงาน

การศึกษาวชิชาชีพหรือการอาชีวศึกษาในประเทศไทย ได้เริ่มมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย สามารถกล่าวเป็นช่วงเวลาได้ ดังนี้ (กรมอาชีวศึกษา.2534 : 15-16)

1. สมัยสุโขทัย (พ.ศ.1800-1921) สมัยสุโขทัย เป็นสมัยที่การศึกษาวชิชาชีพได้รับการถ่ายทอดภายในครอบครัว เช่นงานทอ งานไม้ ช่างเหล็ก ฯลฯ นอกจากนั้นยังมีงานศิลปะต่าง ๆ ที่จะได้พบได้ตามวัดวาอาราม เป็นงานด้านจิตรกรรม การแกะสลักลวดลายต่าง ๆ งานช่างและงานเกษตรกรรม ได้รับการถ่ายทอดจากบิดามารดาไปสู่ลูกหลาน ลูกผู้หญิงก็มักจะได้รับการอบรมสั่งสอนงานเกี่ยวกับกิจการบ้านเรือน การทอผ้า การประกอบอาหาร เป็นต้น

2. สมัยอยุธยา (พ.ศ.1893-2310) การถ่ายทอดวิชาชีพลักษณะคล้าย ๆ สมัยสุโขทัย แต่การติดต่อค้าขายกับชาวยุโรปเริ่มมีมากขึ้น ชาวโปรตุเกสเป็นชาติแรกที่มาติดต่อทำการค้าขายกับประเทศไทย ได้นำเทคโนโลยีหลายอย่างเข้ามาเผยแพร่ เช่น การต่อเรือ การใช้ปืนใหญ่ ตลอดจนงานคหกรรมด้านการทำขนมหวานหลายชนิด เช่น ทองหยิบ ทองหยอด สั้งขยา ฝอยทอง ฯลฯ

3. สมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ.2325-ปัจจุบัน) การให้การศึกษาวชิชาชีพ ได้รับการพัฒนาสนับสนุนเป็นอย่างดี ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงตั้งกรมสิบหมู่เพื่อฝึกบุคคลให้เป็นช่างหลวง คือ ช่างเขียน ช่างปั้น ช่างแกะ ช่างปูน ช่างกลึง ช่างหิน ช่างหล่อ ช่างบุ ช่างรัก และช่างสลัก เพื่อประโยชน์งานก่อสร้างปราสาท วัดวาอารามต่าง ๆ ได้รับการถ่ายทอดและปฏิบัติสืบทอดกันมาทุก ๆ รัชสมัยในช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ เช่น เด็กหญิงได้รับการศึกษาในด้านความเป็นแม่บ้านแม่เรือน ซึ่งถ่ายทอดมาจากคนในครอบครัว หรือคนในวงศ์ตระกูล หรืออาจจะเป็นผู้รับใช้เจ้านายชั้นสูงในวัง ดังนั้นการศึกษาวชิชาชีพหรือการอาชีวศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ.2325 จนถึงปี พ.ศ.2411 จึงเป็นการศึกษาที่ถ่ายทอดจากวงศ์ตระกูลเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีสถานศึกษาที่จะสอนให้กับประชาชนทั่ว ๆ ไป ลูกหลานชาวบ้านได้เฝ้าหัดเป็นทีเล่าเรียนวิชาความรู้จากพ่อแม่ หรือคนมีความรู้ในชุมชนนั้น ๆ ครั้นถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระองค์เสด็จขึ้นครองราชย์ เมื่อ พ.ศ. 2411 ได้ทรงตระหนักถึงการศึกษาที่จะให้แก่ประชาชนอย่างกว้างขวางขึ้น จึงได้โปรดเกล้าให้ตั้งสถานศึกษาขึ้นในพระบรมมหาราชวัง เมื่อปี พ.ศ. 2414 ขึ้นครั้งแรก และในปีพ.ศ. 2430 ได้โปรดให้ตั้งกรมศึกษาธิการเพื่อทำหน้าที่ดูแลจัดตั้งสถานศึกษาในจังหวัดต่าง ๆ

การอาชีวศึกษา ได้มีการปรับปรุงอย่างชัดเจนในโครงการศึกษาในปี พ.ศ.2441 หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จกลับจากประพาสยุโรป โครงการศึกษาฉบับนี้ได้กำหนดให้มีการศึกษาพิเศษ คือ อาชีวศึกษา โดยระบุว่าการศึกษาพิเศษเป็นการเรียน

วิชาพิเศษเฉพาะให้ความชำนาญ เช่น วิชาครู วิชาข้าราชการพลเรือน วิชารังวัด วิชาศิลปกรรม วิชากฎหมาย วิชาช่าง วิชาหัตถกรรม วิชาช่างกล วิชาค้าขาย วิชาเพาะปลูก ฯลฯ (อุทัย ภูริพัฒน์. 2536 : 18) ต่อมาใน พ.ศ.2452 กระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการ) ได้วางแผนการศึกษาขึ้นใหม่ แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท คือ โรงเรียนสามัญศึกษา และโรงเรียนวิสามัญศึกษาซึ่งต่อมาได้กลายเป็นโรงเรียนอาชีวศึกษา โรงเรียนวิสามัญศึกษา ตามแผนการศึกษานี้ ได้แก่ โรงเรียนภาษาอังกฤษมหาดุสิตาราม สโมสรช่าง ฌ สามัคยาจารย์ ในอุปการะของกรมศึกษาธิการ โรงเรียนแพทย์ดุสิตกรรภ์ โรงเรียนแพทย์และฝึกหัดอาจารย์ สำหรับสโมสรช่างนั้นทำการสอนวิชาช่างและรับทำงานช่างเขียนและแกะสลัก และต่อมาในพ.ศ.2458 ได้มีการปรับปรุงแก้ไขโครงการศึกษานี้ โดยได้แบ่งสายวิสามัญเป็นชั้นต่ำ ชั้นกลาง และชั้นสูง เทียบเท่า สายสามัญศึกษาตอนต้น ตอนกลาง ตอนปลาย จวบจนกระทั่งถึงปี พ.ศ.2464 มีการจัดการประถมศึกษา 3 ปี แล้วแยกออกเป็นมัธยมศึกษา 8 ปี ผู้ที่จบประถมปีที่ 3 แต่ไม่ประสงค์จะเรียนชั้นสามัญก็เรียนต่อวิชาชีพ คือชั้นประถมวิสามัญ 4-5 อีก 2 ปี เพื่อออกไปประกอบอาชีพ ต่อมาแผนการศึกษาชาติ พ.ศ.2475 กำหนดให้มีประถมศึกษา 4 ปี มัธยมศึกษา 8 ปี ผู้จบ ประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถ แยกต่อประถมวิสามัญ 5-6 ได้ตอนหนึ่ง ส่วนผู้ที่จบมัธยมปีที่ 4 สามารถแยกต่อมัธยมวิสามัญอีก 4 ปี (เรียกว่าหลักสูตรมัธยมศึกษาปีที่ 8 วิสามัญ) ช่วง พ.ศ. 2475 นี้เอง รัฐบาลได้ตั้งกรมวิสามัญ มีหน้าที่จัดการศึกษาเกี่ยวกับวิชาชีพขึ้น

ในปลายปี พ.ศ. 2479 กระทรวงธรรมการได้ประกาศแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2479 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการศึกษามากมาย กล่าวคือ การศึกษาภาคบังคับมี 4 ปี โดยยกเลิก ประถมวิสามัญ แยกการศึกษาระดับมัธยมออกเป็น 2 สาย คือ มัธยมศึกษาและวิสามัญศึกษา (อาชีวศึกษา) ทั้ง 2 สาย มี 3 ระดับ คือ ระดับมัธยมตอนต้น ระดับมัธยมตอนปลาย และระดับ เตรียมอุดมศึกษา และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2480 เป็นต้นมา ได้มีการเปิดโรงเรียนอาชีวศึกษาขึ้นทั่วราชอาณาจักร หากไม่เปิดใหม่ก็ดัดแปลงโรงเรียนเก่าให้เข้าตามหลักสูตรใหม่ ต่อมา พ.ศ.2481 ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการ ในสังกัดกระทรวงธรรมการขึ้นให้จัดตั้งกรมใหม่ขึ้น 2 กรม คือ กรมสามัญศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาสายสามัญ กรมวิชาการ มีหน้าที่จัดการศึกษา สายอาชีพ โดยยุบกรมศึกษาธิการ พ.ศ. 2484 และกระทรวงธรรมการได้เปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวง ศึกษาธิการ และตั้งกรมอาชีวศึกษาขึ้นแทนกรมวิชาการ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 กรมอาชีวศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย โดยได้รับความช่วยเหลือจากองค์การสหประชาชาติ และองค์การ ต่างชาติเพื่อพัฒนาการอาชีวศึกษาเรื่อยมาจนกระทั่ง พ.ศ.2503 รัฐบาลได้เปลี่ยนแผนการศึกษาชาติ

ใหม่ มีนโยบายที่จะสนับสนุนอาชีวศึกษาอย่างกว้างขวาง และให้สอดคล้องกับแผนเศรษฐกิจของ  
ประเทศ การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษามี 3 ระดับ คือ มัธยมศึกษาตอนต้นสายอาชีพ (มศ.1-3)  
มัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (มศ.4-6) และอุดมศึกษา (ระดับปวส.) ทุกระดับทั้งหลักสูตร  
ศึกษาต่อได้และหลักสูตรจบในตัว 1 ปี 2 ปี และ 3 ปี และในปี พ.ศ. 2518 ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้ง  
วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาขึ้น รวมทั้งได้แยกสถานศึกษา 28 แห่ง จากกรมอาชีวศึกษาไปตั้ง  
เป็นวิทยาเขตของวิทยาลัยฯ เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี และในปีนี้กระทรวงศึกษาธิการก็ได้ประกาศใช้  
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 ปี (มศ.4และมศ.5)ให้เรียนตามโปรแกรมวิชาชีพเกษตรกรรม  
คหกรรม พณิชยกรรม ช่างอุตสาหกรรม และศิลปหัตถกรรม เป็นการเรียนระบบหน่วยกิต และสถานศึกษา  
ทุกแห่งวัดผลการเรียนเอง นักศึกษาที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีสิทธิ์สมัครเข้าเรียนต่อระดับ  
อุดมศึกษาได้ ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เดิมให้เปลี่ยนเป็นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เรียนระบบ  
หน่วยกิตเช่นเดียวกัน (กรมอาชีวศึกษา. 2534 : 17-25) การอาชีวศึกษาจึงมีสถานศึกษา  
ที่ผลิตนักศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งในกรมอาชีวศึกษาและกรมเทคโนโลยีซึ่งภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นสถาบัน  
เทคโนโลยีราชมงคล จวบจนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2525 กรมอาชีวศึกษาได้ยกฐานะสถานศึกษา  
ที่จัดการศึกษาในระบบปกติเป็นวิทยาลัยครบทุกแห่ง และจัดตั้งสถานศึกษารูปแบบใหม่ที่จัดการศึกษา  
และฝึกอบรมทุกหลักสูตร ทั้งในและนอกระบบการศึกษา ทุกประเภทวิชาในปี พ.ศ. 2530  
ปัจจุบันระบบการจัดอาชีวศึกษา และกรมอาชีวศึกษา มี 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรปกติ และ  
หลักสูตรพิเศษ โดยหลักสูตรปกติ มีการจัด 3 ระดับ คือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)  
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในเกือบทุกสถานศึกษา และประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง  
(ปทส.) เกือบเท่าปริญญารับบางสถานศึกษา ส่วนหลักสูตรพิเศษ คือ ระยะสั้นเคลื่อนที่ อสคช.  
(อาชีวศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความยากจนในชนบท) หลักสูตรระบบต่อยอด และประกาศนียบัตรวิชาชีพ  
ช่างฝีมือ (ปชม.) เปิดสอนในบางสถานศึกษาแล้วแต่ศักยภาพของแต่ละที่ (กรมอาชีวศึกษา. 2534 :  
29-33)

การอาชีวศึกษาได้พัฒนาเรื่อยมา โดยจัดเป็นการศึกษาวิชาชีพที่มุ่งผลิตกำลังคนในระดับ  
ต่าง ๆ ตามความต้องการของท้องถิ่น และสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.  
2520 : 9) ดังนั้นการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพ จึงเป็น  
กำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแก่ประเทศชาติ โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำ  
ความรู้ไปประกอบอาชีพอิสระ เนื้อหาสาระของวิชาชีพแต่ละระดับมีลักษณะที่มีประโยชน์เบ็ดเสร็จ  
ในตัวเอง และจัดลำดับประสบการณ์การฝึกอาชีพให้เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียน

การสอนวิชาชีพในสถานศึกษาและสถาบันฝึกอาชีพต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพาะนิสัยการทำงานแก่ผู้เรียน และให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น สามารถซ่อมแซมของใช้ในบ้านได้ และจะต้องให้ทักษะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพด้วย เช่น ความรู้ด้านการคำนวณ สุขสัมพันธ์ มารยาทในการปฏิบัติงานแต่ละอาชีพ ตลอดจนการพัฒนาความคิดอ่านเพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จอย่างแท้จริงในงานอาชีพที่จะทำต่อไป (บุญน้อม พาลังค์. 2539 : 14)

### การศึกษาอาชีพเกษตร

การศึกษาอาชีพเกษตร เป็นการศึกษา หรือฝึกอบรมเพิ่มเติมทางอาชีพเกษตรในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี โดยจัดเป็นชั้นเรียน หรือโครงการ เพื่อเตรียมคน หรือฝึกคนให้เหมาะสมกับงานอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งทางการเกษตร (บุญธรรม จิตต์อนันต์. 2527 : 62) ในบางครั้งก็ใช้คำว่าการศึกษาเกษตรในความหมายของอาชีพเกษตร โดยรวมความหมายของการศึกษากับการเกษตรเข้าด้วยกัน หมายถึงการถ่ายทอดคุณระเบียบของสังคม ความรู้ ศิลปวิทยาการต่าง ๆ ตลอดจนการอบรมจริยธรรม การถ่ายทอดศิลปวิทยาการ ผลิตผลทางการเกษตร และการตลาดให้กับนักศึกษาเพื่อให้เขาเหล่านั้นยึดการเกษตรเป็นอาชีพได้ (สมสุดา ผู้พิมพ์. 2529 : 15-16)

ปัญญา หิรัญศรี (2521 : 54) ได้กล่าวถึงปรัชญาการอาชีพศึกษาว่าได้รับอิทธิพลมาจากลัทธิแฟกมะทิสซึม (Pragmatism) ของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ซึ่งเชื่อว่าคนเราจะเรียนรู้ได้ดี ก็ต่อเมื่อได้มีการปฏิบัติจริงโดยสม่ำเสมอ (Learning By Doing) และเน้นแนวทางการคิดนี้จึงเป็นต้นกำเนิด และได้ถูกนำมาเป็นหลักในปรัชญาทางอาชีพศึกษาของนักปรัชญาหลายคน ซึ่งมีปรัชญาที่จะให้คนมีอาชีพโดยมีทักษะ (Skill) ทางด้านการผลิตการตลาดและการขาย โดยนำความรู้จากห้องเรียนทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติไปใช้ในการทำงานจริง ๆ ได้ (Real World of Work) ทำให้ปรัชญาการศึกษาถูกกำหนดขึ้นตามอิทธิพลจากปรัชญาการอาชีพศึกษาดังกล่าว พรทิพย์ อุดมสิน (2532 : 15) ได้กล่าวถึงปรัชญาการศึกษาเกษตรว่า การจัดการศึกษาเกษตรจะเน้นที่การปฏิบัติ ทักษะและความสัมพันธ์กับชุมชน ความชำนาญในการปฏิบัติงานเกษตรเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษาเกษตร การทำให้ผู้เรียนได้เห็น ได้สัมผัสและกระทำจริง ภายใต้อาจารย์ให้คำแนะนำของอาจารย์เกษตรอย่างใกล้ชิด จะทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจ และรักในอาชีพเกษตร นอกจากนี้ วสุธาร ศรีนพรัตน์ (2528 : 97) กล่าวถึงปรัชญาการศึกษาว่า ส่วนมากยึดหลักปรัชญาทั่วไปเป็นพื้นฐาน และปรัชญาการศึกษาเกษตรกรรมก็อาศัยแนวความคิดมาจากปรัชญาการศึกษา นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงปรัชญา

การศึกษาเกษตรกรรมที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2532 : 76) ได้กำหนดขึ้น คือ

1. การศึกษาเกษตรกรรม ยึดหลักการเรียนโดยการกระทำจริง
2. สถานศึกษาเป็นแหล่งวิชาการทางการเกษตรของชุมชน
3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดการศึกษาเกษตร
4. การศึกษาเกษตรเป็นแบบต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้โดยสม่ำเสมอไม่มีที่สิ้นสุด
5. วิชาการเกษตรและแนวปฏิบัติ ต้องทันสมัยอยู่เสมอ

จะเห็นได้ว่า การศึกษาอาชีพเกษตร เป็นการศึกษาวิทยาการการผลิต การเกษตร และการตลาดให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างใดอย่างหนึ่งทางการเกษตรเพื่อเลี้ยงตัวเองได้ โดยยึดหลักการเรียนรู้โดยการกระทำจริง ต่อเนื่องและทันสมัย ภายใต้การดูแลแนะนำของอาจารย์เกษตร ซึ่งจำเป็นต้องทราบถึง จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาอาชีพเกษตรว่า จัดเพื่อวัตถุประสงค์

4 ประการ (Phipps. 1990 : 234) คือ

1. เพื่อพัฒนาความสามารถ ในเชิงอาชีพเกษตรกรรม ที่จำเป็นและสำคัญให้แก่ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่แล้ว หรือให้แก่ผู้ที่เตรียมตัวจะเข้าสู่งานอาชีพเกษตรกรรมรวมถึงผู้ที่มีความประสงค์ที่จะทำงานเกษตรต่าง ๆ ที่นอกเหนือไปจากงานเกษตรด้านการผลิต
2. เพื่อพัฒนาความเข้าใจ ความพึงพอใจ และความซาบซึ้งที่มีต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม รวมทั้งการเตรียมความพร้อมต่าง ๆ ให้แก่ผู้ที่กำลังก้าวเข้าสู่งานอาชีพเกษตรกรรม ให้มีความมั่นใจในความก้าวหน้าในอาชีพ กล่าวคือ เป็นการพัฒนาความเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพเกษตรกรรมนั่นเอง
3. เพื่อพัฒนาความสามารถในอาชีพเกษตรกรรม ทำงานด้วยความมั่นใจพึงพอใจก้าวหน้าในงานอาชีพอย่างมั่นคง มีระบบการทำงานและเฝ้าหาความรู้ทางการเกษตรใหม่ ๆ มารวมกับการพัฒนา และรักการศึกษาในอาชีพจนเป็นกิจนิสัย
4. เพื่อพัฒนาความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ให้แก่ผู้รับการศึกษา โดยให้ตระหนักและยอมรับว่า การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีนั้นเป็นหัวใจแห่งความสำเร็จของอาชีพเกษตรกรรม

การที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว จำเป็นต้องดำเนินการจัดการหลาย ๆ รูปแบบผสมผสานกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน การจัดการศึกษาอาชีพเกษตรมิได้จำกัดเพียงในสถานศึกษาเท่านั้น ยังต้องมีการให้บริการแก่ชุมชน หรือให้ความร่วมมือกับสถานประกอบการในรูปแบบของทวิภาคี การศึกษาอาชีพเกษตรจึงจำเป็นต้องมีบทบาท และหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่ คนงานและผู้ทำงานในภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจบริการให้มีโอกาส

รับการศึกษาและฝึกอบรมวิชาการเกษตร ได้มีการศึกษาค้นคว้าในเรื่องดังกล่าวนี้ในหลายประเทศ ทั้งในประเทศที่เจริญแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งผลของการศึกษาปรากฏในลักษณะเดียวกันว่า นายจ้าง หรือผู้ประกอบการธุรกิจ หรืออุตสาหกรรม ต่างมีความประสงค์ที่จะให้คนงาน หรือ เจ้าหน้าที่พนักงานของตน ได้เข้ารับการศึกษาก่อนหรือการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมเฉพาะอย่างเพิ่มขึ้น เพื่อนำความรู้และทักษะไปใช้ในการทำงานในหน่วยงานได้ดียิ่งขึ้น (เนพคณ ศิริวรณ. 2533 ช : 12-14)

จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาเกี่ยวกับงานอาชีพทางการเกษตรเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น แก่สังคมและเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ โดยส่วนรวมเป็นอย่างมาก เพราะปัจจุบันการผลิต ภาคเกษตร จะเป็นเกษตรอุตสาหกรรม คือ การผลิตที่ใช้ทรัพยากรในอัตราที่ต่ำลง เน้นการเพิ่ม ประสิทธิภาพและเทคโนโลยีการผลิตมากขึ้น โครงสร้างธุรกิจการผลิตที่เคยเป็นระบบครอบครัว จะพัฒนาขึ้นเป็นการผลิตที่ใช้การจัดการทันสมัย มีระบบการจัดการที่ดีและใช้ผู้ที่มีความรู้เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นการทำฟาร์มในความหมายปัจจุบัน จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของงานอาชีพเกษตร การปลูกพืช หรือการเลี้ยงสัตว์ หมายถึง การทำฟาร์ม แต่กระบวนการที่ต่อเนื่องจากผลผลิตที่ได้จากฟาร์ม อันได้แก่ การเก็บรักษาผลผลิต การแปรรูปผลผลิต การจัดจำหน่ายต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนเป็น กระบวนการต่อเนื่องที่รวมเอาลักษณะของการดำเนินการธุรกิจและอุตสาหกรรมผนวกเข้าด้วยกัน จึงทำให้อาชีพทางการเกษตรได้มีการขยายตัวออกกว้างขวางมากกว่าเดิม มีกิจกรรมและ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น กล่าวคือ ได้มีผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรรมในการทำฟาร์ม เรียกว่า เกษตรกร มีผู้จัดเก็บหรือจัดสินค้าผลผลิต เรียกว่า ผู้บรรจุหีบห่อ (Packers) มีผู้แปรรูปผลผลิต ให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เรียกว่า นักแปรรูป หรือ นักอุตสาหกรรมเกษตร (Processors) และมีผู้จำหน่ายผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ ซึ่งเรียกว่า นักธุรกิจ หรือ พ่อค้า (Distributers or Sellers) นอกจากนี้ยังมีอาชีพธุรกิจอื่น ๆ เจริญงอกงามตามมามากมายหลายอาชีพ เช่น อาชีพนายธนาคาร อุตสาหกรรม ช่างผลิตเครื่องมือการเกษตร ช่างเครื่องมือทำอาหาร ช่างผลิต เครื่องใช้ ช่างทำกระถาง ช่างผลิตกระป๋อง นักเคมีผลิตสารเคมี ยาม้าแมลง ปุ๋ย ฯลฯ ซึ่งอาชีพต่าง ๆ เหล่านี้มีจุดมุ่งหมายในการผลิตเพื่อบริการให้แก่งานการเกษตร ผลผลิตการเกษตร ผลิตภัณฑ์การเกษตร เป็นงานธุรกิจและอุตสาหกรรมเพื่อการเกษตรทั้งสิ้น จนสามารถกล่าวได้ว่า "งานอาชีพเกษตรกรรมคือแม่บท หรือ แกนของงานอาชีพทั้งปวงที่สำคัญ" ดังนั้น การพัฒนาการ ความต้องการตลอดจนโอกาสในการจ้างงานที่เกี่ยวกับงานอาชีพเกษตรกรรมจึงเปิดกว้างและมีอยู่ ตลอดเวลา ความต้องการที่มุ่งเข้าสู่อาชีพของมวลมนุษยชาติจึงเกี่ยวข้อง และหมุนเวียนอยู่ใน

วงจรของงานอาชีพเกษตรกรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การจัดการศึกษาอาชีพเกษตรจึงยังคงมีความสำคัญ และต้องการการพัฒนาต่อไป (นพคุณ ศิริวรรณ. 2539 : 19)

### ความหมายและความสำคัญของงานวิชาการ

งานวิชาการในสถานศึกษามีได้มีความหมายแคบ ๆ อย่างที่เข้าใจทั่ว ๆ ไปว่า หมายถึง การเรียนการสอนในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังหมายถึง กิจกรรมทุกอย่างทุกอย่างภายในสถานศึกษา ที่ก่อให้เกิดความรู้ และการศึกษาของผู้เรียน จุดมุ่งหมายหลักของงานวิชาการก็คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ความสามารถ และทัศนคติ ตามความมุ่งหมายของแผนการศึกษาชาติที่ได้กำหนดไว้ (สมิตร คุณานุกร. 2523 : 157) สอดคล้องกับความหมายของงานวิชาการที่ ภิญญู สาร (2526 : 252) ให้ไว้ว่า หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด จึงกล่าวได้ว่า งานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกอย่างทางวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นการจัดหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนการสอน การจัดทรัพยากร การพัฒนาบุคลากร การวัดผล และการประเมินผล (สุธีระ ทานตวัณ. 2532 : 136) นอกจากนี้วรชาติ ชลาศัย (2529 : 23) กล่าวว่างานวิชาการ หมายถึง การปรับปรุงการเรียนการสอน การนิเทศการสอน ตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ อันจะทำให้การใช้หลักสูตรและการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา

งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะว่ามาตรฐานหรือคุณภาพการศึกษา มักจะพิจารณาผลงานด้านวิชาการเป็นสำคัญ (กิตติมา ปรีดีติลล. 2529 : 70) งานวิชาการถือเป็นงานเฉพาะด้านที่มีความสำคัญมากที่สุด ผู้บริหารทุกคนควรรับผิดชอบ และให้ความสำคัญแก่งานวิชาการเป็นอันดับหนึ่ง เพราะหน้าที่ของสถานศึกษาคือ การให้บริการด้านวิชาการ (สุเทพ ทองประดิษฐ์. 2521 : 165) การบริหารด้านอื่น ๆ เป็นเพียงการส่งเสริม หรือ สนับสนุนงานทางวิชาการเท่านั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะเป็นผู้รับผิดชอบในการเป็นผู้นำด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่หลักของสถานศึกษาคือให้ความรู้แก่นักศึกษาในด้านวิชาการ (ภิญญู สาร. 2526 : 436)

จะเห็นได้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นงานหน้าที่หลักของสถานศึกษา และคุณภาพของงานวิชาการก็เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพเยาวชน และประสิทธิภาพของสถาบันการศึกษาด้วย



### ขอบข่ายของงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา เพราะวัตถุประสงค์ที่ตั้งสถานศึกษาขึ้นมาก็เพื่อให้เป็นแหล่งที่ให้ความรู้แก่ผู้เรียน บันลือ พฤกษ์วัน (2519 : 155-156) ได้จำแนกงานวิชาการไว้หลายอย่างด้วยกันคือ การรับนักศึกษาเข้าเรียน การจัดอาจารย์ประจำชั้น การจัดตารางสอน การเตรียมงานก่อนเปิดเรียน การจัดบริการด้านหลักสูตร เช่น โครงการสอน แผนการสอน แบบเรียน ระเบียบวิธีวัดผล สมุดประเมินผลการเรียน การจัดการห้องสมุด ตำรับตำรา หนังสืออ้างอิง ทั้งของผู้สอนและของผู้เรียน การจัดการสำหรับวัสดุอุปกรณ์การสอน ให้ผู้สอนสามารถใช้อุปกรณ์การสอนได้สะดวก และการจัดทำโครงการวัดผลการศึกษาไว้ตลอดปี การกำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ จึงต้องสอดคล้องกับภาระงานวิชาการ ดังที่ สุธีระ ทานตวัณ (2521 : 153) ได้เสนอแนะขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ คือ งานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ประมวลผลการสอน การทำโครงการสอน แผนการสอนวิชาต่าง ๆ การจัดทำคู่มือครู การพิจารณาแบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบ การทำตารางสอน การจัดแบ่งกลุ่มผู้เรียน การจัดทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดอาจารย์เข้าสอน การพัฒนาการสอน การจัดทำอุปกรณ์การสอน การนิเทศการสอน การวัดผล และการประเมินผลการสอน พันธ์ หันนาคินทร์ (2524 : 62) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้บริหารที่กำหนำที่บริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. งานที่เกี่ยวข้องกับผู้สอน ได้แก่ การจัดอาจารย์มาสอน การมอบหมายงานต่าง ๆ ให้อาจารย์ตามความเหมาะสม การสร้างขวัญกำลังใจ การพัฒนาตัวอาจารย์ การนิเทศ การพิจารณาความดีความชอบ
2. งานเกี่ยวกับตัวนักศึกษา ได้แก่ การแบ่งกลุ่มนักศึกษา การส่งเสริมนักศึกษาทางวิชาการ การบริการต่าง ๆ การสอนซ่อมเสริม การติดต่อกับผู้ปกครอง
3. งานด้านการจัดหาอุปกรณ์การสอน และเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่ จัดหาอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ จัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อบริการด้านนี้แก่อาจารย์ การสร้างมาตรฐานการเก็บรักษา และนำไปใช้ให้เกิดผล
4. งานด้านจัดโปรแกรมการเรียนการสอน ได้แก่ การใช้หลักสูตรและการประเมินผล การเรียน เป็นต้น
5. งานด้านเกี่ยวข้องกับบุคคล ด้านการสอน เช่น การจัดทำทะเบียนประวัติ และระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวผู้สอน

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 35-36) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของฝ่ายวิชาการกรมอาชีวศึกษาในการบริหารงานวิชาการให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผน โดยผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการจะต้องควบคุมดูแลการเรียนการสอน การฝึกอบรม การวัดผล การศึกษา การจัดโปรแกรมการเรียนของคณะวิชาต่าง ๆ งานหลักสูตรพิเศษ งานหลักสูตรและการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย และหัวหน้าคณะวิชามีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบดังนี้

1. ควบคุมดูแลการเรียนการสอนในคณะให้เป็นไปตามหลักสูตร
2. จัดทำตารางสอนของคณะ
3. ติดตามและแนะนำการจัดทำโครงการสอน ค่มือครู ใบงาน ให้สอดคล้องกับหลักสูตร
4. สนับสนุนให้มีการพัฒนาการสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การสร้างตำรา เอกสาร และใบช่วยสอนต่าง ๆ
5. ดูแลรักษา จัดทรววัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักร เครื่องมือ ให้ใช้งานได้เป็นปกติ และวางแผนติดตามให้คำแนะนำ ปรึกษา เกี่ยวกับการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักร ที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะวิชา
6. ประสานงานระหว่างแผนกวิชาต่าง ๆ และให้ความร่วมมือกับงานอื่นในสถานศึกษา
7. ปกครองดูแลข้าราชการครู อาจารย์ ลูกจ้าง นักศึกษาในคณะวิชาให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
8. ส่งเสริมความดีความชอบ การปฏิบัติราชการของข้าราชการ ครู อาจารย์ และลูกจ้าง ในคณะวิชา ตามลำดับขั้น

กรมอาชีวศึกษา (2530 : 3) ได้กำหนดขอบข่าย ของการบริหารงานวิชาการด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนไว้ 6 งาน คือ งานหลักสูตรพิเศษ งานหลักสูตรและการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง ความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนในการจัดการศึกษา

จากแนวความคิดเกี่ยวกับการกำหนดขอบข่ายของงานวิชาการและการบริหารงานวิชาการดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า เป็นลักษณะงานที่กว้างมาก การปฏิบัติงานวิชาการจึงอาจสรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. ด้านเครื่องมือ และวัสดุ ครุภัณฑ์
4. ด้านอาจารย์ผู้สอน
5. ด้านนักศึกษา
6. ด้านสื่อการเรียนการสอน
7. ด้านการวัดและประเมินผล
8. ด้านบริการห้องสมุด

### ด้านหลักสูตร

หลักสูตรเป็นส่วนสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นแม่บทในการกำหนด  
 โครงการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจะต้องจัดขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์  
 ของการจัดการศึกษา หลักสูตรมีความหมายกว้างขวางมาก ดังที่หน่วยงานและนักการศึกษา  
 หลาย ๆ ท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ต่าง ๆ กัน เช่น กรมอาชีวศึกษา (2531 : 3)  
 ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง แผนการเรียนการสอนที่จัดประสบการณ์ไว้เพื่อให้  
 ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ และมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน  
 สอดคล้องกับที่ กรมวิชาการ (2522 ก : 13) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร  
 หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียน การให้การศึกษาแก่ผู้เรียนที่อยู่ในสถานศึกษา ซึ่ง  
 ประกอบด้วย เอกสารหลักสูตร กระบวนวิธีสอนของครู กระบวนการเรียนของผู้เรียน และการ  
 จัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา ตามความต้องการของนักศึกษา ตามวัยของนักศึกษา ตามจรรยา  
 สันใจและความต้องการของสังคม รวมทั้งประสบการณ์ที่จัดขึ้นทั้งภายนอกและภายในเวลาเรียน  
 เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (ภิญโญ สาร. 2526 :  
 329-334)

หลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก เปรียบเหมือนแม่บทของการ  
 จัดการศึกษา (চারง บัวศรี. 2531 : 6) เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองไปในทิศทางที่สถานศึกษา  
 ปรรารถนา (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2525 : 2) และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามลักษณะที่ต้องการ  
 และให้ถึงจุดหมาย (Taba. 1978 : 12) สอดคล้องกับ ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 :  
 40-41) ที่กล่าวถึงหลักสูตรว่า มีความหมาย 3 ประการ คือ หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี  
 หลักการ และการนำไปใช้ ในการจัดการเรียนการสอนตามที่มุ่งหมายเอาไว้ หลักสูตรเป็นระบบ  
 ในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา วัสดุอุปกรณ์

อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิต (Output) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการซึ่งส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาวิชา เนื้อหาโครงทั่วไปของเนื้อหา หรือสิ่งเฉพาะที่ต้องสอน ที่จัดไว้เป็นระบบ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพื่อให้จบชั้น หรือรับประกาศนียบัตร และสามารถเข้าเรียนต่อในทางอาชีพต่อไป โดยกลุ่มวิชาและกลุ่มประสบการณ์ที่กำหนดให้นักศึกษาได้เล่าเรียนนั้น จะอยู่ภายใต้การแนะนำของสถานศึกษา (Good. 1973 : 113)

จากความหมายและหลักการของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลความรู้และประสบการณ์ทางการศึกษาทั้งหลายที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบมีแบบแผน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปสู่จุดหมายที่ต้องการ

หลักสูตรเป็นหลัก และ หัวใจของ การจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอนจะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ผู้เรียนเอง และช่วยให้ผู้สอนได้มีทิศทาง และสิ่งกำหนดในการสอน (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 39) เสมือนแผนภูมิการเดินทาง และตารางที่ยึดหยุ่นได้ ในการจัดการศึกษา เพราะผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาวิชาในโรงเรียนจะเป็นผู้สร้างหลักสูตร (Saylor and Alexander. 1974 : 5) หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการจัดการศึกษา เป็นแนวทางและแผนการปฏิบัติงานของอาจารย์และผู้บริหาร (เป็รื่อง กิจรัตน์. 2530 ก : 13) มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาทุกระดับ เพราะทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดโครงการ หรือแผนปฏิบัติอันเป็นแนวทางของการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนไปสู่ความมุ่งหวังของสังคม หรือชาติบ้านเมือง (ไพศาล หวังพานิช. 2538 : 1)

จะเห็นได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนโดยเป็นสิ่งที่บอกแนวทางเป็นตัวนำความมุ่งหมายของการศึกษาออกไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุความสำเร็จ หากไม่มีหลักสูตร ความมุ่งหมายของการศึกษาจะเป็นเพียงทฤษฎีที่ไม่มีการปฏิบัติตนเอง

ไพศาล หวังพานิช (2538 : 1) กล่าวว่า หลักสูตรควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การเรียน สอดคล้องกับ ทาบา (Taba. 1978 : 424-425) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย ความมุ่งหมายของการศึกษา การจัดเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน และการนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลและการวัดผล ในขณะที่ พันธ์ หันนาคินทร์ (2521 : 1)

เพิ่มเติมการประเมินหลักสูตรให้เป็นองค์ประกอบของหลักสูตร กรมวิชาการ (2522 ช : 4)

ให้ความเห็นว่า หลักสูตรประกอบด้วยสาระสำคัญ 8 ประการคือ

1. หลักการ เป็นทิศทางหรือแนวทางที่จะบอก หรือนำไปสู่จุดหมายของหลักสูตร
  2. จุดมุ่งหมาย เป็นความต้องการของการจัดการศึกษา หรือของสังคมที่จะให้ผู้เรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
  3. โครงสร้าง เป็นส่วนที่กำหนดกลุ่มวิชา หรือรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร ซึ่งมีทั้งบังคับและส่วนที่ให้เลือกเรียนได้ตามความถนัด และความสนใจ
  4. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ เป็นข้อกำหนดเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ หรือทัศนคติในแต่ละรายวิชา
  5. เนื้อหาของรายวิชา เป็นข้อกำหนดเนื้อหา และประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุถึงจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
  6. สื่อการเรียน เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น
  7. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการจัดกิจกรรม หรือ กำหนดวิธีการสอนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ให้นักศึกษารู้จักคิด รู้จักทำ และรู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ
  8. การประเมินผล เป็นการตรวจสอบนักศึกษาว่า มีความรู้ ความเข้าใจ และความ สามารถ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ มีสิ่งใดจะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร หรือไม่
- จึงอาจสรุปได้ว่า หลักสูตรควรมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ความมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างการจัดเนื้อหาวิชาเรียน การนำหลักสูตรไปใช้ และการจัดการเรียนการสอน การวัดผล และประเมินผลตามหลักสูตร ตลอดจนการประเมินหลักสูตร

ลักษณะของหลักสูตรที่ดี ควรจะสนองความต้องการของสังคม สอนความต้องการของผู้เรียน เหมาะกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน สามารถนำไปใช้ได้อย่างสะดวกมีลักษณะยืดหยุ่นได้ (ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. 2520 : 20-24) ส่วน สันต์ ธรรมบำรุง (2525 : 8-10) ให้ความเห็นว่า หลักสูตรที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. หลักสูตรควรมีความคล่องตัวพอสมควร และสามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี
2. หลักสูตรควรเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การศึกษารับรู้ตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. บุคคลทุกฝ่าย เช่น ผู้ปกครอง ผู้สอน ประชาชน นักวิชาการ นักศึกษา ควรจะได้

มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และมีส่วนร่วมได้รับรู้หลักสูตร มิใช่เป็นเรื่องของนักวิชาการศึกษา แต่เพียงอย่างเดียว

4. การวางแผนหลักสูตรที่จะต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน
5. การดำเนินการวางแผนหลักสูตร ควรตั้งอยู่บนฐานที่เชื่อถือได้
6. ในการพัฒนาหลักสูตรนั้น ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่าง ๆ เช่น รากฐานทาง

ปรัชญาการศึกษา รากฐานทางจิตวิทยา รากฐานทางสังคม เป็นต้น

7. หลักสูตรในระดับต่าง ๆ ควรจะมีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกันไม่ขาดตอน
8. การประเมินผลหลักสูตรเป็นสิ่งที่จำเป็น และต้องทำเป็นระยะ ๆ และผลของการประเมิน

ควรนำมาปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรด้วย

อาจกล่าวได้ว่า หลักสูตรที่ดี ควรมีความสอดคล้องกับสภาพทางสังคม และสิ่งแวดล้อม มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน มีความยืดหยุ่น สามารถนำไปใช้ได้สะดวก และที่สำคัญจะต้องสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ

การอาชีวศึกษามุ่งเน้นให้คนสามารถประกอบอาชีพและทำงานได้ สามารถที่จะพัฒนากlasse ทางด้านวิชาชีพได้สนองความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเจริญก้าวหน้าของตน ดังนั้นหลักสูตรจะต้องกำหนดงานและหน้าที่ต้องรับผิดชอบ โดยกรมอาชีวศึกษา (2534 : 32) ได้จัดการศึกษาไว้ 2 ระบบด้วยกัน คือ

1. หลักสูตรปกติ หรือการศึกษาวិชาชีพในระบบมี 4 หลักสูตรคือ
  - 1.1 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
  - 1.2 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
  - 1.3 ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.)
  - 1.4 ประกาศนียบัตรวิชาชีพครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.)
2. หลักสูตรพิเศษ หรือ การศึกษาวิชาชีพนอกระบบ มี 4 หลักสูตรคือ

- 2.1 ประกาศนียบัตรวิชาชีพช่างฝีมือ (ปชม.)
- 2.2 หลักสูตรอาชีวศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความยากจนในชนบท (อศ.กช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (พิเศษ)
- 2.3 หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น
- 2.4 หลักสูตรฝึกอบรมเกษตรกรรมระยะสั้นและเคลื่อนที่

กรมอาชีวศึกษา (2538 : 1 - 5) ระบุว่า หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

เป็นหลักสูตรช่างฝีมือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังมัธยมศึกษาตอนต้น มุ่งพัฒนากำลังคนให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน มีคุณธรรม บุคลิกภาพ และเจตคติที่เหมาะสมออกไปประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือ ในการจัดการศึกษาร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เปิดโอกาสให้สถานศึกษาชุมชน และท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ตรงตามความต้องการ สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง เพื่อเป็นความชำนาญเฉพาะด้าน เลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน สามารถถ่ายโอนผลการเรียน สะสมผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยากร สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระได้ หลักสูตรนี้สอดคล้องกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของเยาวชนผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ให้มีโอกาสศึกษาหาความรู้วิชาชีพได้กว้างขวางอย่างต่อเนื่อง

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2539 (กรมอาชีวศึกษา. 2539 ก : 1-11) เป็นการศึกษา ที่มุ่งเน้นการผลิต และพัฒนาแรงงานระดับผู้ชำนาญการที่มีความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ในสาขาอาชีพมีคุณธรรม จริยธรรม วินัย เจตคติ บุคลิกภาพ ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการจัดการ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการพัฒนางาน พัฒนาคณะให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น และระดับชาติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัด ความสนใจ ศักยภาพและโอกาสของตน สามารถถ่ายโอนผลการเรียน เทียบความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยากร สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ และเปิดโอกาสให้สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรและการจัดการศึกษา

รูปแบบการจัดโครงสร้างของหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มี 2 รูปแบบคือ

1. รูปแบบหลักสูตรรายปี เป็นรูปแบบหลักสูตรที่จัดเนื้อหาวิชาตามลำดับก่อนหลัง จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เพิ่มพูนสัมพันธ์กัน เช่น หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เรียน 3 ปี ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงเรียน 2 ปี เป็นต้น รูปแบบของหลักสูตรนี้จะกำหนดเวลาของการศึกษาไว้ การจัดรายวิชาในหลักสูตรจัดเป็นรายวิชาที่ต่อเนื่อง บางครั้งมีรายวิชาที่กำหนดให้เรียนตามลำดับ มีการประเมินผลปลายปี และถ้าตกจะต้องซ้ำชั้นเดิม รูปแบบนี้มีขีดจำกัด คือ ถ้าประเมินผลรวมตก จะต้องเรียนซ้ำชั้นทุกวิชา ซึ่งทำให้การเรียนช้าไปอีกหนึ่งปี

2. รูปแบบหน่วยกิต เป็นการจัดโครงสร้างหลักสูตรโดยกำหนดเป็นหน่วยกิต โดยกำหนด

ชั่วโมงที่เรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนขึ้นเป็นหน่วย(ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 45) โครงสร้างแบบหน่วยกิตจะมียอดประกอบ 6 ประการ คือ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2529 : 4-5)

2.1 ภาคการศึกษา จะแบ่งภาคการศึกษาเป็น 3 รูปแบบ คือ

2.1.1 แบบทวิภาค (Semester System) โดยกำหนดให้ ปีการศึกษาหนึ่งมี 2 ภาคการศึกษา ภาคการศึกษาละ 18 สัปดาห์ และภาคฤดูร้อน 8 สัปดาห์ สำหรับผู้ต้องการเรียน

2.1.2 แบบไตรภาค (Trimester System) โดยกำหนดหนึ่งปีการศึกษา มี 3 ภาคการศึกษา ๆ ละ 15 สัปดาห์ รวมทั้งภาคฤดูร้อนด้วย

2.1.3 แบบจตุภาค (Quarter System) โดยกำหนดหนึ่งปีการศึกษามี 4 ภาคการศึกษา ๆ ละ 10 สัปดาห์

2.2 การแบ่งหมวดวิชา เพื่อความสะดวกในการจัดหลักสูตรระดับปริญญาตรีโดยแบ่งเป็น 3 หมวดวิชา คือ

2.2.1 หมวดวิชาพื้นฐาน แบ่งเป็น 4 กลุ่มวิชา คือ ภาษา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ กับคณิตศาสตร์

2.2.2 หมวดวิชาเฉพาะด้าน ได้แก่ วิชาแกน หรือวิชาเฉพาะ หรือวิชาสัฟ บางหลักสูตรอาจแยกวิชาเฉพาะออกเป็นวิชาเอกและวิชาโท

2.2.3 หมวดวิชาเลือก หมายถึง วิชาใด ๆ ที่เปิดสอนในสถานศึกษา และจัดให้เป็นวิชาเลือก

2.3 การแบ่งลักษณะวิชา แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.3.1 วิชาประเภททฤษฎี หรือบรรยาย

2.3.2 วิชาประเภทปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นการปฏิบัติในห้องทดลอง กับ การปฏิบัติ โดยการฝึกงาน หรือภาคสนาม

2.4 การกำหนดจำนวนหน่วยกิต โดยการจัดรายวิชาและเนื้อหาที่สมบูรณ์ให้เสร็จสิ้นในแต่ละภาคการศึกษา การกำหนดหน่วยกิตในแต่ละวิชาต้องกำหนดให้เหมาะสมเพื่อมิให้รายวิชากระจัดกระจายมากเกินไป โดยกำหนดไว้อย่างต่ำ 1-2 หน่วยกิตต่อ 1 รายวิชา จะทำให้ผู้เรียนต้องเรียน 10-20 รายวิชาในแต่ละภาคเรียน ถ้ากำหนดหน่วยกิตไว้มากเกินไป เช่น วิชาละ 5-10 หน่วยกิต ผู้เรียนที่ไม่ถนัดรายวิชานั้นจะสับสนตก เนื่องจากรายวิชาและจำนวนชั่วโมงเรียนเกินความสามารถของผู้เรียน และหากสับสนตกก็จะเป็นภาระในการศึกษาแก้ตัวและต้องศึกษาต่อไป โดยทั่วไปวิชาประเภทบรรยายจะกำหนดหน่วยกิตประมาณ 2-4 หน่วยกิต และวิชาประเภทปฏิบัติ



จะกำหนดประมาณ 1-3 หน่วยกิต

2.5 ประมวลวิชา คือ รายการแสดงวิชาที่สอนในหลักสูตร ประกอบด้วยรหัสวิชา ชื่อวิชา จำนวนหน่วยกิตวิชาที่บังคับก่อน ถ้ามีและจำเป็นในรายวิชานั้น รวมทั้งเนื้อหาโดยสังเขป การกำหนดรหัสวิชาทำให้สะดวกในการลงทะเบียน ทำให้สื่อความหมายได้รวดเร็วขึ้น และสะดวกในการประเมินผลการเรียนการสอนและการบริหารหลักสูตร รหัสวิชาจะกำหนดเป็นตัวเลขหรือตัวอักษร หรือจะผสมระหว่างตัวเลขและตัวอักษรก็ได้ เนื้อหาวิชาโดยสังเขปซึ่งอาจจะมีชื่อเรียกแตกต่างกัน เช่น คำอธิบายรายวิชา หรือ ลักษณะวิชาโดยย่อ หรือลักษณะกระบวนการวิชา เนื้อหาโดยสังเขปจะบอกถึงความกว้างและความลึกของหลักสูตร

2.6 การประเมินผล หลักสูตรแบบหน่วยกิตจะบอกทั้งปริมาณและคุณภาพ คือ จำนวนหน่วยกิตจะบอกเชิงปริมาณ ส่วนคุณภาพจะระบุโดยการวัดผลและแสดงค่าออกมาเป็นสัญลักษณ์โดยใช้ตัวอักษร การสอบจะทำเมื่อเสร็จสิ้นภาคการศึกษา ถ้าสอบตกวิชาใดก็จะเรียนซ้ำวิชานั้นใหม่ โดยเฉพาะวิชาบังคับ แต่ถ้าเป็นวิชาเลือกผู้เรียนอาจเลือกเรียนวิชาอื่นที่ผู้เรียนสนใจทดแทนได้ โดยคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ระบบการศึกษาแบบหน่วยกิตเป็นระบบสะสมจำนวนหน่วยกิตที่สมทบไปเรื่อยๆ เพื่อให้ครบหน่วยกิตตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และเมื่อได้หน่วยกิตและคะแนนเฉลี่ยสะสมถึงมาตรฐานที่กำหนดก็จะสำเร็จการศึกษา

โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาเกษตรกรรม แบ่งเป็น 4 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาพื้นฐานไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต หมวดวิชาชีพไม่น้อยกว่า 55 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต และหมวดกิจกรรม ฝึกปฏิบัติ 2 คาบทุกภาคเรียน ไม่มีหน่วยกิต การจบหลักสูตร ผู้เรียนต้องเรียนให้ได้หน่วยกิตตามหมวดวิชาที่กำหนด รวมแล้วไม่น้อยกว่า 110 หน่วยกิต ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านการฝึกงานในแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระอย่างต่อเนื่องตามที่กำหนดไว้ในแต่ละประเภทวิชา และสาขาวิชา หรือทำโครงการ โครงการศึกษา วิชา กำหนดให้มีค่า 4 หน่วยกิต

โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาเกษตรกรรม แบ่งเป็น 3 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาพื้นฐาน จำนวน 18 หน่วยกิต หมวดวิชาชีพจำนวน 55-62 หน่วยกิต และ หมวดวิชาเลือกเสรี จำนวน 10 หน่วยกิต โดยผู้เรียนทุกคนจะต้องผ่านการฝึกงานในแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระอย่างต่อเนื่องหรือจะทำโครงการ โครงการศึกษา วิชา ตามหลักสูตรกำหนดให้มีค่า 4 หน่วยกิต และ ผู้ที่จะสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนอกเหนือจากสอบได้ครบหน่วยกิตตามโครงสร้างหลักสูตรแล้ว ต้องได้

ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00

### ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในกระบวนการใช้หลักสูตร เพราะเป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับนักศึกษาและมีการปฏิบัติมากที่สุด การเรียนการสอนจึงเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนและผู้เรียนทำร่วมกัน หากจะแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ การเรียนถือเป็นผู้เรียนทำ และการสอนถือเป็นผู้สอนทำ แต่ในทางปฏิบัติแล้วทั้ง 2 อย่างนี้เป็นไปพร้อม ๆ กัน จึงเรียกรวมกันว่า การเรียนการสอน (กรมวิชาการ. 2522 ก : 7-9) การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนตามหลักสูตร หรือแผนการสอน (เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2527 : 156) โดยกำหนดไว้ว่า การเรียนการสอนภาคทฤษฎี มุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้พื้นฐาน เพื่อใช้แก้ปัญหาการปฏิบัติงาน กิจกรรมการเรียนการสอนที่ควรใช้มีหลายวิธี ได้แก่ การบรรยาย การอภิปราย การแก้ปัญหา การศึกษาค้นคว้า ส่วนการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ มุ่งให้ผู้เรียนฝึกทักษะวิชาชีพ กิจกรรมการเรียนการสอนที่จำเป็น คือ การสาธิต การปฏิบัติจริง และการฝึกงาน (กรมอาชีวศึกษา. 2534 : 4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะเน้นความสำคัญไปที่ผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : 421) ได้สรุปเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเรียนการสอนว่า เน้นที่นักศึกษาเป็นศูนย์กลางของความสนใจ โดยให้มีการศึกษานอกสถานที่ เป็นการศึกษาและสังเกตสิ่งต่าง ๆ นอกห้องเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษามีประสบการณ์ตรงในเรื่องที่สอนไปแล้ว ส่วนการเรียนการสอนที่ประสบผลดี หมายถึงการที่ผู้เรียนทุกคน หรือ เกือบทุกคนสามารถเกิดผลสัมฤทธิ์ในระดับสูง (เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2527 : 156) แม้แต่ระบบการศึกษาทางไกลก็ยังคงยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเช่นเดียวกัน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะคิดให้ดีขึ้น และเพื่อช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสนใจ ความสามารถ ความถนัดของตนเอง รวมถึงได้เรียนรู้ถึงแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง (ประดินันท์ อูปรมย์. 2532 : 80-86) จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกระบวนการใช้หลักสูตรที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ที่จะนำไปสู่พฤติกรรมการเรียนรู้หรือคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จะมุ่งให้เกิดในตัวผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นภาคทฤษฎี หรือปฏิบัติ ในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ กัน กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีนั้น จำเป็นต้องมีการเตรียมการสอน อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สอนที่จะได้เตรียมเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียน วิธีสอน และ แจ้งให้ผู้เรียน หรือติดต่อกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้เตรียมตัว

เตรียมเครื่องมือหรือหาวัสดุอุปกรณ์มาเรียนได้เหมาะสม (กรมวิชาการ. 2522 ก : 41-44)  
 หลังจากการดำเนินการตามกิจกรรมที่เตรียมไว้จะต้องมีการประเมินผลเพื่อทราบถึงปัญหา อุปสรรค  
 หรือผลที่ได้รับจากการสอนแต่ละครั้ง เพื่อการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้มี  
 ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในครั้งต่อไป

### ด้านเครื่องมือและวัสดุ ครุภัณฑ์

วิเวก ปางพูนพิงศ์ (2524 : 5) ได้เสนอแนวทาง การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ  
 ในสถานศึกษา เพื่อกำหนดลักษณะของแหล่งวิทยาการสถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพ  
 อีกระให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้หรือฝึกทักษะงานอาชีพนอกสถานศึกษาได้ตามความพอใจ  
 ความถนัด และความต้องการ และเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา การฝึกงานสำหรับวิชาชีพ  
 ในสถานศึกษาอื่น ๆ ต่อไป การเรียนวิชาชีพต้องคลุกคลีอยู่กับเครื่องมือเครื่องใช้เครื่องทุ่นแรง  
 ต้องเกี่ยวข้องกับสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม ผู้ผลิตสินค้า ผู้เรียนจึงควรคุ้นเคยกับ  
 ระบบการทำงานที่มีการสั่งงานโดยใบงาน ในสถานศึกษาถ้าจะสอนให้ผู้เรียนทำงานเป็น ต้องอาศัย  
 สื่อการเรียนการสอนที่มีความสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ในรูปของใบช่วยสอน ได้แก่ รายการสอน  
 กำหนดความเป็นไปได้ของความสามารถในการปฏิบัติงาน ในช่วงเวลาที่กำหนด บอกจุดหมาย  
 ปลายทางการวัดพฤติกรรมของผู้เรียน บอกการใช้อุปกรณ์การสอน วิธีสอน และการประเมินผล  
 ใบความรู้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหาแต่ละเรื่อง กำหนดข้อทดสอบในการประเมินผล  
 การเรียนรู้ ใบช่วยสอนเน้นทักษะการทำงาน และ เน้นทักษะรวมทุกทักษะให้เป็นงานสำเร็จรูป  
 ใบช่วยสอนจึงเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ถ่ายทอดความรู้ และพัฒนาสมรรถภาพของผู้เรียนอย่างมีคุณค่า  
 (กรมอาชีวศึกษา. 2533 : 88-89) จากรายงานการวิจัยของ วินิจ โชติสว่าง (2534 : 101)  
 ซึ่งทำการสำรวจปัญหา เครื่องมือ เครื่องจักร ในการประกอบการเรียน  
 การสอน พบว่า มีจำนวนไม่เพียงพอ และอุปกรณ์ไม่ทันสมัย ซึ่งเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์  
 ที่ใช้ในการดำเนินการจัดอาชีวศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและเอกชน ต้อง  
 ดำเนินการให้เป็นไปตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ (Horadal. 1987 : 200)

1. สอดคล้องกับหลักสูตร และรายวิชาที่จัดการฝึก และสัมพันธ์กันระหว่างสถานศึกษาและ  
 โรงงาน
2. สถานศึกษาและโรงงานควรจัดให้มีศูนย์ซ่อมและบำรุงรักษาเป็นของตนเอง
3. เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ ตลอดจนสื่อการเรียนการสอนต้องทันสมัยต่อการ

เปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและขบวนการผลิต

การติดตั้งเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ ในการฝึกงานที่จะดำเนินการฝึก  
ในโรงฝึกงานของสถานศึกษา ก่อนออกไปฝึกงานจริง ในโรงงานอุตสาหกรรม ต้องพิจารณา  
ดำเนินการดังนี้ (เมธี ปิณฑนันทน์. 2530 : 23)

3.1 ต้องตัดสินใจว่าเครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ชนิดใดจำเป็นมีความต้องการ  
มาก เป็นประโยชน์ และชนิดใดไม่มีความสำคัญ จะต้องพิจารณาและตัดสินใจล่วงหน้า และมอง  
ทิศทางในการพัฒนาเทคโนโลยีในอนาคตด้วย

3.2 ศึกษารายละเอียด สมรรถภาพ ประสิทธิภาพ ข้อจำกัดในการใช้ สอดคล้อง  
เหมาะสมและสัมพันธ์กับการติดตั้งในโรงงานอย่างไร เพื่อให้การใช้คุ้มค่านักการลงทุนมากที่สุด  
เท่าที่จะเป็นไปได้ โดยยึดประโยชน์ร่วมกันระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน

สรุปได้ว่า เครื่องมือ และวัสดุ ครุภัณฑ์ มีความสำคัญต่อการดำเนินการเรียนการสอน  
โดยเฉพาะการเรียนการสอนวิชาชีพ เพราะนอกจากจะช่วยให้การเรียนการสอนสะดวก รวดเร็ว  
ใช้กับผู้เรียนได้จำนวนมากแล้ว ยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยกับเครื่องมือ เครื่องใช้  
เครื่องทุ่นแรงที่มีอยู่ในสถานประกอบการด้วย เครื่องมือ และวัสดุ ครุภัณฑ์ จึงเป็นสิ่งอำนวยความสะดวก  
ในการเรียนการสอน ที่สำคัญยิ่ง อันจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานในอาชีพ  
ก่อนไปประกอบอาชีพจริงได้เป็นอย่างดี

#### ด้านอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้สอน เป็นบุคคลสำคัญที่สุด ที่จะทำให้หลักสูตรใช้ได้ผล หรือไม่ได้ผล เพราะ  
อาจารย์เป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรง อาจารย์จึงควรมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรเป็นอย่างดี  
เพราะจะช่วยให้หลักสูตรปฏิบัติได้ตามสภาพความเป็นจริง และผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์  
อย่างแท้จริง (วิจิตร ทองเกิด. 2531 : 18) หน้าที่ของอาจารย์ผู้สอน สามารถสรุปได้ดังนี้  
(ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 69-70)

1. หน้าที่การสอนและเผยแพร่วิชาการ ได้แก่รับผิดชอบดำเนินการสอนรายวิชาให้ลุล่วง  
ไปด้วยดี รวมทั้งเผยแพร่วิชาการความรู้แก่ผู้สนใจอื่น ๆ เช่น สอนวิชาต่าง ๆ เป็นอาจารย์  
ที่ปรึกษา อาจารย์นิเทศ เป็นวิทยากรเผยแพร่วิชาชีพแก่ประชาชน

2. หน้าที่ให้การสนับสนุน และให้บริการการเรียน ได้แก่ รับผิดชอบดำเนินการจัดหา  
จัดหมวดหมู่ เก็บรักษา ซ่อมบำรุง และ ให้บริการเกี่ยวกับ เครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุ อุปกรณ์

อาคารสถานที่ ยานพาหนะ และอื่น ๆ อันเป็นการสนับสนุนและให้บริการการเรียนการสอนของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้อาจารย์ให้กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปโดยราบรื่นและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่นงานสื่อการสอน งานทดสอบ งานทะเบียนและวัดผล

3. หน้าที่การบริการและปกครองนักศึกษา ได้แก่ รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการให้การศึกษาแก่นักศึกษา เพื่อให้ดำเนินชีวิตในฐานะผู้เรียนอย่างราบรื่นและรวมถึงการให้การศึกษาเสริมหลักสูตร แนะนำหรือแนะแนวทั้งด้านการศึกษา การเตรียมตัวเพื่ออาชีพ และการแก้ปัญหาส่วนตัว ทั้งยังรวมถึงการจัดระบบการปกครองดูแลนักศึกษาให้อยู่ในระเบียบ มีศีลธรรมและวัฒนธรรมเช่น อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว สำนักรักเรียน

4. หน้าที่การบริหารวิชาการ บุคลากรและสถาบัน ได้แก่ รับผิดชอบดำเนินการบริหารและจัดการในหน่วยงานย่อย เช่น ภาควิชาหรือแผนกวิชา และหน่วยงานใหญ่ คือ สถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานเป็นไปโดยราบรื่นและเรียบร้อย ตามบทบาท และหน้าที่ที่กำหนดไว้ทั้งในด้านวิชาการ บุคลากร ธุรการ และอื่น ๆ ของหน่วยงานนั้น เช่น หัวหน้างานทะเบียน หัวหน้างานฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานอาคารสถานที่

5. หน้าที่การพัฒนาสถาบัน ได้แก่ รับผิดชอบดำเนินการในเรื่องที่เป็นการสร้างความเจริญก้าวหน้าเฉพาะด้าน หรือเฉพาะเรื่องให้แก่หน่วยงานโดยรวม คือสถานศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายให้เป็นไปตามนโยบาย หรือหลักการที่ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้ เช่น งานศูนย์ข้อมูล กรรมการตรวจการจ้างงาน การซ่อมวัสดุอุปกรณ์

6. หน้าที่ธุรกิจและบริการทั่วไป ได้แก่ รับผิดชอบดำเนินการหรือกระทำการเพื่อให้งานธุรการและด้านบริการทั่วไปของหน่วยงานย่อย เช่น คณะวิชาหรือแผนกวิชาและของหน่วยงานใหญ่ คือ สถานศึกษา เป็นไปโดยเรียบร้อยตามหลักการและมาตรฐานที่กำหนดไว้สำหรับหน่วยงานนั้น ๆ และทั้งที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือสิ่งของภายในหน่วยงานเองและบุคคลหรือสิ่งของภายนอกหน่วยงาน

7. หน้าที่อื่น ๆ ได้แก่ รับผิดชอบดำเนินการในหน้าที่ย่อยอื่น ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรได้รับการดำเนินการ ตามที่กำหนดไว้ในบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน หรือตามนโยบายหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาตามลำดับ

นอกจากนี้ อาจารย์ยังต้องมีคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น ต้องมีความรอบรู้ในวิชาที่จะสอน ต้องเชี่ยวชาญในเทคนิคการสอน มีลักษณะผู้นำ และมีความคิดริเริ่ม ต้องมีนิสัยในการประเมินหรือวัดผลด้วยความนิยมนิจพิจารณาอยู่เสมอ ต้องมีความปรารถนาที่จะสอนอยู่เป็นนิจ ต้องมีความสามารถในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และมีมนุษยสัมพันธ์ดี (เนคคุณ ศิริวรรณ. 2533 ก :

11-13) ตลอดจน ควรจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับ การพัฒนาทางสติปัญญา ความสามารถในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะในการตั้งคำถาม ความสามารถในการจัดลำดับกิจกรรมการเรียนการสอน ความสามารถในการประเมินผลความก้าวหน้า และการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ (Weigand. 1971 : 9) จากคุณสมบัติดังกล่าว ทำให้อาจารย์จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองอยู่ตลอดเวลา ในเรื่องต่อไปนี้ (อัปสร มีสิงห์.

2534 : 12-13)

1. สังเกตและบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล ขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ในชั้นเรียน
2. ผู้สอนไม่ใช่ผู้ให้ความรู้แก่ผู้เรียนด้วยการบอกให้จดจำข้อมูล หรือข้อเท็จจริง แต่ควรจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เกิดความเข้าใจและค้นพบคำตอบด้วยตนเองจากการลงมือสัมผัส หรือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดให้ การเรียนรู้จึงจะเกิดความเข้าใจ
3. อาจารย์ไม่ใช่แหล่งความรู้ที่คอยให้คำตอบแก่ผู้เรียนในทุกเรื่อง ดังนั้นผู้สอนจึงควรมีข้อมูลพื้นฐานสมัยอยู่เสมอ เพื่อสามารถชี้แนะแหล่งความรู้ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน
4. ใช้วิธีการสอนหลากหลาย อย่าจำเจอยู่กับวิธีใดวิธีหนึ่ง ไม่มีวิธีสอนใดดีที่สุด ที่ใช้ได้กับทุกเรื่อง ทุกสถานการณ์
5. ให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมหลากหลาย ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการสอน
6. การเรียนรู้กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการแสวงหาความรู้ และกระบวนการอื่น ๆ ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นในทันที หากเป็นการสั่งสมไปทีละน้อย จนเกิดความชำนาญ
7. ติดตาม ตรวจสอบ บันทึกความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับ ยกย่องให้รางวัลเมื่อเขาทำได้ดี

สรุปได้ว่า อาจารย์ผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะกำหนดประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรว่าได้ผลหรือไม่ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพียงใด ด้วยวิธีการสอนให้คำแนะนำ จัดกิจกรรม หรือใช้วิธีการอื่น ๆ ที่จะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ปลายทาง นอกเหนือจากบทบาทในการจัดการเรียนการสอนแล้ว อาจารย์ผู้สอนยังต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในวิชาที่จะสอน และมีความสามารถในการสร้างคุณลักษณะที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนอีกด้วย

### ด้านนักศึกษา

กรมอาชีวศึกษา (2533 : 10-11) ได้พยายามปรับปรุงคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน แต่การดำเนินงานของกรมอาชีวศึกษายังคงประสบปัญหาอุปสรรคหลายด้าน โดยเฉพาะจำนวนนักศึกษาในบางประเภทวิชา และบางระดับมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่บางประเภทวิชา ตลาดแรงงานต้องการเพิ่มเติม แต่กรมอาชีวศึกษา ยังคงผลิตกำลังคนด้านนี้ได้ในปริมาณที่จำกัด ผู้เรียนอาชีวศึกษาขาดแคลนทุนทรัพย์ ควรได้รับการส่งเสริมเพื่อความเจริญก้าวหน้าของนักศึกษา นอกจากนั้นกรมอาชีวศึกษายังคำนึงถึงคุณลักษณะของผู้เรียนตามที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดคุณลักษณะพื้นฐานของนักศึกษาไว้ 3 ประการ คือ คุณลักษณะพื้นฐานเบื้องต้น เช่น ประวัติการเรียน พื้นฐานทางครอบครัว คุณลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ และสังคม เช่น วุฒิภาวะ แรงจูงใจที่จะเรียน การอบรมเลี้ยงดู และการคบหาเพื่อน คุณลักษณะพื้นฐานทางเชาวน์ปัญญา เช่น ระดับสติปัญญา ความสามารถในการปรับตัว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2531 : 6-7) กรมอาชีวศึกษา (2539 ก : 19-21) จึงได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาไว้ในแผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ไว้ดังนี้

#### 1. ทางด้านร่างกาย

- 1.1 ให้มีสุขภาพสมบูรณ์ เติบโตสมวัย
- 1.2 เข้าใจสาธารณสุขพื้นฐาน รู้จักป้องกันโรค
- 1.3 ปลอดจากสิ่งเสพติด

#### 2. ทางด้านจิตใจ

- 2.1 มีความสุขสงบ รู้จักพักผ่อนและนันทนาการในทางที่เหมาะสม
- 2.2 มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย ภาคภูมิใจในตนเอง
- 2.3 มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เข้าใจคนอื่น ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักและเข้าใจในความสำคัญของสิ่งแวดล้อม รู้จักคิดแบบรวมส่วน ไม่คิดถึงแต่ตนเองและประโยชน์ของพวกตน
- 2.4 มีสุนทรีย์ สำนึกในความเป็นไทย ภูมิปัญญาไทย วัฒนธรรมไทย ค่านิยมไทย เข้าใจและสำนึกในการเป็นประชากรโลก
- 2.5 มีจิตใจที่สู้สิ่งยาก เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในงานสุจริต รวมทั้งภาคภูมิใจและเห็นในคุณค่าของสิ่งที่กำลังศึกษาอยู่
- 2.6 ยึดพุทธปรัชญา และปรัชญาในศาสนาที่ตนนับถือ เป็นหลักในการดำรงชีวิต

### 3. ทางด้านความรู้

- 3.1 รู้จักคิด วิเคราะห์และมีวิจารณญาณสามารถเลือกรับสิ่งที่มีคุณภาพจากสื่อต่างๆได้
- 3.2 ใฝ่เรียน ใฝ่รู้
- 3.3 สามารถปรับปรุงวิถีชีวิตและการทำงาน ให้สอดคล้องและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงของโลก รู้จักเลือกสรรสิ่งที่เหมาะสม
- 3.4 รู้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสาร และทำความเข้าใจได้เป็นอย่างดี
- 3.5 รู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีพื้นฐาน ทั้งที่จำเป็นต่องาน และการศึกษาต่อ
- 3.6 มีความสามารถในการจัดการ
- 3.7 รู้จักตนเอง ประเทศของตนเอง ประเทศเพื่อนบ้าน รู้เท่าทันโลก
- 3.8 รู้และมีความสามารถที่จะทำให้อ自己和ผู้อื่นมีความสุข ครอบครัวยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติ และช่วยให้สิ่งแวดล้อมยั่งยืน
- 3.9 รู้จริงในพุทธปรัชญา และปรัชญาในศาสนาที่ตนนับถือ จนสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้
- 3.10 ไม่ยึดติดกับรูปแบบหรือคำตอบใดคำตอบเดียว โดยเชื่อในข้อมูล ข่าวสาร และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

### 4. ทางด้านทักษะและการประกอบอาชีพ

- 4.1 มีทักษะเพียงพอที่จะประกอบอาชีพเฉพาะทาง และมีทักษะพื้นฐานเพียงพอที่จะปรับเปลี่ยน เมื่อเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลง
- 4.2 มีนิสัยในการทำงานที่ดี สามารถประกอบสัมมาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการเป็นลูกจ้างและการประกอบอาชีพอิสระ
- 4.3 สามารถพัฒนาสัมมาชีพจนสามารถแข่งขันกับตลาดโลก
- 4.4 สามารถพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น เพื่อเป็นการลดช่องว่างของรายได้ระหว่างคนในเมืองและชนบท และช่วยให้คนไม่ทิ้งถิ่น

สรุปได้ว่า นักศึกษาที่จะเป็นผู้มีประสิทธิภาพ ประสบความสำเร็จในชีวิตครอบครัวและชีวิตการทำงานจะต้องเป็นผู้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพ



### ด้านสื่อการเรียนการสอน

ในการเรียนการสอนโดยทั่วไปจะมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการคือ ผู้สอน ผู้เรียน และสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนที่ใช้กันมากคือ ภาษาพูดและภาษาเขียน ที่ต่อมาได้มีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ในปัจจุบันพบว่า มีสื่อการเรียนการสอนมากมายหลายชนิด เพราะถือว่าสื่อการเรียนการสอนคือมือที่สามของผู้สอน ช่วยให้ผู้สอน สอนได้สนุกและมีประสิทธิภาพ (อำภา บุษยชัย. 2537 : 98) การเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จได้นั้นประการหนึ่ง จะต้องขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จนั้นส่วนหนึ่ง มาจากการเลือกสื่อการเรียนการสอนได้เหมาะสม ถูกต้องกับเวลาและสถานที่ (กาญจนา คุณารักษ์. 2535 : 132) สื่อการเรียนการสอนจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอน ที่จะทำให้งิจกรรมการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ โดยที่สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกว้างขวางมาก มิใช่หมายถึงเพียงสิ่งของที่ใช้ประกอบการสอน แต่หมายถึงทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ตาม หากนำมาประกอบการเรียนการสอนแล้ว เกิดความเข้าใจอย่างรวดเร็วชัดเจนขึ้น ก็เรียกว่า สื่อการเรียนการสอนทั้งสิ้น (กิตติมา ปรีดีติติก. 2532 : 68)

สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในระบบการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ชัยยศ เรืองสุวรรณ. 2533 : 80) สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ อาจจะหมายถึง เทปบันทึกเสียง สไลด์ วิทยุ โทรทัศน์ วีดีโอ แผนภูมิ ภาพนิ่ง ฯลฯ ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน (กิดานันท์ มลิทอง. 2536 : 75) หรือวัสดุที่จัดทำขึ้น ซึ่งมีข้อมูลเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับนำไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนของผู้สอนและผู้เรียนให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนด สื่อการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหา เกิดทักษะกระบวนการและความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ อันจะนำไปสู่จุดหมายของหลักสูตร (จินตนา ไบกาชัย. 2536 : 11)

สรุปได้ว่าสื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสื่อกลางช่วยถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียน โดยจะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

ในการใช้สื่อการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะเฉพาะ และคุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิด เพื่อเลือกใช้สื่อ ให้ตรงกับวัตถุประสงค์การสอนเพราะสื่อการเรียนการสอนมีหลายประเภท หลายลักษณะ เช่น เครื่องมือ หรืออุปกรณ์การสอน ซึ่งได้แก่ สื่อขนาดใหญ่เป็นอุปกรณ์

ทางโสตทัศนศึกษาที่มีเทคนิคการทำซับซ้อน ส่วนมากเป็นอุปกรณ์ไฟฟ้า วัสดุได้แก่ สื่อที่มีขนาดเล็ก  
ทั้งหลายเป็นอุปกรณ์ทางโสตทัศนศึกษาที่จัดทำขึ้น และนำไปใช้ได้สะดวก เทคนิคหรือวิธีการ ได้แก่  
การใช้เทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ อันเป็นกรรมวิธีที่สื่อนำไปสู่การเรียนรู้แก่ผู้เรียน ตัวอย่างเช่น  
การเล่านิทาน การร้องและฟังเพลง การเล่นเกมบทบาทสมมติ การแสดงละคร การแสดงหุ่น การจัด  
นิทรรศการ การพาไปศึกษานอกสถานที่ ฯลฯ (ประมุข กอปรสิริวิวัฒน์และสมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์.  
2528 : 90-92) นอกจากนั้นแล้ว ปัจจุบันยังมีสื่อการเรียนการสอน ที่ใช้เทคโนโลยีอีกมากมาย  
เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เทคโนโลยีสารสนเทศ ฯลฯ ที่ผู้สอนจะสามารถเลือกใช้ได้อย่างมากมาย  
และหลากหลาย โดยในการเลือกจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีการตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้แน่นอนเสียก่อน  
เพื่อเป็นตัวชี้แนะในการเลือกสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ในการเลือกสื่อการเรียนการสอนอาจ  
ใช้หลักเกณฑ์ง่าย ๆ เช่น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตรงกับเนื้อหา น่าสนใจ เหมาะกับวัยของผู้เรียน  
สะดวกต่อการใช้และการเก็บรักษา (สมบูรณ์ สงวนญาติ. 2534 : 44) นอกจากจะพิจารณาเลือกสื่อ  
การเรียนการสอนแล้ว ผู้สอนจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องพิจารณาถึงสถานการณ์ที่เหมาะสมด้วย สื่อแต่ละประเภท  
เมื่อนำไปใช้ในสถานการณ์หนึ่งได้ผลดี แต่อาจนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นได้ผลน้อย ดังที่ จริธา  
เหินยนเฉลย (2535 : 7) ได้เสนอแนะหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนไว้  
ดังนี้

1. ความเหมาะสม สื่อที่จะใช้นั้นเหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสอนหรือไม่
2. ความถูกต้อง สื่อที่จะใช้ช่วยให้ผู้เรียนสรุปเนื้อหาที่ถูกต้องได้หรือไม่
3. ความเข้าใจ สื่อที่ใช้ไม่ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และให้ข้อมูลที่ถูกต้อง  
แก่ผู้เรียนหรือไม่
4. ประสิทธิภาพที่ได้รับ สื่อที่จะใช้นั้นช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนหรือไม่
5. เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น จำนวนผู้เรียน ความสามารถ ความสนใจ รวมทั้งลักษณะ  
และรูปแบบของการเรียนของผู้เรียนหรือไม่
6. เหมาะสมกับทัศนคติและทักษะของผู้สอนหรือไม่
7. ใช้การได้ดี ในแง่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้ดีหรือไม่
8. คำนึงถึงราคา และการลงทุนในการผลิตและการนำมาใช้
9. สื่อนั้นช่วยให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมตามที่ผู้สอนต้องการหรือไม่
10. ระยะเวลาในการเสนอสื่อการสอนนั้นเหมาะสมหรือไม่
11. สื่อนั้นช่วยเสนอแนะกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผู้เรียนอาจปฏิบัติเพิ่มเติมได้หรือไม่

12. มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้สื่ออื่นแค่ไหน อาทิ สถานที่ แสงสว่าง สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เป็นต้น

เป็นที่ยอมรับกันว่า สื่อการเรียนการสอน มีคุณค่าต่อกระบวนการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ดังผลการวิจัยที่ สมบูรณ์ สงวนญาติ (2534 : 44) สรุปไว้คือ ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้มากขึ้น จากประสบการณ์ที่มีความหมายในรูปแบบต่างๆ ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้มากขึ้น โดยใช้เวลาน้อยลง ช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน และมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างกระตือรือร้น ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ มั่นใจ และ จดจำไว้นาน ช่วยส่งเสริมการคิดและแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจคำจำกัดความต่าง ๆ ในการเรียนรู้ เช่น ทำสิ่งที่ซับซ้อนให้ง่ายขึ้น ทำสิ่งที่เปี่ยมธรรมชาติให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวเร็วให้ช้าลง ทำสิ่งที่เคลื่อนไหว หรือเปลี่ยนแปลงช้าให้ดูเร็วขึ้น ทำสิ่งที่ใหญ่มาให้เล็กเหมาะแก่การศึกษา ทำสิ่งที่เล็กมาให้มองเห็นได้ชัดเจนขึ้น นำสิ่งที่เกิดในอดีตมาศึกษาในปัจจุบัน นำสิ่งที่อยู่ไกลมาศึกษาในห้องเรียนได้ ฯลฯ ช่วยลดการบรรยายของผู้สอนลง แต่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น ช่วยลดการสูญเสียเปล่าทางการศึกษาลง เพราะทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีผลทำให้ผู้เรียนสอดคล้องน้อยลง

เนื่องจากสื่อมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนดังที่กล่าวมาแล้ว จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษา จะต้องจัดดำเนินการเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการ จึงต้องปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้นำในการใช้สื่อการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สถานศึกษาใดก็ตาม หากมีระบบการบริหารสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีสื่อการเรียนการสอนที่ตรงตามหลักสูตร และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ มีผู้คอยให้คำแนะนำการผลิตรายวิชาที่มีที่เก็บรวบรวมซ่อมแซม และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะนำไปใช้ได้ทุกโอกาส คัดค่า หลาย ๆ ครั้ง นอกจากจะป้องกันปัญหาเรื่องการสูญเสียเปล่าแล้ว ยังช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย ความคล่องตัวในการให้บริการยิ่งมีมากเท่าไร ปริมาณการใช้สื่อการเรียนการสอนของผู้สอนจะยิ่งเพิ่มขึ้นเท่านั้น (สมบูรณ์ สงวนญาติ. 2534 : 55) ดังที่อิริคสัน (Erickson. 1971 : 22-24) ได้ให้แนวทางในการบริหารสื่อการเรียนการสอนดังนี้

1. การบริหารสื่อการเรียนการสอนที่ดี ต้องอยู่ในความรับผิดชอบของผู้นำที่มีความรู้ ความชำนาญ และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรได้เป็นอย่างดี ตลอดจนได้รับความสนับสนุนทางด้านงบประมาณ กำลังคน และเครื่องมือ เครื่องใช้อย่างพอเพียง

ในขั้นต้นผู้บริหารจะต้องเตรียมงบประมาณและบุคลากรให้เพียงพอ

2. สื่อต่าง ๆ ควรนำไปใช้ได้อย่างสะดวกตรงกับความต้องการของผู้สอน ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้มีส่วนในการคัดเลือก จัดซื้อ ผู้บริหารต้องกำหนดวิธีนำสื่อการสอนไปใช้อย่างเหมาะสม ในขณะเดียวกันผู้บริหารจะต้องคอยดูแลให้คำแนะนำแก่ผู้สอน เมื่อเกิดมีปัญหาการใช้สื่อการสอนด้วย

3. สื่อต่าง ๆ ผู้สอนจะต้องสามารถนำไปใช้ได้ โดยมีความยากลำบากน้อยที่สุด นั่นคือสื่อต้องมีคุณภาพดี มีคนช่วยเหลือซึ่งผู้บริหารทำได้โดยจัดตั้งศูนย์สื่อเป็นส่วนตัว มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ทางด้านนี้โดยเฉพาะประจำอยู่ ควรมีการตรวจสอบสภาพเพื่อซ่อมแซมอยู่เสมอ ถ้าจำเป็นควรเปลี่ยนหรือจัดหาซื้อมาแทน

4. ควรจัดหาสื่อไว้หลายชนิด เพื่อสนองความต้องการของผู้สอนทั้งที่เป็นวัสดุสิ้นเปลือง เช่น กระดาษ สี สื่อวิทยาศาสตร์ หนังสือสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ สถาบันศึกษาคควรจัดหาไว้ให้พร้อม เพื่อสนองความต้องการของผู้สอน ผู้บริหารควรจัดประชุมปรึกษาหารือกับผู้สอนเกี่ยวกับการจัดซื้อสื่อการสอน กำหนดโครงการทดลองสื่อใหม่ ๆ ตลอดจนวางแผนประสานงานกับหน่วยงานอื่น เพื่อนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์

5. โครงการจัดทำสื่อการสอนของสถานศึกษา ควรจะได้ส่งเสริมและพัฒนาผู้สอนประจำการไปด้วย โดยเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้เพิ่มพูนความรู้ และทักษะในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้มีส่วนในการวางแผน ซึ่งเป็นการส่งเสริมบรรยากาศการปฏิบัติงานของผู้สอนให้ดียิ่งขึ้นตามวิธีการปฏิบัติงานในระบอบประชาธิปไตย ผู้บริหารควรสำรวจความสามารถของผู้สอน ในขณะเดียวกันผู้บริหารจะต้องประสานกับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อหาทางจัดประชุมสัมมนาผู้สอนประจำการ การสาธิตการใช้สื่อการสอนและปรับปรุงห้องสมุด ก็สามารถช่วยพัฒนาความรู้และทักษะของผู้สอนประจำการได้เช่นกัน

#### ด้านการวัดผลและการประเมินผล

กระบวนการพิจารณาความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน ที่เป็นผลมาจากการเรียนการสอน และประสิทธิภาพของผู้เรียน คือ การวัดผลและการประเมินผล ซึ่งเป็นกระบวนการอันเป็นแบบในการพิจารณาตัดสินว่า ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การสอนที่กำหนดไว้เพียงใด

การวัดผลกับการประเมินผลมีความหมายที่แตกต่างกัน สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2536 : 485-486) กล่าวถึงการวัดผลว่า เป็นการกำหนดสิ่งที่มีความหมายแทนคุณลักษณะ คุณภาพ และ

สิ่งที่ต้องการวัด โดยสิ่งที่กำหนดนั้นอาจอยู่ในรูปของ ภาษา ตัวเลข สัญลักษณ์ ก็ได้ และต้องใช้ เครื่องมือที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเพื่อให้ได้สิ่งที่เป็ผลการวัดที่สอดคล้องกับลักษณะที่ต้องการวัด นั้น ส่วน พินัส หันนาคินท์ (2529 : 198-199) กล่าวถึง การวัดผลไว้ว่า หมายถึง การเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียน กับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถืออยู่ และผลของการวัดจะออกมา เป็นตัวเลข ไพศาล หวังพานิช (2535 : 4) กล่าวถึง การวัดผลไว้ว่า เป็นกระบวนการติดตามผล การปฏิบัติว่าได้ผลตรงตามเป้าหมายเพียงใด กล่าวคือการวัดผลการศึกษา เป็นการตรวจสอบ ผลการเรียนรู้การสอนว่า ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ได้ผล ระดับใด ผู้เรียนมีความสามารถชนิดใดบ้าง และยังมีสิ่งใดที่บกพร่องควรแก่การแก้ไขบ้าง

สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2536 : 486) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า เป็นการนำ สิ่งที่ได้จากการวัดมาตัดสินตีราคา ซึ่งการจะตัดสินหรือตีราคาสิ่งใดได้จำเป็นจะต้องอาศัยเกณฑ์ ที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินจะอยู่ในรูปของความเหมาะสม ไม่เหมาะสม ดี-เลว ใช้ได้-ใช้ไม่ได้ สอดคล้องกับที่ ไพศาล หวังพานิช (2535 : 14) กล่าวถึง การประเมินผลไว้ว่า หมายถึง กระบวนการในการตัดสิน ตีราคา ลงสรุป เพื่อพิจารณาความเหมาะสม หรือ หากคุณค่าของ คุณลักษณะและพฤติกรรมโดยอาศัยข้อมูล หรือ รายละเอียดที่ได้จากการวัดเป็นหลัก แล้ววินิจฉัย อย่างมีหลักเกณฑ์และคุณธรรม เพื่อพิจารณาตัดสินใจว่า สิ่งนั้นดีหรือเลว เก่งหรืออ่อน ถ้าเป็น ผลสอบก็จะตัดสินว่า ได้-ตก ผ่าน-ไม่ผ่าน เช่นเดียวกับที่ พินัส หันนาคินท์ (2529 : 199) กล่าวว่า เป็นการกำหนดค่าคะแนนที่ได้จากการวัดผล นวกับพิจารณาแล้วจึงตีค่าลงไปว่า ดีหรือไม่ดี เก่งหรือไม่เก่ง ทั้งการวัดผลและการประเมินผลจึงเกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ออก ดังที่ พิสิฐ เมธาภัทร และ อธิพล เมธิกุล (2531 : 21) กล่าวว่า การวัดผลและการประเมินผล หมายถึง วิธีการ กระบวนการ มาตรการ ในการนำไปสู่การประเมินผลของการเรียนการสอน หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน และวิธีการที่จะพิสูจน์ถึงความสามารถ หรือคุณสมบัติ ของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากกระบวนการการเรียนรู้อันผ่านไป แล้ว โดยจะต้องพิจารณา เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของบทเรียนนั้นด้วย อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอน ในวิชาช่าง จะมุ่งเน้นทั้งทางทฤษฎี และทางปฏิบัติควบคู่กันไป จึงมีความจำเป็นต้องมีการวัดผลและ ประเมินผลทั้ง 2 ด้าน คือ

1. การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ทางทฤษฎี เป็นการวัดความสามารถทาง สติปัญญาของผู้เรียนในการนำความรู้ออกมาใช้ เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการทำงาน
2. การวัดผลและการประเมินผลการทำงาน เป็นการวัดผล และประเมินผล

ความสำเร็จในการเรียนงานปฏิบัติ คือการตรวจสอบทักษะปฏิบัติ ซึ่งได้แก่การตรวจสอบความสามารถในการทำงานของผู้เรียนด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ และทำงานด้วยความปลอดภัย รับผิดชอบต่องานนั้น ตลอดจนการตรวจสอบคุณภาพผลงานสำเร็จของผู้เรียนตามเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ ในใบสั่งงาน หรือ ใบงาน ซึ่งกระทำได้ 3 ประการ คือ (1) การตรวจสอบความรู้ความเข้าใจเนื้อหาทางทฤษฎี (2) การตรวจสอบความสามารถในการปฏิบัติงาน (3) การตรวจสอบคุณภาพของผลงาน สรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผล เป็นกระบวนการ ซึ่งแตกต่างกันแต่ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน การวัดผลเป็นการกำหนดตัวเลข หรือสัญลักษณ์ใด ๆ ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เพื่อแทนคุณภาพของสิ่งที่ต้องการวัด ส่วนการประเมินผลเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวัดผลมาตัดสินด้วยการเปรียบเทียบความสอดคล้องกันระหว่างผลที่ได้จากการวัดผลกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้

จะเห็นได้ว่า การวัดผลและการประเมินผลเป็นกระบวนการที่สำคัญต่อการเรียนการสอน จึงเป็นความจำเป็นอย่างหนึ่งที่สถานศึกษาจะต้องทำให้ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญจุดมุ่งหมาย และ หลักการ นำการวัดผลและประเมินผล ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจึงต้องมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกและบริหารงานวิชาการให้ การวัดผลและการประเมินผลบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ดังที่ พันธ์ หินเอาคินทร์ (2529 : 249) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่เกี่ยวกับการประเมินผลการศึกษาโดยทำหน้าที่กำหนดนโยบายโดยทั่วไปเกี่ยวกับการประเมินผล จัดหา เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการสอน เช่น เครื่องพิมพ์ กระดาษไข กระดาษโรเนียว ตลอดจนเจ้าหน้าที่เพื่อการนี้ พยายามหาทางส่งเสริมผู้สอนให้มีความสามารถในการประเมินผลเพิ่มขึ้น ทั้งเทคนิคการออกข้อสอบ การให้คะแนน การประเมินผลข้อสอบ การประเมินผลการสอน ตลอดจนรายงานผลการสอบ การจัดตารางสอบ กำหนดผู้คุมสอบ เวลาที่ใช้ในการสอบ การจัดห้องสอบ ที่นั่งสอบ สร้างบรรยากาศให้เหมาะสมแก่การสอบ จัดให้ครูอาจารย์ได้ทราบและเข้าใจระเบียบเกี่ยวกับผู้เข้าสอบและผู้ควบคุมการสอบ เพื่อจะได้ปฏิบัติให้เป็นแนวเดียวกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำการประเมินผลการสอบ เมื่อพบข้อบกพร่องต้องหาทางแก้ไข และ ผู้บริหารสถานศึกษาควรแนะนำให้อาจารย์ผู้สอนดำเนินการไปตามหลักเกณฑ์การประเมินผล ตามที่กำหนดในระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการอย่างถูกต้องครบถ้วน

กิตติมา ปรีดีดิลก (2532 : 73) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะต้องติดตามดูแลการสอน โดยให้ผู้สอนได้ดำเนินการเกี่ยวกับวิธีการที่จะทำการวัดผลให้ถูกต้องแม่นยำด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีบทบาทที่สำคัญที่จะช่วยดูแลส่งเสริม

ให้การวัดผลและการประเมินผลให้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ดังนั้นคือ กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผล เช่น ประเภทของข้อสอบ หรือ เครื่องมืออื่น ๆ ระยะเวลาที่ใช้ในการสอบ แบบฟอร์มสำหรับรายงานผลการสอบต่อผู้บังคับบัญชา จัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น หมึกพิมพ์ กระดาษอัดสำเนา ส่งเสริมให้ผู้สอนมีความสามารถในการจัดสร้างข้อสอบ และควรได้มีโอกาสศึกษาตีพิมพ์ข้อสอบที่ผู้สอนออก เป็นผู้ที่ทราบถึงระเบียบ และ ควบคุมการสอบให้เป็นไปตามระเบียบในแนวเดียวกันได้ เมื่อสอบเสร็จแล้วควรทำรายงานประเมินผลการสอบ โดยให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อหาทางแก้ไขในโอกาสต่อไป

จึงสรุปได้ว่า การวัดผลและการประเมินผล เป็นภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับด้านการ บริหารงานวิชาการ จะต้องดำเนินการอย่างมีระบบ เพื่อประเมินผลการเรียนการสอนทั้งก่อนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และหลังจากจบการเรียนการสอน ทั้งนี้รวมถึงการประเมินผลการสอบของผู้สอนด้วย การวัดผลและการประเมินผล จึงต้องอาศัยกระบวนการที่ต้องดำเนินการร่วมกับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในการพัฒนาตัวผู้เรียน

#### ด้านบริการห้องสมุด

ห้องสมุดมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนในสถานศึกษามาก เนื่องจากปัจจุบันการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหาความรู้เพิ่มเติมจากที่ผู้สอนได้สอนในห้องเรียน บางครั้งผู้สอนก็ใช้ห้องสมุดเป็นเครื่องมือในการทดสอบความรู้ และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอีกด้วย ห้องสมุด จึงไม่ควรเป็นเพียงแหล่งรวบรวมหนังสือเท่านั้น แต่ควรเป็นแหล่งรวบรวมวัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษาอื่น ๆ เพื่อจะได้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ของผู้เรียน และอาจารย์อย่างแท้จริง (เอกชัย กิสุพันธ์. 2527 : 94) ซึ่งสอดคล้องกับ พันธ์ ทัศนาคินทร์ (2524 : 212) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของห้องสมุดสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. มีเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการ หรือมีความเข้าใจงานห้องสมุดเป็นอย่างดี ปฏิบัติงานเป็นประจำที่ห้องสมุด
2. มีหนังสือต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้โดยเฉพาะหนังสืออ่านเพิ่มเติมของผู้สอน และผู้เรียน ให้เพียงพอกับความต้องการ
3. มีระบบการจัดเก็บหนังสือและเอกสารต่าง ๆ สะดวกในการค้นคว้า
4. มีอุปกรณ์ในการอำนวยความสะดวกในการใช้ห้องสมุดและเก็บรักษาเอกสาร

เช่น โต๊ะ เก้าอี้ และตู้เก็บเอกสารที่เหมาะสม

5. มีการจัดทำสถิติผู้มาใช้ห้องสมุดทั้งที่เป็นผู้เรียน อาจารย์ และอื่น ๆ

6. มีบุคลากร และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อเป็นสิ่งช่วยบรรณารักษ์ห้องสมุด เช่น มีผู้ช่วยบรรณารักษ์ เครื่องถ่ายเอกสาร และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เป็นต้น

7. มีการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียน ได้ใช้ห้องสมุด และอ่านหนังสือ เช่น การแสดงหนังสือที่ได้รับมาใหม่ หรือเล่าเรื่องโดยย่อเพื่อสร้างความสนใจ

จากองค์ประกอบของห้องสมุดดังกล่าว จึงจำเป็นต้องจัดบริการห้องสมุดในลักษณะต่าง ๆ เพื่อความสะดวก และก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้ ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของบริการห้องสมุดไว้ ดังนี้

สุกฤษฎีรักษ์ อัมพวันวงศ์ (2521 : 56) ได้ให้ความหมายของบริการห้องสมุดว่า งานบริการห้องสมุด คือ งานที่จะอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ เริ่มจากการสร้างบรรยากาศเชิญชวนให้ผู้คนสนใจเข้าใช้ห้องสมุด จัดสถานที่ให้สวยงาม จัดชั้นหนังสือเป็นระเบียบ หนังสือไม่ฉีกขาดและมีการจัดบริการต่าง ๆ เช่น งานบริการจ่าย-รับ บริการหนังสือจอง บริการตอบคำถาม ช่วยค้นคว้า บริการแนะนำการอ่าน บริการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด บริการจัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับ ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2525 : 111) กล่าวถึงบริการห้องสมุดว่า หมายถึงการจัดบริการและหาวิธีต่าง ๆ ที่จะอำนวยความสะดวก และชักจูงให้บุคคลมาใช้บริการ เพื่อศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ความเพลิดเพลิน จากหนังสือ และวัสดุทัศนวิสัย ทุกประเภทที่มีอยู่ในห้องสมุด สตีเวนสัน (Stevenson. 1972 : 715) กล่าวถึงบริการห้องสมุดว่า คือ การอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ทุกคน เพื่อสนองความต้องการทางสติปัญญาโดยไม่จำกัดอายุ หรือตำแหน่งฐานะ

จากความหมายของการบริการห้องสมุดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บริการห้องสมุดหมายถึง บริการและกิจกรรมที่ห้องสมุดจัดขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวก และสนองความต้องการในการเข้าใช้บริการห้องสมุดแก่ผู้ใช้บริการทุกคน ช่วยให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงทรัพยากรห้องสมุดอย่างรวดเร็ว ได้ความรู้และประโยชน์อย่างเต็มที่

การให้บริการข้อมูลในสังคมข่าวสารในปัจจุบันของประเทศไทยได้ดำเนินการมาเป็นเวลาเกือบ 40 ปีมาแล้ว อย่างไรก็ตามสภาพการใช้ข้อมูลยังแตกต่างกันออกไปตามสภาพของห้องสมุดที่ให้บริการ บางแห่งสามารถพัฒนาไปได้ไกลกล่าวคือ ผู้ใช้ห้องสมุดได้ข้อมูลตามที่ต้องการ บางแห่งยังไม่สามารถตอบคำถาม แม้กระทั่งคำถามพื้นฐานทั่ว ๆ ไป อย่างไรก็ตามสภาพสังคมข่าวสารที่ขยายตัว



อย่างรวดเร็วผลักดันให้ห้องสมุดแต่ละแห่ง ต้องสนใจในการปรับปรุงการให้บริการข้อมูล มีการเตรียมตัวในเชิงให้ความร่วมมือในการให้บริการข้อมูลร่วมกัน และเริ่มต้นคิดถึงการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเบื้องต้นมาจัดการ เพื่อให้บริการข้อมูลในหน่วยงานของตน (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. 2538 : 62-63)

เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ในการบริการสารสนเทศ มีดังนี้

1. การสืบค้นข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ข้อมูลที่ห้องสมุดต่าง ๆ ดำเนินงานให้บริการด้วย เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์สรุปข้อมูลต่าง ๆ ได้ 4 ประเภท คือ

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือ (Books) เครื่องคอมพิวเตอร์จะทำหน้าที่เป็นตู้บัตรรายการตอบคำถามเกี่ยวกับหนังสือได้ตามที่ต้องการ รวดเร็ว และประหยัดเงิน

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับวารสารและหนังสือพิมพ์ (Serials) ได้แก่การจัดทำบรรณานุกรม วารสารและหนังสือพิมพ์ ฐานข้อมูลห้องสมุดบางแห่งมีการจัดทำสาระสังเขป (Abstract) ประกอบสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการค้นข้อมูล

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับชีวประวัติบุคคล (Biography)

1.4 ข้อมูลอื่น ๆ ห้องสมุดบางแห่งได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลอื่น ๆ เป็นการเฉพาะ เช่น ข้อมูลวิจัยวิทยานิพนธ์ ข้อมูลเฉพาะเรื่องของหน่วยงานในห้องสมุด ข้อมูลเฉพาะของท้องถิ่น

2. การรับชมรายการจากการรับสัญญาณดาวเทียม วิธีการนี้ค่อนข้างง่ายสำหรับห้องสมุดซึ่งมีทุนเพียงพอในการดำเนินการ การติดตั้งจานรับสัญญาณดาวเทียมไม่ยุ่งยาก สามารถรับชมรายการได้จากดาวเทียมหลายดวง เช่น จานดาวเทียมเอเชียแซท แชนด์สตาร์ ปาลาปา และไทยคม ซึ่งในปัจจุบันมีรายการที่สามารถให้บริการมากกว่า 40 ช่อง จากสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ ทั่วโลก

3. การบริการด้านสารสนเทศจากแผ่น CD-ROM ซึ่งสามารถติดตั้งได้ทั้งภายในและภายนอกเครื่องคอมพิวเตอร์โดยเพิ่มค่าใช้จ่ายอีกไม่มากนัก

นอกจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว ยังมีเทคโนโลยีห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ที่นำไปสู่ห้องสมุดอัตโนมัติ ที่ให้บริการทันสมัย สะดวกรวดเร็ว ตลอด 24 ชั่วโมง เช่น จุฬาลินเนต (Chulalinet) ซึ่งเป็นระบบห้องสมุดไฮเทคแห่งแรกในประเทศไทย (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. 2538 : 64-65)

สรุปได้ว่า การบริการงานห้องสมุดเป็นกิจกรรมที่ใช้ในการสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งมีสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาไปสู่ความทันสมัย เพื่อเป็นเครือข่ายของการให้บริการความรู้ทางด้านวิชาการ

ในอนาคต เพื่อให้มีการศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรค อันจะนำไปสู่การพัฒนาเครือข่าย  
แหล่งความรู้ให้ทัดเทียมกับในชุมชนและภูมิภาค สนับสนุนให้อาจารย์ และนักศึกษาใช้ห้องสมุด  
ตลอดจนการติดตามประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษาโดยทั่วไป

นิพนธ์ เมืองพระ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการ  
ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือ และกลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่า ผู้บริหาร และ  
อาจารย์ ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือ และ กลุ่มภาคกลาง มองการบริหารงานวิชาการทั้ง 5  
ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมทางวิชาการในวิทยาลัยและ  
บริการชุมชน การนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน การบริหารวัสดุและอุปกรณ์การสอน การ  
วัดผลและประเมินผลทางการศึกษาว่า ในด้านการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน กลุ่ม  
ภาคกลางปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย แต่กลุ่มภาคเหนือปฏิบัติในระดับปานกลาง ส่วนงานที่เหลืออีก 4  
ด้าน ทั้งสองกลุ่มปฏิบัติในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหาร และ  
อาจารย์ ให้ความเห็นว่า งานทั้ง 5 ด้าน มีปัญหาในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม ในภาพรวม  
ผู้บริหารและอาจารย์ ให้ความเห็นว่า ทั้งสองกลุ่มมีสภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ใน  
ระดับปานกลางเหมือนกัน เมื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการระหว่างกลุ่ม  
ภาคเหนือและกลุ่มภาคกลาง ผู้บริหารและอาจารย์ ให้ความเห็นว่า ทั้งสองกลุ่มมีสภาพและปัญหา  
การบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

สมใจ เชาว์พานิช (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ  
ของสถานศึกษา สังกัดกองการศึกษาอาชีว กรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย  
พบว่า

1. ผู้ปฏิบัติงานของสถานศึกษา สังกัดกองการศึกษาอาชีว กรมอาชีวศึกษาในภาค  
ตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในด้าน หลักสูตรพิเศษ งานหลักสูตรและการสอน  
งานวัดผลและประเมินผล งานสื่อการเรียนการสอนและงานห้องสมุด รวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับ  
ปานกลาง เมื่อแยกตามตัวแปรพบว่า วิทยาลัยการอาชีวและวิทยาลัยสารพัดช่างมีปัญหาการปฏิบัติ  
งานวิชาการในระดับปานกลาง ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ  
ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายแผนและพัฒนา  
หัวหน้างานหลักสูตรพิเศษ หัวหน้างานหลักสูตรและการสอน หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล

หัวหน้างานเรื่องการเรียนการสอน หัวหน้างานห้องสมุด หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนก และอาจารย์ต่างมีปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในระดับปานกลาง

2. วิทยาลัยการอาชีพ และวิทยาลัยสารพัดช่าง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ โดยส่วนรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ผู้มีตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน ในวิทยาลัยการอาชีพและวิทยาลัยสารพัดช่างมีปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหัวหน้างานในฝ่ายวิชาการมีปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการรวมทุกด้านมากกว่าหัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชา อาจารย์ และผู้อำนวยการตามลำดับ เมื่อพิจารณาแยกตามงานที่ปฏิบัติในแต่ละด้านพบว่า

3.1 หัวหน้างานในฝ่ายวิชาการมีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานหลักสูตรพิเศษมากกว่าครู-อาจารย์ที่สอน หัวหน้าคณะวิชาและหัวหน้าแผนกวิชา

3.2 หัวหน้างานในฝ่ายวิชาการ มีปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานหลักสูตรและการสอนมากกว่าหัวหน้าแผนกวิชา และ อาจารย์ ที่สอน

3.3 หัวหน้างานในฝ่ายวิชาการ มีปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการ ด้านงานวัดผลและประเมินผล และงานด้านสื่อการเรียนการสอน มากกว่า อาจารย์

3.4 ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายแผนและพัฒนา หัวหน้าคณะวิชา และ อาจารย์ มีปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในด้านห้องสมุด ไม่แตกต่างกัน

วัตสัน (Watson. 1990 : 25) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสมรรถภาพพื้นฐานด้านอาชีวศึกษา และการศึกษาดด้วยตนเอง ในรัฐนิวส์เซาท์เวล ประเทศออสเตรเลีย โดยโครงการสอบสมรรถภาพพื้นฐาน 3 โครงการในวิทยาลัยเทคนิค ระหว่างปี ค.ศ.1988 และ ค.ศ.1989 พบว่า

1. ด้านสมรรถภาพพื้นฐานนั้น ในโครงสร้างควรจัดให้มีการอบรมด้านวัสดุการสอน และหลักสูตรในโรงงานอุตสาหกรรม และในวิทยาลัยเท่าที่จะทำได้

2. ควรมีการพัฒนาคุณลักษณะรักอิสระและเชื่อใจตนเอง

3. ควรมีการศึกษาปัญหาและการผิดพลาด เกี่ยวกับสมรรถภาพพื้นฐานการอาชีวศึกษา

4. การศึกษาในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์และทรัพยากรต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

5. การพัฒนาขณะในการทำงานการศึกษาสมรรถภาพพื้นฐานด้านอาชีวศึกษาในวิทยาลัยเทคนิค ต้องกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ

6. ผู้เรียนต้องมีความพร้อม ที่จะรับการเปลี่ยนแปลงความคิดที่มีอยู่ดั้งเดิม ในเรื่อง การศึกษาสมรรถภาพพื้นฐานด้านอาชีวศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการด้านต่าง ๆ

ด้านหลักสูตร วิจิต เตโชติธ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลโปรแกรมการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาเกษตรกรรม ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พบปัญหาด้านหลักสูตร ดังนี้

1. คุณภาพและผลผลิตที่ได้จากงานฟาร์มในวิทยาเขต เมื่อเปรียบเทียบกับฟาร์มของ เอกชน จะอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า
2. เงินงบประมาณที่จะส่งเสริมและสนับสนุนโครงการจัดการเรียนการสอนและงานฟาร์ม ไม่เพียงพอ

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา และองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการความรู้ทักษะและโอกาสการมีงานทำของ ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ พบว่ามีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนคือ ทักษะที่ได้ จากการเรียนภาคปฏิบัติค่อนข้างน้อย และควรเพิ่มการฝึกงานในภาคเอกชนให้มากขึ้น

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (2532 : บทคัดย่อ) ได้ประเมินหลักสูตรระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรีสายเกษตรกรรม พบว่า

1. ด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร
  - 1.1 เนื้อหาของหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก โดยเฉพาะด้านเนื้อหาใน วิชาชีพ วิชาพื้นฐาน สัดส่วนของวิชาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ความสอดคล้องของเนื้อหา กับ ความต้องการของสังคม และสภาพเศรษฐกิจ
  - 1.2 สิ่งอำนวยความสะดวกต่อหลักสูตร พบว่า ในด้านวัสดุฝึกงาน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ วัสดุทัศนูปกรณ์ กิจกรรมเสริมหลักสูตร เอกสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ห้องสมุดมีความ เหมาะสมในระดับปานกลาง
2. ด้านการใช้หลักสูตร
  - 2.1 การบริหารหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสมมาก แต่มีบางด้านที่มี ความเหมาะสมสูงกว่าระดับปานกลางเล็กน้อยได้แก่ สถานที่ฝึกงานการได้ฝึกงานตรงกับสาขา การเปิดโอกาสให้ฝึกทักษะเพิ่ม ระยะเวลาของการฝึกงาน และการเลือกเรียนตาม

### ความต้องการของผู้เรียน

2.2 วิจัยสอน พบว่ามีความเหมาะสมมาก ยกเว้นทางด้านการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียน และการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมีความเหมาะสมปานกลาง

2.3 การวัดผล พบว่า อาจารย์ประเมินตนเอง ว่ามีความยุติธรรมในการวัดผลมาก ส่วนนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา เห็นว่ามีความเหมาะสมปานกลาง

2.4 สื่อการสอนพบว่าทั้งอาจารย์ นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษามีความเห็นตรงกันว่า สื่อการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

สถิติ เกิดสมบูรณ์ (2538 : 138) ได้สรุปรายงานการประชุมสัมมนาวิชาปฏิบัติงานโครงการเกษตรฝ่ายวิชาการ โดยกล่าวถึงปัญหาการทำโครงการเกษตร ไว้ดังนี้

1. นักศึกษาไม่ทำโครงการเกษตร
2. นักศึกษาที่ทำโครงการเกษตรร่วมกัน เกิดข้อขัดแย้งในการดูแลผลิตผล
3. นักศึกษาทำโครงการเกษตรไม่ตรงกับกลุ่มวิชาเรียน
4. ระยะเวลาในการทำโครงการเกษตรไม่ต่อเนื่อง บางครั้งยึดตามวงล้อชีวิตของ

### ผลิตผล

5. โครงการเกษตรไม่สมบูรณ์
6. อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ติดตามโครงการเกษตร
7. อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา
8. นักศึกษาผู้ปกครองและอาจารย์ที่ปรึกษาขาดความเข้าใจ อันเนื่องมาจาก

### การประสานงาน

9. คณะกรรมการประเมินโครงการหาสถานที่ทำโครงการและตัวนักศึกษาไม่พบ
10. สถานประกอบการ พบว่า มีพื้นที่ทำโครงการขนาดเล็กไม่แน่นอน และไม่เพียงพอ

### ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พิชัย เฟ่งพันธ์วัฒน์ (2529 : บทคัดย่อ)

ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรมของแผนกช่างไฟฟ้า ระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม อาจารย์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ ความไม่สอดคล้องของรายวิชากับความต้องการของตลาดแรงงาน ความไม่เหมาะสมของ

ขอบเขตเนื้อหารายวิชาทฤษฎี ความไม่พร้อมของอุปกรณ์การสอน ปัญหาการสร้างและใช้อุปกรณ์การสอน ความไม่พอเพียงของจำนวนห้องปฏิบัติการกับจำนวนนักศึกษา ความไม่พอเพียงของงบประมาณ ปัญหาจำนวนเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์การเรียนการสอน และปัญหาความรู้และทักษะในการสร้างข้อสอบที่มีประสิทธิภาพ

2. ด้านการเรียนวิชาช่างอุตสาหกรรม นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ปัญหาที่สำคัญคือการไม่มีโอกาสเลือกเรียนวิชาด้วยความสมัครใจของตนเอง ความไม่เพียงพอของห้องปฏิบัติการ ความไม่พอเพียงของจำนวนเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์การเรียนการสอน และความไม่ครอบคลุมของข้อสอบวิชาทฤษฎี

การวิจัยของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ (2533 : บทคัดย่อ) เรื่อง การประเมินผลโครงการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อชีวิต พบว่ามีปัญหาการดำเนินการตามโครงการดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้แหล่งวิชาการในท้องถิ่น แหล่งวิชาการในท้องถิ่นมีไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการใช้วิทยากรมาบรรยายและการศึกษานอกสถานที่
2. ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่พร้อมที่จะเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเท่าที่ควร
3. ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศติดตามผล การนิเทศติดตามผลจากบุคลากรในระดับจังหวัดและอำเภอยังไม่น่าเป็นที่พอใจ
4. ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลของแต่ละระดับไม่สอดคล้องสัมพันธ์กับจุดเน้นของแผนการสอนโดยเฉพาะเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน แต่การวัดผลเน้นการวัดเนื้อหา ความรู้มากกว่าพฤติกรรม

ด้านเครื่องมือและวัสดุ ครุภัณฑ์ วิจิต เตโชติรส (2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลโปรแกรมการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาเกษตรกรรม ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาพบว่า ปัญหาหรือจุดอ่อนของการศึกษาระดับนี้ด้านเครื่องมือ และวัสดุ ครุภัณฑ์ มีดังนี้

1. วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์การศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ มีไม่เพียงพอต่อความต้องการที่จะใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิศากร วรธนะวาสิน (2529 :

บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาของครู อาจารย์บรรจุใหม่ วิทยาเขตเกษตร วิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษาพบว่า ปัญหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้สอนไม่เพียงพอ

2. อุปกรณ์การเรียนการสอน ที่จะฝึกให้นักศึกษาเกิดความชำนาญงานสาขาต่าง ๆ ทางการเกษตรมีไม่เพียงพอ

3. การบำรุงรักษา อุปกรณ์ และครุภัณฑ์มีงบประมาณไม่เพียงพอ

สนอง อิ่มเอม (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการทางด้านการเรียนการสอนในหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สาขาอิเล็กทรอนิกส์ของโรงเรียนสารพัดช่าง เขตภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความต้องการ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาอย่างมาก สอดคล้องกับ บุญสม ศิริธานี (2529 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2529 แผนการเรียนวิชาอาชีพ ประเภทช่างอุตสาหกรรม ในเขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้เรียนมีมากและต้องการสถานที่ฝึกปฏิบัติ การจัดซ่อมแซมเครื่องมือ และอุปกรณ์ ที่ทันสมัยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติ เช่นเดียวกับที่ ปัญญา รัตนเสถียร (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นวิชาช่างเดินสายไฟฟ้า ในโรงเรียนสารพัดช่างทั่วประเทศพบว่า ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เครื่องมือและวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนควรมีการปรับปรุงวิธีการใช้และจัดซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ชำรุด พร้อมทั้งหาวิธีการเก็บรักษาให้ใช้งานได้นานที่สุด

ด้านอาจารย์ผู้สอน ปานจิต ตุ่มทรัพย์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสมรรถนะวิจัยด้านทักษะการสอนของครู-อาจารย์เกษตร วิทยาเขตเกษตร วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พบว่า สภาพการสอนของครูเกษตรส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะ มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 3 ปี หรือมากกว่า 3 ปีก็ตาม มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ โดยใช้กระดานดำเป็นสื่อ การวัดผลการเรียนจัดเนื้อหาที่สำคัญในบทเรียนเป็นหลัก และวัดผลในระหว่างการสอบย่อยและในการเตรียมการสอน ยึดเนื้อหาตามวัตถุประสงค์เป็นหลัก

ทองศักดิ์ วันชัย และ นพ บรรเจิด (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาทางด้านวิชาการของอาจารย์ที่สอนระดับปริญญาตรีสาขาเกษตรศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาพบว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาด้านวิชาการของอาจารย์ที่ประกอบอยู่นั้นมีมาก

คือ ปัญหาที่ทางคณะเกษตรศาสตร์ไม่มีโควตาให้ไปศึกษาต่อ ขาดงบประมาณสำหรับการจัดประชุมอบรมสัมมนาอาจารย์ ขาดความร่วมมือ ความสะดวก ขาดงบประมาณในการวิจัย และขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณในการพิมพ์เผยแพร่

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา และองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการความรู้ ทักษะ และโอกาสการทำงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ทางด้านผู้สอนพบว่า ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ผู้สอนยังมีไม่มาก และอาจารย์ผู้สอนไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาร่วมในการวางแผนการสอนหรือร่วมแสดงความคิดเห็น

ทองศักดิ์ วันชัย และวินิจ โชติสว่าง (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการสอนภาคปฏิบัติ วิชาเกษตรของอาจารย์ผู้สอนสายวิชาเกษตรศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผลการวิจัยพบว่า ในด้านหลักสูตร และหลักสูตรรายวิชา การวิเคราะห์การสอนภาคปฏิบัติ การเตรียมการสอน กิจกรรมการสอน และการวัดผลการเรียนภาคปฏิบัติ มีจุดแข็ง และอุปสรรคไม่เพียงพอ ส่วนอาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาตรีสาขาวิชาอื่น ๆ จะประสบปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมการสอนและกิจกรรมการสอนภาคปฏิบัติในระดับปานกลาง

วินิจ โชติสว่าง (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและการปรับปรุงการสอนภาคปฏิบัติ วิชาเกษตร พบว่า โดยภาพรวมแล้ว อาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติวิชาเกษตร ประสบปัญหาในการสอนในระดับปานกลาง ในเรื่องขาดแคลนครุภัณฑ์และอุปกรณ์สำหรับการสอน งบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ เพื่อใช้ในการสอนล่าช้า และไม่เพียงพอ ไม่มีแบบฟอร์มเพื่อใช้ในการวัดผลภาคปฏิบัติและแบบประเมินผลการสอนภาคปฏิบัติของอาจารย์ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

চারু อนุยประสาท (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการสอน ของครู อาจารย์ วิทยาลัยเกษตรกรรมพิบูลย์ พบว่า พฤติกรรมการสอนของครู อาจารย์ วิทยาลัยเกษตรกรรมพิบูลย์ ที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ 1) การเตรียมการสอน 2) เทคนิคการสอน 3) การใช้สื่อการสอน 4) การวัดผลและประเมินผล ส่วนสภาพความพร้อม และปัญหาการสอนของครู อาจารย์ พบว่า ครู อาจารย์ ร้อยละ 37.10 ถนัดการสอนทุกวิชา และมีปัญหาการจัดการสอนโดยสรุปดังนี้

1. ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน ได้แก่ ขาดวัสดุอุปกรณ์จัดซื้อไม่ตรงตามแผน
2. ปัญหาด้านเอกสารการสอน ได้แก่ ขาดเอกสารการสอน ขาดบุคลากรจัดพิมพ์เอกสาร
3. ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ ขาดสื่อ โดยเฉพาะเครื่องฉายภาพโปรเจกต์



### ขาดความรู้การใช้สื่อ

4. ปัญหาด้านหลักสูตร หลักสูตรเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้เตรียมการไม่ทัน

5. ปัญหาด้านผู้สอน ได้แก่ ขาดการอบรม ขาดหาความรู้ใหม่ ๆ ขาดบุคลากรในสาขาวิชาที่เปิดใหม่

6. ปัญหาด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ สถานที่ฝึกปฏิบัติไม่เหมาะสม

7. ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียน ได้แก่ นักศึกษามีความรู้พื้นฐานต่ำ ขาดความสนใจ

8. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ เปิดสอนสาขาวิชาที่ไม่พร้อม

สอดคล้องกับที่หน่วยศึกษานิเทศ กรมอาชีวศึกษา ได้กล่าวไว้ในปัญหาการเรียนตามหลักสูตร ปวช. 2538 ว่า ผู้สอนวิชาเกษตรกรรมส่วนใหญ่ ประสบปัญหาด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ในเรื่องต่อไปนี้เป็นคือ การขาดแคลนวัสดุ สื่อและอุปกรณ์การสอน การขาดแคลนตำราเอกสาร การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาค การขาดแคลนพื้นที่ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ความไม่รับผิดชอบของนักศึกษา (กรมอาชีวศึกษา. 2538 : 27)

พอลเตอร์ (Paulter. 1971 : 75) ศาสตราจารย์ด้านการอาชีวศึกษาของมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก ได้กล่าวแยกแยะถึงปัญหาการสอนของครูช่าง ว่าปัญหาส่วนใหญ่ เกิดจากความไม่พร้อมในปัจจัยต่าง ๆ คือ ขาดแผนการสอนที่ดี ขาดตำราดี ขาดอุปกรณ์ช่วยสอนที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย และปัญหาเกี่ยวกับสภาพของโรงฝึกงาน

อาซินีเกา (Arciniega. 1972 : Abstracts) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการให้บริการครูผู้สอน สรุปผลการวิจัยว่า การจัดโปรแกรมการฝึกอบรมครูประจำการอย่างมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากครูผู้สอนจะได้รับความรู้ด้านทฤษฎีและเข้าใจแนวคิดทางการศึกษาแล้ว ยังทำให้ครูผู้สอนเกิดทักษะ และต้องการนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในการสอน และเมื่อครูผู้สอนได้รับสิ่งใหม่ ๆ จากโปรแกรมที่จัดให้แล้วจะนำไปปรับปรุงพฤติกรรมในการสอนของตน ซึ่งจะมีผลต่อความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของผู้เรียนด้วย

มาซาโยชิ (Mazayoshi. 1987 : Abstracts) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การอาชีวศึกษาในประเทศไทย พบว่าผู้สอนมีความกระตือรือร้นต่ำ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพิจารณาแก้ไขเป็นอย่างยิ่ง เพราะ หากผู้สอนมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาความรู้แล้ว การอบรมเพื่อให้ความรู้ใหม่ก็จะบรรลุผล ซึ่งจะส่งผลถึงการเรียนการสอนและประสิทธิภาพของผู้เรียน และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาหาความรู้ ผู้บริหารควรจัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการขึ้นในสถานศึกษา หรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษาเป็นระยะ ๆ

ด้านนักศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2535 : 21-25) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องโครงการวิจัยเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการศึกษาอาชีวและอุดมศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่า สภาพการผลิตกำลังคนสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในด้านปริมาณมีจำนวนนักศึกษาระดับต่าง ๆ ในปี 2533 มีดังนี้ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) อยู่ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาสูงสุด คือร้อยละ 61 รองลงมา คือ อยู่ในสถาบันสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล คิดเป็นร้อยละ 33 และ 6 ตามลำดับ จำนวนนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส. ปวท.) อยู่ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาสูงสุด คือร้อยละ 47 รองลงมาได้แก่ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สถาบันในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และทบวงมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 26, 16 และ 12

ในด้านคุณภาพกำลังคนสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พบว่านักศึกษามีความสามารถพื้นฐานสามารถนำไปประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี แต่ที่ควรปรับปรุงคือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจริยธรรม คุณธรรม มนุษยสัมพันธ์ ความอดทน และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นอกจากนี้ควรปรับปรุงเรื่อง ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะในระดับต่ำกว่าปริญญา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของกำลังคนสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สถานประกอบการต้องการ ได้แก่ มีความขยัน มีความอดทนในการปฏิบัติงานเป็นคุณลักษณะที่ต้องการของสถานประกอบการสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมาได้แก่ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ การมีวินัยและการมีประสบการณ์ ตามลำดับ ส่วนการมีทักษะเกี่ยวกับด้านช่าง และภาษาคอมพิวเตอร์ ก็เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการเช่นกัน

ด้านสื่อการเรียนการสอน วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา และองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการความรู้ทักษะและโอกาสการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ พบปัญหาการจัดการเรียนการสอนคือสื่อการเรียนบางอย่าง เช่น เครื่องฉายภาพยนต์ หุ่นจำลอง เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายสไลด์ และวัสดุอุปกรณ์ห้องปฏิบัติการและโรงฝึกงานมีไม่เพียงพอ

ประเวศ ยอดยิ่ง (2537 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบันของงานสื่อการเรียนการสอน ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้างานสื่อการเรียนการสอนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ตั้ง และห้องผลิตสื่อการเรียนการสอนใช้ห้องโสตทัศนศึกษา มากที่สุด และงานที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ การให้บริการสื่อการเรียนการสอนแก่อาจารย์ การถ่ายภาพกิจกรรม และร่วมมือกับอาจารย์ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ส่วนงานงบประมาณ พบว่า

งบประมาณไม่เพียงพอ เครื่องมือและอุปกรณ์มีจำนวนน้อยทั้งชนิดและปริมาณ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักศึกษาและอาจารย์

อนันต์ จันทราโส (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มอาชีวศึกษาภาคใต้ พบว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ประสานงานวิชาการทั้งห้าด้าน คือ งานหลักสูตรพิเศษ งานหลักสูตรและการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล และงานห้องสมุด อยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหางานสื่อการเรียนการสอนมากที่สุด

ด้านบริการห้องสมุด ทนงศักดิ์ วันชัย และ นพ บรรเจิด (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพัฒนาทางด้านวิชาการของอาจารย์ที่สอนระดับปริญญาตรี สาขาเกษตรศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พบว่าปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาด้านวิชาการของอาจารย์ด้านบริการห้องสมุดคือ ห้องสมุดมีหนังสือ และเอกสารต่าง ๆ เป็นจำนวนน้อย

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา และองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการความรู้ ทักษะ และโอกาสการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์ พบว่าปัญหาในการจัดการเรียนการสอนประการหนึ่งก็คือ วารสาร เอกสารประกอบการสอน และห้องสมุด ยังไม่เพียงพอที่นักศึกษาจะใช้ค้นคว้าด้วยตนเอง และใช้ในการทำปัญหาพิเศษเพื่อสร้างความมั่นใจในการเรียน

อรทัย จันทรสภาพร (2536 : 81-85) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับการใช้แหล่งวิชาการ และสถานประกอบการ เพื่อการเรียนการสอน ประเภทวิชาคหกรรม ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การใช้แหล่งวิชาการและสถานประกอบการของอาจารย์ มีการใช้ห้องสมุดและใช้หนังสือพิมพ์ เอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มีอาจารย์จำนวนมากใช้ศูนย์เทคโนโลยี และอาจารย์จำนวนน้อยที่ใช้หน่วยงานรัฐบาล และรัฐวิสาหกิจ ประเภทแหล่งวิชาการและสถานประกอบการที่อาจารย์ใช้เพื่อประกอบการเรียนการสอนวิชาคหกรรมศาสตร์ที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ห้องสมุดวิทยาลัย หนังสือพิมพ์ เอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วิธีการมอบหมายให้นักศึกษาไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ตัวอาจารย์เองไปศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิชาการ อาจารย์ส่วนมากให้นักศึกษาเขียนรายงานส่ง ด้านความคิดเห็นในการใช้แหล่งวิชาการ อาจารย์ผู้สอนรู้จักแหล่งวิชาการเป็นอย่างดี อาจารย์ผู้สอนมีความรู้และเข้าใจระเบียบเกี่ยวกับการใช้

แหล่งวิทยากร ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับผลเสียในการใช้แหล่งวิทยากร ผู้บริหารและอาจารย์  
มีความคิดเห็นในระดับมากกว่า แหล่งวิทยากรอยู่ไกลไม่สะดวก ปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้  
แหล่งวิทยากร อาจารย์มีความคิดเห็นในระดับน้อยกว่า การใช้แหล่งวิทยากรทำให้เสียเวลาเรียน

พาร์รอตต์ (Parrott. 1982 : 2-32) ศึกษาเรื่อง การใช้บริการ และการศึกษา  
ความคิดเห็นของผู้เรียนและอาจารย์ ในการใช้ห้องสมุดซีโอเอส เมืองวิสเชลเลียร์ รัฐแคลิฟอร์เนีย  
ผลจากการศึกษา พบว่าอาจารย์เห็นความสำคัญของสมุดว่ามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน  
และผู้เรียนให้ความเห็นตรงกันว่า อาจารย์ได้ใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนในระดับมาก

วิทเนลล์ (Withnell. 1989 : 1609-A) ได้ศึกษาความคิดเห็นของคณาจารย์ที่มีต่อ  
แผนนโยบายการใช้บริการห้องสมุด โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการ  
วางแผนนโยบายการใช้ห้องสมุด ผลการศึกษาพบว่า คณาจารย์มีความคิดเห็นว่า ห้องสมุด  
เป็นแหล่งสารนิเทศขั้นต้นและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในโครงการบริการของห้องสมุด  
และให้งบประมาณสนับสนุนเพื่อความสะดวกในการทำงาน ตลอดจนพร้อมที่จะอำนวยความสะดวก  
เทคโนโลยีให้กับห้องสมุดด้วย

สวैन (Swain. 1992 : 3590-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ  
ของผู้เรียน โดยสุ่มตัวอย่างจาก ผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา อายุระหว่าง 14 - 18 ปี พบว่า  
อาจารย์เป็นผู้หนึ่งที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจของผู้เรียนในการเข้าใช้บริการห้องสมุด

จากการศึกษาเอกสารและสาระสำคัญของงานวิจัย สิ่งที่สำคัญคือการจัดการเรียนการสอน  
ในสถานศึกษา ซึ่งงานวิชาการมีบทบาทที่สำคัญในการผลิตนักศึกษา เพื่อเข้าสู่ความต้องการของ  
ตลาดแรงงาน งานวิชาการดังกล่าวจึงควรประกอบด้วย ด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน  
การสอน ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน  
ด้านการวัดผลและการประเมินผล และด้านบริการห้องสมุด

### วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้ คือ กำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

#### กำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 36 คน อาจารย์ผู้สอนหมวดวิชาพื้นฐาน 28 คน อาจารย์ผู้สอนหมวดวิชาชีพ 101 คน และนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 1,720 คน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 289 คน รวมทั้งสิ้น 2,174 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 450 คน ซึ่งมีวิธีการได้มาดังนี้

1. ผู้บริหาร ใช้กลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหารของวิทยาลัยทั้งหมด เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน
2. อาจารย์ จำแนกตามหมวดวิชาพื้นฐาน และหมวดวิชาชีพ ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจิจและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607-610) ที่ระดับความเชื่อมั่น .05 จากนั้นใช้วิธีเทียบสัดส่วนตามจำนวนประชากร รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 92 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของอาจารย์ จำแนกตามหมวดวิชาที่สอน และ  
สถานศึกษา

| สถานศึกษา                            | ประชากร     |         |     | กลุ่มตัวอย่าง |         |     |
|--------------------------------------|-------------|---------|-----|---------------|---------|-----|
|                                      | วิชาพื้นฐาน | วิชาชีพ | รวม | วิชาพื้นฐาน   | วิชาชีพ | รวม |
| วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี<br>ชลบุรี  | 13          | 42      | 55  | 10            | 32      | 42  |
| วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี<br>ละโว้   | 7           | 20      | 27  | 5             | 12      | 17  |
| วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี<br>สระแก้ว | 8           | 39      | 47  | 6             | 27      | 33  |
| รวม                                  | 28          | 101     | 129 | 21            | 71      | 92  |

3. นักศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น  
(Stratified Random Sampling) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจี  
และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607-610) ที่ระดับความเชื่อมั่น .05  
จากนั้นใช้วิธีเทียบสัดส่วนตามจำนวนประชากร รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 322 คน ดังแสดง  
ในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา และ  
สถานศึกษา

| สถานศึกษา                               | ประชากร       |               |       | กลุ่มตัวอย่าง |               |     |
|-----------------------------------------|---------------|---------------|-------|---------------|---------------|-----|
|                                         | ระดับ<br>ปวช. | ระดับ<br>ปวส. | รวม   | ระดับ<br>ปวช. | ระดับ<br>ปวส. | รวม |
| วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี<br>ชลบุรี     | 448           | 59            | 507   | 72            | 9             | 81  |
| วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี<br>ละเหิงเทรา | 479           | 82            | 561   | 77            | 13            | 90  |
| วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี<br>สระแก้ว    | 793           | 148           | 941   | 127           | 24            | 151 |
| รวม                                     | 1,720         | 289           | 2,009 | 276           | 46            | 322 |

#### การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม  
มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภาษาใต้องค์ประกอบงานวิชาการทั้ง  
8 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านเครื่องมือ และ  
วัสดุ ครุภัณฑ์ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและ  
ประเมินผล และด้านบริการห้องสมุด

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) จากหลักการสร้าง  
และวิเคราะห์เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2528 :

136-143)

3. สร้างแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาโดยใช้ข้อมูลในข้อ หนึ่ง และสอง จำนวน 3 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับความคิดเห็นสภาพปัญหาด้านวิชาการของผู้บริหาร 47 ข้อ อาจารย์ 54 ข้อ และนักศึกษา 54 ข้อ ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านเครื่องมือ และวัสดุ ครุภัณฑ์ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและการประเมินผล ด้านบริการห้องสมุด ในตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละด้านจะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) เพื่อให้ผู้ตอบได้เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อใช้ประกอบการอภิปรายผล

เกณฑ์ในการให้คะแนน ผู้วิจัยกำหนดค่าระดับคะแนนมีอยู่ด้วยกัน 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

คะแนน 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น 3.67 - 5.00 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่ามีเหมาะสม  
อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น 2.34 - 3.66 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่ามีเหมาะสม  
อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น 1.00 - 2.33 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่ามีเหมาะสม  
อยู่ในระดับน้อย



4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษา  
ปริญญานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความครอบคลุมในเนื้อหาวิชา สำนวนและภาษาที่ใช้ เพื่อให้มีความ  
ชัดเจนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. การหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปให้  
ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา แล้วนำแบบสอบถามมา  
ปรับปรุงแก้ไข นำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ตรวจสอบความชัดเจนและ  
ความสมบูรณ์อีกครั้ง ก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out)

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับอาจารย์หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ  
จำนวน 40 คน และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง  
จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 70 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ  
ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้สถิติ ที-เทสต์ (t-test) เลือกข้อคำถาม  
ที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ว่าเป็นข้อคำถาม (Edward. 1957 : 152) และหา  
ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา  
( $\alpha$ -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร 0.882  
สำหรับอาจารย์ผู้สอน 0.8374 และสำหรับนักศึกษา 0.9505

7. เมื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำเสนอต่อคณะกรรมการที่  
ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

#### การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อ  
ขอความอนุเคราะห์ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในวิทยาลัยเกษตร  
และเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12

2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือราชการ ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและ  
เทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 เพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถาม  
และ เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนโดยไปรับด้วยตนเอง แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารส่งไป 36 ฉบับ  
ได้รับกลับคืนมีความสมบูรณ์ 36 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ ส่งไป  
97 ฉบับ ได้รับกลับคืนมีความสมบูรณ์ 92 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95 และแบบสอบถามสำหรับนักศึกษา

ส่งไป 322 ฉบับ ได้รับกลับคืนมีความสมบูรณ์ 322 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 รวมแบบสอบถามที่  
ส่งไปทั้งหมด 455 ฉบับ ได้รับกลับคืนและมีความสมบูรณ์ 450 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.90

ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจำแนกตามสถานภาพ

| สถานภาพ                                         | แบบสอบถามที่ส่งไป | แบบสอบถามที่ได้รับคืน<br>(ได้รับคืนและสมบูรณ์) | คิดเป็นร้อยละ |
|-------------------------------------------------|-------------------|------------------------------------------------|---------------|
| ผู้บริหารที่มีประสบการณ์<br>การทำงาน 1-5 ปี     | 10                | 10                                             | 100.00        |
| ผู้บริหารที่มีประสบการณ์<br>การทำงาน 6 ปีขึ้นไป | 26                | 26                                             | 100.00        |
| อาจารย์ผู้สอนหมวดวิชา<br>พื้นฐาน                | 21                | 21                                             | 100.00        |
| อาจารย์ผู้สอนหมวดวิชาชีพ                        | 76                | 71                                             | 93.42         |
| นักศึกษาระดับประกาศนียบัตร<br>วิชาชีพ (ปวช.)    | 276               | 276                                            | 100.00        |
| นักศึกษาระดับประกาศนียบัตร<br>วิชาชีพชั้นสูง    | 46                | 46                                             | 100.00        |
|                                                 | 455               | 450                                            | 98.90         |

### 3. การจัดทำข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำมาจำแนกตามตัวแปรอิสระ

3.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาตรวจให้คะแนน ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วนำไป

วิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ตามความมุ่งหมายข้อ 1 ศึกษาสภาพปัญหาด้านวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ตามความมุ่งหมายข้อ 2,3 และ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในแต่ละด้านวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t-test
3. ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย และประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
  - 1.1 ค่าความถี่
  - 1.2 ค่าร้อยละ
  - 1.3 ค่าเฉลี่ย
  - 1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม
  - 2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายชื่อโดยใช้ ที-เทสต์ (t-test) เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (Edward. 1957 : 152)
  - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าความสอดคล้องภายในแบบ สัมประสิทธิ์แอลฟา
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
 

ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าความแปรปรวนกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ ที-เทสต์

#### บทที่ 4

#### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$  แทน ค่าเฉลี่ย

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution

p แทน ความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน

$\alpha$  แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

#### การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้จัดลำดับขึ้นดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัญหาด้านวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร จำแนกตามประเภทการทำงาน อาจารย์ จำแนกตามหมวดวิชา และนักศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษา เกี่ยวกับสภาพปัญหาด้าน วิชาการ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12

โดยใช้ทีทดสอบ (t-test)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพปัญหาด้าน วิชาการ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 จาก แบบสอบถามปลายเปิด

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาด้านวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12

ดังแสดงในตาราง 4 - 30

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในแต่ละด้านและโดยรวม

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ               | ผู้บริหาร<br>(N = 36) |      | การแปลความหมาย |
|------------------------------------|-----------------------|------|----------------|
|                                    | $\bar{X}$             | S.D. |                |
| 1.ด้านหลักสูตร                     | 3.14                  | 0.73 | ปานกลาง        |
| 2.ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน        | 2.85                  | 0.61 | ปานกลาง        |
| 3.ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ | 2.74                  | 0.82 | ปานกลาง        |
| 4.ด้านอาจารย์ผู้สอน                | 3.13                  | 0.78 | ปานกลาง        |
| 5.ด้านนักศึกษา                     | 2.61                  | 0.72 | ปานกลาง        |
| 6.ด้านสื่อการเรียนการสอน           | 2.68                  | 0.78 | ปานกลาง        |
| 7.ด้านการวัดผลและประเมินผล         | 2.81                  | 0.90 | ปานกลาง        |
| 8.ด้านบริการห้องสมุด               | 2.85                  | 0.65 | ปานกลาง        |
| รวม                                | 2.88                  | 0.61 | ปานกลาง        |

จากตาราง 4 แสดงว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านหลักสูตร                                                                  | N = 36    |      | การแปล<br>ความหมาย |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                                                       | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 1. การจัดหาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับหลักสูตร เพื่อให้<br>ผู้สอนได้ค้นคว้า                        | 3.17      | 1.11 | ปานกลาง            |
| 2. การประชุมชี้แจงอาจารย์ผู้สอนให้ เข้าใจถึงการนำหลักสูตร<br>ไปปฏิบัติ                                | 3.08      | 0.97 | ปานกลาง            |
| 3. การส่งเสริมหรือแนะนำให้อาจารย์จัดทำโครงการสอน<br>แผนการสอน และบันทึกการสอนให้พร้อมทุกรายวิชาที่สอน | 3.19      | 1.06 | ปานกลาง            |
| 4. การตรวจสอบการจัดทำโครงการสอน แผนการสอน และ<br>บันทึกการสอนรายวิชา ที่สอนในแต่ละภาคเรียน            | 3.00      | 0.86 | ปานกลาง            |
| 5. การกระจายชั่วโมงสอนให้แก่อาจารย์ผู้สอนแต่ละคน                                                      | 3.42      | 1.05 | ปานกลาง            |
| 6. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพสังคม<br>และตลาดแรงงาน                                | 3.00      | 0.96 | ปานกลาง            |
| รวม                                                                                                   | 3.14      | 0.73 | ปานกลาง            |

จากตาราง 5 แสดงว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้านหลักสูตร โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน                                                    | N = 36    |      | การแปล<br>ความหมาย |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                                                      | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 7. การจัดสร้างงบประมาณสอดคล้องกับสภาพ และความ<br>ต้องการที่จำเป็นของแต่ละคณะ แผนก และงาน             | 3.17      | 1.18 | ปานกลาง            |
| 8. การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอน                                                            | 3.08      | 0.61 | ปานกลาง            |
| 9. การนิเทศในสถานศึกษา                                                                               | 2.47      | 0.84 | ปานกลาง            |
| 10. การตรวจสอบและควบคุมการเรียนการสอนให้ตรงตาม<br>วัตถุประสงค์ของหลักสูตร                            | 2.92      | 0.91 | ปานกลาง            |
| 11. การจัดเตรียมความพร้อมของสถานที่ในการเรียนการสอน<br>และการฝึกปฏิบัติ                              | 3.08      | 0.87 | ปานกลาง            |
| 12. การกระตุ้นให้ อาจารย์ผู้สอนให้กิจกรรมการเรียน<br>การสอนที่ส่งเสริมนักศึกษาให้ใช้ความคิดวิเคราะห์ | 2.86      | 0.87 | ปานกลาง            |
| 13. การส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการทำโครงการเกษตรให้<br>ครบวงจรอย่างมีประสิทธิภาพ                       | 3.03      | 1.00 | ปานกลาง            |
| 14. การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดสร้างสิ่งประดิษฐ์ของ<br>คนรุ่นใหม่                                 | 2.47      | 1.11 | ปานกลาง            |
| 15. การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำโครงงานวิทยาศาสตร์                                               | 2.61      | 1.08 | ปานกลาง            |
| รวม                                                                                                  | 2.86      | 0.61 | ปานกลาง            |

จากตาราง 6 แสดงว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์                 | N = 36    |      | การแปล<br>ความหมาย |
|--------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                          | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 16. เครื่องมือวัสดุ และครุภัณฑ์ที่มีอยู่กับหลักสูตร                      | 2.83      | 1.00 | ปานกลาง            |
| 17. เครื่องมือวัสดุ และครุภัณฑ์ที่มีอยู่เป็นเทคโนโลยีทันสมัย             | 2.56      | 1.05 | ปานกลาง            |
| 18. การเตรียมความพร้อมของเครื่องมือวัสดุ และครุภัณฑ์<br>ก่อนเปิดภาคเรียน | 2.67      | 0.96 | ปานกลาง            |
| 19. เครื่องมือวัสดุ และครุภัณฑ์ที่มีอยู่มีคุณภาพดี                       | 2.92      | 0.91 | ปานกลาง            |
| รวม                                                                      | 2.74      | 0.82 | ปานกลาง            |

จากตาราง 7 แสดงว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
เครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็น  
รายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ



ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านอาจารย์ผู้สอน

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านอาจารย์ผู้สอน                                              | N = 36    |      | การแปล<br>ความหมาย |
|----------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                                        | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 20. การส่งเสริมการศึกษาดูงานในสถานประกอบการ เพื่อ<br>เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี | 2.81      | 1.26 | ปานกลาง            |
| 21. การจัดอาจารย์ผู้สอนวิชาเฉพาะด้านตามความสามารถ<br>และความสมัครใจ                    | 3.53      | 0.84 | ปานกลาง            |
| 22. การดำเนินการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับอาจารย์ผู้สอน<br>ด้านเทคนิคและวิธีสอน        | 2.86      | 0.96 | ปานกลาง            |
| 23. การส่งเสริมอาจารย์ผู้สอนเข้ารับการฝึกอบรมตามที่<br>สถาบันต่าง ๆ จัดขึ้น            | 3.22      | 1.20 | ปานกลาง            |
| 24. การส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น                            | 3.47      | 1.08 | ปานกลาง            |
| 25. การอุทิศเวลาให้ราชการอย่างเต็มความสามารถของ<br>อาจารย์ผู้สอน                       | 2.89      | 0.62 | ปานกลาง            |
| รวม                                                                                    | 3.13      | 0.78 | ปานกลาง            |

จากตาราง 8 แสดงว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
อาจารย์ผู้สอน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า  
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านนักศึกษา

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านนักศึกษา                            | N = 36    |      | การแปล<br>ความหมาย |
|-----------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                 | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 26. ความสามารถในการใช้คำใช้ง่ายเกี่ยวกับการเรียนของ<br>นักศึกษา | 2.92      | 1.16 | ปานกลาง            |
| 27. ความอดทนในการทำงานของนักศึกษา                               | 2.53      | 0.81 | ปานกลาง            |
| 28. ความกระตือรือร้นในการเรียนและการทำงานของ<br>นักศึกษา        | 2.39      | 0.80 | ปานกลาง            |
| รวม                                                             | 2.61      | 0.72 | ปานกลาง            |

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
นักศึกษาโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า  
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านสื่อการเรียนการสอน

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านสื่อการเรียนการสอน                                                 | N = 36    |      | การแปล<br>ความหมาย |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                                                | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 29.การจัดซื้อ จัดหา หรือผลิตสื่อการเรียนการสอน<br>สอดคล้องกับการเรียนการสอน                    | 3.14      | 1.02 | ปานกลาง            |
| 30.การปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ<br>ความต้องการของอาจารย์ผู้สอน และหลักสูตร | 2.86      | 0.93 | ปานกลาง            |
| 31.การประชุมปฏิบัติการเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอนร่วมกัน<br>ของอาจารย์ผู้สอน                   | 2.33      | 0.93 | น้อย               |
| 32.การจัดสรรงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน<br>ในแต่ละปีการศึกษา                          | 2.69      | 0.98 | ปานกลาง            |
| 33.การนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียน<br>การสอนชนิดต่าง ๆ                         | 2.39      | 0.90 | ปานกลาง            |
| รวม                                                                                            | 2.68      | 0.78 | ปานกลาง            |

จากตาราง 10 แสดงว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
สื่อการเรียนการสอนโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ  
พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่า เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อ 31 การประชุม  
ปฏิบัติการเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอนร่วมกันของอาจารย์ผู้สอน ( $\bar{X}=2.33, S.D.=0.93$ ) ที่  
ผู้บริหารเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านการวัดผลและการประเมินผล

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านการวัดผลและการประเมินผล                                                                                               | N = 36    |      | การแปล<br>ความหมาย |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                                                                                                   | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 34. การจัดเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับการวัดผลและการ<br>ประเมินผล เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้า                                               | 2.94      | 1.01 | ปานกลาง            |
| 35. การติดตามและการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน<br>ตามหลักสูตร                                                                                   | 2.97      | 1.16 | ปานกลาง            |
| 36. การให้อาจารย์ผู้สอน เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับ<br>การวัดผลและการประเมินผล                                                                     | 2.75      | 1.02 | ปานกลาง            |
| 37. การจัดให้มีการติดตามประเมินผลการสอนของอาจารย์<br>ผู้สอน                                                                                       | 2.69      | 0.89 | ปานกลาง            |
| 38. การประชุมชี้แจงและนิเทศอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับวิธีการ<br>วัดผลหลาย ๆ รูปแบบ                                                                    | 2.86      | 1.07 | ปานกลาง            |
| 39. การนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการเรียน<br>การสอน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ<br>ตลอดจนวิธีการวัดผลและการประเมินผลการศึกษา | 2.67      | 0.89 | ปานกลาง            |
| รวม                                                                                                                                               | 2.81      | 0.90 | ปานกลาง            |

จากตาราง 11 แสดงว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
การวัดผลและการประเมินผลโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็น  
รายข้อพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของผู้บริหารที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านการบริการห้องสมุด

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านการบริการห้องสมุด                                              | N = 36    |      | การแปล<br>ความหมาย |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                                            | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 40. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของ<br>ผู้ใช้บริการห้องสมุด                | 2.69      | 0.86 | ปานกลาง            |
| 41. การจัดสถานที่บริการงานห้องสมุด ให้สะดวกแก่การ<br>เข้าใช้บริการ                         | 3.42      | 0.94 | ปานกลาง            |
| 42. การจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือ ตำรา<br>เอกสาร วารสารทางวิชาการ และอื่น ๆ         | 2.06      | 1.09 | ปานกลาง            |
| 43. การจัดให้มีวัสดุ สารนิเทศทุกรูปแบบ ทั้งในด้านประกอบ<br>หลักสูตรการสอน และความรู้ทั่วไป | 2.72      | 0.88 | ปานกลาง            |
| 44. การสนับสนุนให้อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เข้ารับ<br>การฝึกอบรม ศึกษาดูงาน          | 2.69      | 0.95 | ปานกลาง            |
| 45. การจัดจำนวนอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ประจำงาน<br>ห้องสมุดให้เพียงพอ                        | 2.61      | 0.98 | ปานกลาง            |
| 46. การสำรวจความต้องการวัสดุสารนิเทศ ของอาจารย์<br>และนักศึกษา                             | 2.78      | 0.90 | ปานกลาง            |
| 47. การติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการให้บริการ และการ<br>ดำเนินงานห้องสมุด                    | 2.61      | 0.90 | ปานกลาง            |
| รวม                                                                                        | 2.85      | 0.65 | ปานกลาง            |

จากตาราง 12 แสดงว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
การบริการห้องสมุดโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า  
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ในแต่ละด้านและโดยรวม

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ                | อาจารย์<br>(N = 92) |      | การแปลความหมาย |
|-------------------------------------|---------------------|------|----------------|
|                                     | $\bar{X}$           | S.D. |                |
| 1. ด้านหลักสูตร                     | 3.12                | 0.67 | ปานกลาง        |
| 2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน        | 2.96                | 0.58 | ปานกลาง        |
| 3. ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ | 2.51                | 0.56 | ปานกลาง        |
| 4. ด้านอาจารย์ผู้สอน                | 3.23                | 0.58 | ปานกลาง        |
| 5. ด้านนักศึกษา                     | 2.68                | 0.53 | ปานกลาง        |
| 6. ด้านสื่อการเรียนการสอน           | 2.47                | 0.69 | ปานกลาง        |
| 7. ด้านการวัดผลและการประเมินผล      | 3.70                | 0.62 | มาก            |
| 8. ด้านบริการห้องสมุด               | 2.85                | 0.59 | ปานกลาง        |
| รวม                                 | 2.68                | 0.41 | ปานกลาง        |

จากตาราง 13 แสดงว่า อาจารย์ มีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ของวิทยาลัย  
เกษตรและเทคโนโลยีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อาจารย์  
มีความเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้นด้านการวัดผลและการประเมินผล  
( $\bar{X}=3.70, S.D.=0.62$ ) ที่อาจารย์เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านหลักสูตร                            | N = 92    |      | การแปล<br>ความหมาย |
|-----------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                 | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 1. การศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร         | 2.93      | 0.90 | ปานกลาง            |
| 2. การจัดทำโครงการสอน แผนการสอน และบันทึกการสอน                 | 3.11      | 0.90 | ปานกลาง            |
| 3. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ | 3.50      | 0.81 | ปานกลาง            |
| 4. การจัดหลักสูตรให้มีความสอดคล้องต่อเนื่องกับทุกระดับชั้น      | 2.95      | 0.93 | ปานกลาง            |
| รวม                                                             | 3.12      | 0.67 | ปานกลาง            |

จากตาราง 14 แสดงว่า อาจารย์มีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้านหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน                                  | N = 92    |      | การแปล<br>ความหมาย |
|------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                                    | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 5. การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับสภาพความต้องการ<br>ที่จำเป็นของแต่ละคณะ แผนก และงาน | 2.71      | 0.97 | ปานกลาง            |
| 6. การใช้เอกสารประกอบการสอน                                                        | 3.00      | 0.80 | ปานกลาง            |
| 7. การสอนมุ่งเน้นทักษะในการปฏิบัติ สร้างสรรค์ผลงาน                                 | 3.44      | 0.86 | ปานกลาง            |
| 8. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาใช้<br>ความคิดวิเคราะห์        | 2.84      | 0.80 | ปานกลาง            |
| 9. การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำโครงการเกษตร ไร่<br>ครบวงจรอย่างมีประสิทธิภาพ   | 2.92      | 0.94 | ปานกลาง            |
| 10. การปรับปรุงการสอนเพื่อส่งเสริมให้มีทักษะด้าน<br>การจัดการ                      | 2.86      | 0.81 | ปานกลาง            |
| รวม                                                                                | 2.96      | 0.58 | ปานกลาง            |

จากตาราง 17 แสดงว่า อาจารย์มีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
กิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณา  
เป็นรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ



ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์                                        | N = 92    |      | การแปล<br>ความหมาย |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                                                 | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 11. เครื่องมือวัสดุ และครุภัณฑ์ที่มีอยู่กับหลักสูตร                                             | 2.64      | 0.86 | ปานกลาง            |
| 12. เครื่องมือวัสดุ และครุภัณฑ์ที่มีอยู่เป็นเทคโนโลยีทันสมัย                                    | 2.32      | 0.96 | น้อย               |
| 13. จำนวนเครื่องมือวัสดุฝึกกับจำนวนนักศึกษา                                                     | 2.34      | 0.91 | ปานกลาง            |
| 14. การจัดเครื่องมือวัสดุ และครุภัณฑ์เป็นระเบียบ เป็น<br>หมวดหมู่ เพื่อความสะดวกในการเบิกจ่าย   | 2.59      | 0.77 | ปานกลาง            |
| 15. การดูแลความสะอาด โรงเรือน แปลง ห้องทดลอง<br>หรือสถานฝึกปฏิบัติงาน                           | 2.75      | 0.87 | ปานกลาง            |
| 16. การจัดทำบัญชีรายละเอียดข้อมูล สถิติ การฝึกปฏิบัติ<br>ข้อบังคับ และค่าเตือน เพื่อความปลอดภัย | 2.47      | 0.75 | ปานกลาง            |
| 17. การติดตามประเมินผลการใช้เครื่องมือวัสดุ และครุภัณฑ์<br>โรงเรือน แปลง สถานฝึกปฏิบัติงาน      | 2.41      | 0.70 | ปานกลาง            |
| 18. การพัฒนาโรงเรือน แปลง หรือสถานฝึกปฏิบัติให้มี<br>ประสิทธิภาพ                                | 2.61      | 0.78 | ปานกลาง            |
| รวม                                                                                             | 2.51      | 0.56 | ปานกลาง            |

จากตาราง 16 แสดงว่า อาจารย์มีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
เครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ  
พบว่า อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อ 12 เครื่องมือวัสดุ และ  
ครุภัณฑ์ที่มีอยู่เป็นเทคโนโลยีทันสมัย ( $\bar{X}=2.32, S.D.=0.96$ ) ที่อาจารย์เห็นว่ามีความเหมาะสม  
อยู่ในระดับน้อย

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านอาจารย์ผู้สอน

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านอาจารย์ผู้สอน                                            | N = 92    |      | การแปล<br>ความหมาย |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                                      | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 19. ผู้สอนมีการเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดี                                    | 3.37      | 0.67 | ปานกลาง            |
| 20. ผู้สอนใช้เทคนิควิธีสอน หลายวิธีประกอบกัน                                         | 3.29      | 0.72 | ปานกลาง            |
| 21. ผู้สอน สอนได้สอดคล้องกับความสนใจ และความต้องการ<br>ของนักศึกษา                   | 3.20      | 0.71 | ปานกลาง            |
| 22. ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าและทดลอง<br>ด้วยตนเองในขณะฝึกปฏิบัติงาน | 3.33      | 0.88 | ปานกลาง            |
| 23. ผู้สอนกระตุ้นให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วม<br>ในการเรียนการสอน        | 3.52      | 0.78 | ปานกลาง            |
| 24. การจัดซ่อมเสริมเป็นระยะสำหรับนักศึกษาที่เรียนอ่อน                                | 2.67      | 0.93 | ปานกลาง            |
| รวม                                                                                  | 3.23      | 0.58 | ปานกลาง            |

จากตาราง 17 แสดงว่า อาจารย์มีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
อาจารย์ผู้สอนโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า  
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านนักศึกษา

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านนักศึกษา                            | N = 92    |      | การแปล<br>ความหมาย |
|-----------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                 | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 25. จำนวนนักศึกษากับการจัดการเรียนการสอน                        | 3.22      | 0.69 | ปานกลาง            |
| 26. พื้นฐานความรู้ของนักศึกษา                                   | 2.12      | 0.84 | น้อย               |
| 27. ความสามารถในการใช้คำใช้ง่ายเกี่ยวกับการเรียน<br>ของนักศึกษา | 2.45      | 0.79 | ปานกลาง            |
| 28. สาขาวิชาที่จัดให้เรียนกับความต้องการของนักศึกษา             | 2.96      | 0.73 | ปานกลาง            |
| 29. การเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอของนักศึกษา                        | 2.87      | 0.87 | ปานกลาง            |
| 30. ความตั้งใจในการเรียนของนักศึกษา                             | 2.65      | 0.88 | ปานกลาง            |
| 31. ความรับผิดชอบในการทำงานของนักศึกษา                          | 2.52      | 0.91 | ปานกลาง            |
| รวม                                                             | 2.68      | 0.53 | ปานกลาง            |

จากตาราง 18 แสดงว่า อาจารย์มีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
นักศึกษาโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า  
อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อ 26 พื้นฐานความรู้ของ  
นักศึกษา ( $\bar{X}=2.12, S.D.=0.84$ ) ที่อาจารย์เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านสื่อการเรียนการสอน

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านสื่อการเรียนการสอน                                  | N = 92    |      | การแปล<br>ความหมาย |
|---------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                                 | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 32. การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการ<br>ผลิตและใช้สื่อ             | 2.64      | 0.90 | ปานกลาง            |
| 33. การจัดซื้อ จัดหา หรือผลิตสื่อการเรียนการสอน                                 | 2.55      | 0.76 | ปานกลาง            |
| 34. การปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ<br>ความต้องการ และหลักสูตร | 2.61      | 0.85 | ปานกลาง            |
| 35. การประชุมปฏิบัติการเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอนร่วมกัน<br>ของอาจารย์ผู้สอน   | 2.22      | 0.97 | น้อย               |
| 36. สื่อและอุปกรณ์การสอนมีความทันสมัย                                           | 2.62      | 0.85 | ปานกลาง            |
| 37. สื่อการเรียนการสอนกับจำนวนนักศึกษา                                          | 2.43      | 0.87 | ปานกลาง            |
| 38. สภาพห้องเรียนกับสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน                                  | 2.53      | 0.98 | ปานกลาง            |
| 39. การจัดสรรงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน<br>ในแต่ละปีการศึกษา          | 2.39      | 0.86 | ปานกลาง            |
| 40. การนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียน<br>การสอน ชนิดต่าง ๆ        | 2.25      | 0.93 | น้อย               |
| รวม                                                                             | 2.47      | 0.69 | ปานกลาง            |

จากตาราง 19 แสดงว่า อาจารย์มีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
สื่อการเรียนการสอนโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ  
พบว่า อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อ 35 การประชุม  
ปฏิบัติการเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอนร่วมกันของอาจารย์ผู้สอน ( $\bar{X}=2.22, S.D.=0.97$ ) และข้อ  
40 การนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ชนิดต่าง ๆ ( $\bar{X}=2.25,$   
 $S.D.=0.93$ ) ที่อาจารย์เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านการวัดผลและการประเมินผล

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านการวัดผลและการประเมินผล                                                        | N = 92    |      | การแปล<br>ความหมาย |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                                                            | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 41. ผู้สอนชี้แจงเกณฑ์การวัดผลและการประเมินผลให้นักศึกษาทราบ ตั้งแต่เริ่มสอน                                | 3.85      | 0.86 | มาก                |
| 42. ผู้สอนใช้วิธีการวัดผลและการประเมินผลหลายรูปแบบ เช่น การทดสอบ การรายงาน การอภิปราย การสังเกต การปฏิบัติ | 3.82      | 0.78 | มาก                |
| 43. ข้อสอบครอบคลุมเนื้อหาวิชาและตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา                                               | 3.78      | 0.72 | มาก                |
| 44. การวัดผลและประเมินผลทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ                                                     | 3.55      | 0.73 | ปานกลาง            |
| 45. ผู้สอนแจ้งให้นักศึกษาทราบผลของการวัดผลและการประเมินผลแต่ละครั้ง                                        | 3.72      | 0.80 | มาก                |
| 46. การติดตามผลนักศึกษาที่ขาดเรียน                                                                         | 3.51      | 0.83 | ปานกลาง            |
| รวม                                                                                                        | 3.70      | 0.62 | มาก                |

จากตาราง 20 แสดงว่า อาจารย์มีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้านการวัดผลและการประเมินผลโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.70, S.D.=0.62$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นข้อ 44 การวัดผลและประเมินผลทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ ( $\bar{X}=3.55, S.D.=0.73$ ) และข้อ 46 การติดตามผลนักศึกษาที่ขาดเรียน ( $\bar{X}=3.51, S.D.=0.83$ ) ที่อาจารย์มีความเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของอาจารย์ที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านบริการห้องสมุด

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านบริการห้องสมุด                                                            | N = 92 |      | การแปล<br>ความหมาย |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|------|--------------------|
|                                                                                                       | X      | S.D. |                    |
| 47.การจัดระบบบริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการ<br>ค้นคว้าวัสดุ เอกสาร ตำรา และสารนิเทศจากห้องสมุด | 3.05   | 0.78 | ปานกลาง            |
| 48.การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุด                                                                | 2.84   | 0.73 | ปานกลาง            |
| 49.การให้บริการหนังสือ เอกสารทางวิชาการ และอื่น ๆ<br>แก่อาจารย์และนักศึกษา                            | 3.18   | 0.75 | ปานกลาง            |
| 50.การซ่อมบำรุงรักษาหนังสือ เอกสารทางวิชาการและอื่นๆ                                                  | 3.12   | 0.75 | ปานกลาง            |
| 51.การจัดสร้างงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือ ตำรา<br>เอกสารทางวิชาการ และอื่น ๆ                          | 2.78   | 0.98 | ปานกลาง            |
| 52.การประชาสัมพันธ์ห้องสมุดเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน                                                | 2.61   | 0.77 | ปานกลาง            |
| 53.การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กว้างขวางและทั่วถึง                                                 | 2.53   | 0.84 | ปานกลาง            |
| 54.การติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการให้บริการ และการ<br>ดำเนินงานของห้องสมุด                             | 2.65   | 0.78 | ปานกลาง            |
| รวม                                                                                                   | 2.85   | 0.59 | ปานกลาง            |

จากตาราง 21 แสดงว่า อาจารย์มีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
บริการห้องสมุดโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า  
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในแต่ละด้านและโดยรวม

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ                | นักศึกษา<br>(N = 322) |      | การแปลความหมาย |
|-------------------------------------|-----------------------|------|----------------|
|                                     | $\bar{X}$             | S.D. |                |
| 1. ด้านหลักสูตร                     | 3.53                  | 0.56 | ปานกลาง        |
| 2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน        | 3.01                  | 0.59 | ปานกลาง        |
| 3. ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ | 2.89                  | 0.74 | ปานกลาง        |
| 4. ด้านอาจารย์ผู้สอน                | 3.19                  | 0.64 | ปานกลาง        |
| 5. ด้านนักศึกษา                     | 3.36                  | 0.85 | ปานกลาง        |
| 6. ด้านสื่อการเรียนการสอน           | 2.85                  | 0.67 | ปานกลาง        |
| 7. ด้านการวัดผลและการประเมินผล      | 3.49                  | 0.57 | ปานกลาง        |
| 8. ด้านบริการห้องสมุด               | 3.03                  | 0.69 | ปานกลาง        |
| รวม                                 | 3.14                  | 0.49 | ปานกลาง        |

จากตาราง 22 แสดงว่า นักศึกษามีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านหลักสูตร                                                                          | N = 322   |      | การแปล<br>ความหมาย |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                                                               | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 1. จำนวนหน่วยกิตทั้งหมดของหลักสูตร (ปวศ.100-120<br>ปวศ.83-90 หน่วยกิต)                                        | 3.48      | 0.80 | ปานกลาง            |
| 2. จำนวนหน่วยกิตของวิชาพื้นฐาน (ปวศ.22-30 หน่วยกิต<br>ปวศ.18 หน่วยกิต)                                        | 3.29      | 0.78 | ปานกลาง            |
| 3. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิต<br>ประจำวันได้                                           | 3.74      | 0.96 | มาก                |
| 4. การจัดตารางเวลาเรียนระหว่างภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติ<br>ในตารางสอนแต่ละวัน                                     | 3.44      | 0.94 | ปานกลาง            |
| 5. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรฝึกให้นักศึกษา มีความรู้<br>ความสามารถและทักษะ ในการศึกษาต่อและนำไปประกอบ<br>อาชีพได้ | 3.71      | 0.96 | มาก                |
| รวม                                                                                                           | 3.14      | 0.73 | ปานกลาง            |

จากตาราง 23 แสดงว่า นักศึกษามีความเห็นว่สภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
หลักสูตร โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษา  
มีความเห็นว่า เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อ 3 เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสามารถ  
นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ( $\bar{X}=3.74, S.D.=0.96$ ) และข้อ 5 เนื้อหาวิชาในหลักสูตร  
ฝึกให้นักศึกษา มีความรู้ ความสามารถและทักษะ ในการศึกษาต่อและนำไปประกอบอาชีพได้  
( $\bar{X}=3.71, S.D.=0.96$ ) ที่นักศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก



ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน                                   | N = 322   |      | การแปล<br>ความหมาย |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                                     | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 6. การใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนของอาจารย์<br>ผู้สอน                             | 3.14      | 0.90 | ปานกลาง            |
| 7. การเรียนการสอนมุ่งเน้นทักษะในการคิดวิเคราะห์<br>สร้างสรรค์ผลงาน                  | 3.19      | 0.86 | ปานกลาง            |
| 8. การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้มีการฝึกทักษะใน<br>สถานประกอบการ                  | 3.24      | 0.99 | ปานกลาง            |
| 9. การเรียนการสอนส่งเสริมทักษะด้านการจัดการ                                         | 3.10      | 0.84 | ปานกลาง            |
| 10. มีการส่งเสริมและสนับสนุน ให้มีการทำโครงการเกษตร<br>ให้ครบวงจรอย่างมีประสิทธิภาพ | 3.33      | 1.09 | ปานกลาง            |
| 11. สถานที่สำหรับใช้ในการฝึกปฏิบัติมีความพร้อม                                      | 2.98      | 0.96 | ปานกลาง            |
| 12. การส่งเสริมและสนับสนุนจัดสร้างสิ่งประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่                         | 2.52      | 0.98 | ปานกลาง            |
| 13. ส่งเสริมและสนับสนุน การจัดทำโครงงานวิทยาศาสตร์                                  | 2.61      | 1.00 | ปานกลาง            |
| 14. ความสะดวกในการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการงาน แปลง<br>สาธิต หรือโรงเรือน         | 3.09      | 1.04 | ปานกลาง            |
| 15. บรรยากาศสภาพห้องเรียนกับการเรียนการสอน                                          | 2.94      | 0.95 | ปานกลาง            |
| รวม                                                                                 | 3.01      | 0.59 | ปานกลาง            |

จากตาราง 24 แสดงว่า นักศึกษามีความเห็นว่สภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
กิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็น  
รายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์                                           | N = 322   |      | การแปล<br>ความหมาย |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                                                    | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 16. เครื่องมือวัสดุ และครุภัณฑ์ที่มีอยู่เป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัย                                    | 2.74      | 0.91 | ปานกลาง            |
| 17. จำนวนเครื่องมือวัสดุ และครุภัณฑ์ที่มีอยู่กับการฝึกของ<br>นักศึกษา                              | 2.69      | 0.97 | ปานกลาง            |
| 18. การจัดทำป้ายรายละเอียดข้อมูล สถิติ การฝึกปฏิบัติ<br>ข้อบังคับ และคำเตือนเพื่อความปลอดภัยชัดเจน | 2.88      | 0.97 | ปานกลาง            |
| 19. การพัฒนาโรงเรียน แปรลง หรือสถานฝึกปฏิบัติงาน                                                   | 3.19      | 0.97 | ปานกลาง            |
| 20. เครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ เป็นระเบียบ สะดวกในการ<br>สัมผัสใช้สอย                            | 2.90      | 1.04 | ปานกลาง            |
| 21. ปรับปรุงดูแล เครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ ให้ความ<br>พร้อม ในการฝึกปฏิบัติ                     | 2.94      | 0.99 | ปานกลาง            |
| รวม                                                                                                | 2.89      | 0.74 | ปานกลาง            |

จากตาราง 25 แสดงว่า นักศึกษามีความเห็นสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
เครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็น  
รายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 26 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านอาจารย์ผู้สอน

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านอาจารย์ผู้สอน                                                  | N = 322   |      | การแปล<br>ความหมาย |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                                            | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 22.อาจารย์ผู้สอนใช้เทคนิควิธีสอนหลายวิธีประกอบกัน                                          | 3.26      | 0.79 | ปานกลาง            |
| 23.อาจารย์ผู้สอนจัดให้มีการทำงานในสถานประกอบการ เพื่อ<br>เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี | 2.98      | 0.93 | ปานกลาง            |
| 24.อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้ศึกษาค้นคว้าและทดลองด้วย<br>ตนเอง ในขณะฝึกปฏิบัติ              | 3.24      | 0.92 | ปานกลาง            |
| 25.อาจารย์ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น และ<br>มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน        | 3.40      | 0.94 | ปานกลาง            |
| 26.อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้มีการซ่อมเสริมสำหรับ<br>นักศึกษาที่เรียนอ่อน                   | 3.10      | 1.10 | ปานกลาง            |
| 27.อาจารย์ผู้สอนแนะนำรายชื่อหนังสือ เอกสาร สำหรับ<br>ค้นคว้าด้วยตนเอง                      | 3.21      | 0.99 | ปานกลาง            |
| 28.อาจารย์ผู้สอนใช้สื่อการสอนประกอบการเรียนการสอน                                          | 3.13      | 1.00 | ปานกลาง            |
| รวม                                                                                        | 3.18      | 0.64 | ปานกลาง            |

จากตาราง 26 แสดงว่า นักศึกษามีความเห็นว่สภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
อาจารย์ผู้สอนโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า  
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 27 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านนักศึกษา

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านนักศึกษา         | N = 322   |      | การแปล<br>ความหมาย |
|----------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                              | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 29. การมาเรียนอย่างสม่ำเสมอของนักศึกษา       | 3.54      | 0.89 | ปานกลาง            |
| 30. สาขาที่เรียนตรงกับความต้องการของนักศึกษา | 3.17      | 1.12 | ปานกลาง            |
| รวม                                          | 3.36      | 0.85 | ปานกลาง            |

จากตาราง 27 แสดงว่า นักศึกษามีความเห็นว่าเป็นสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้านนักศึกษา โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 28 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านสื่อการเรียนการสอน

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านสื่อการเรียนการสอน     | N = 322   |      | การแปล<br>ความหมาย |
|----------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                    | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 31. เอกสารประกอบการเรียนในแต่ละรายวิชา             | 3.11      | 0.78 | ปานกลาง            |
| 32. จำนวนสื่อและอุปกรณ์การสอน                      | 2.87      | 0.85 | ปานกลาง            |
| 33. สื่อและอุปกรณ์การสอนมีความทันสมัย              | 2.69      | 0.93 | ปานกลาง            |
| 34. การให้บริการความสะดวกในการใช้สื่อโสตทัศนูปกรณ์ | 2.59      | 0.92 | ปานกลาง            |
| 35. สื่อและอุปกรณ์กับสภาพห้องเรียน                 | 2.84      | 0.87 | ปานกลาง            |
| 36. คุณภาพของสื่อและอุปกรณ์การสอน                  | 2.87      | 0.87 | ปานกลาง            |
| 37. มีการเตรียมและใช้สื่อและอุปกรณ์ประกอบการสอน    | 3.00      | 0.93 | ปานกลาง            |
| รวม                                                | 2.85      | 0.67 | ปานกลาง            |

จากตาราง 28 แสดงว่า นักศึกษามีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
สื่อการเรียนการสอนโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ  
พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 29 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านการวัดผลและการประเมินผล

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านการวัดผลและการประเมินผล                                                         | N = 322   |      | การแปล<br>ความหมาย |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                                                             | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 38. การชี้แจงเกณฑ์การวัดผลและการประเมินผลให้นักศึกษา<br>ทราบตั้งแต่เริ่มสอน                                 | 3.71      | 0.83 | มาก                |
| 39. อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการวัดผลและการประเมินผลหลายรูปแบบ<br>เช่น การรายงาน การอภิปราย การสังเกต การปฏิบัติ | 3.69      | 0.85 | มาก                |
| 40. การวัดผลและการประเมินผลทั้งในระหว่างเรียนและหลัง<br>การเรียน                                            | 3.58      | 0.79 | ปานกลาง            |
| 41. ข้อสอบครอบคลุมเนื้อหาวิชา                                                                               | 3.55      | 0.87 | ปานกลาง            |
| 42. อาจารย์ผู้สอนแจ้งให้นักศึกษาทราบผลของการวัดผลและ<br>การประเมินผลแต่ละครั้ง                              | 3.59      | 0.87 | ปานกลาง            |
| 43. การติดตามผลนักศึกษาที่ขาดเรียน                                                                          | 3.43      | 0.91 | ปานกลาง            |
| 44. การรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ                                                                     | 3.33      | 1.01 | ปานกลาง            |
| 45. อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาประเมินผู้สอน และ<br>อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน     | 2.99      | 1.04 | ปานกลาง            |
| รวม                                                                                                         | 3.49      | 0.57 | ปานกลาง            |

จากตาราง 29 แสดงว่า นักศึกษามีความเห็นว่สภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
การวัดผลและประเมินผลโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ  
พบว่า นักศึกษามีความเห็นว่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 38 การชี้แจงเกณฑ์  
การวัดผลและประเมินผลให้นักศึกษาทราบตั้งแต่เริ่มสอน ( $\bar{X}=3.71, S.D.=0.83$ ) และข้อ 39  
อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลหลายรูปแบบ เช่น การรายงานการอภิปราย การสังเกต  
การปฏิบัติ ( $\bar{X}=3.69, S.D.=0.85$ ) ที่นักศึกษาเห็นว่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตาราง 30 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพปัญหา  
ด้านวิชาการ ด้านการบริการห้องสมุด

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ<br>ด้านการบริการห้องสมุด                                   | N = 322   |      | การแปล<br>ความหมาย |
|---------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|--------------------|
|                                                                                 | $\bar{X}$ | S.D. |                    |
| 46. จำนวนหนังสือของห้องสมุดที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้ากับ<br>ความต้องการของนักศึกษา | 3.17      | 1.08 | ปานกลาง            |
| 47. การจัดบริการให้ความสะดวกและให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้บริการ                        | 3.13      | 0.92 | ปานกลาง            |
| 48. การจัดทำหนังสือเอกสาร วารสาร ที่ทันสมัยให้ศึกษาค้นคว้า                      | 3.07      | 1.03 | ปานกลาง            |
| 49. การบริการถ่ายเอกสารของห้องสมุด                                              | 2.33      | 1.12 | น้อย               |
| 50. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม การอ่านได้กว้างขวาง<br>และทั่วถึงของห้องสมุด     | 2.84      | 1.01 | ปานกลาง            |
| 51. การจัดบริการเผยแพร่ข่าวสาร การแนะนำหนังสือ<br>เอกสาร วารสาร แก่นักศึกษา     | 2.90      | 1.04 | ปานกลาง            |
| 52. กำหนดระยะเวลาการเปิดบริการของห้องสมุด                                       | 3.34      | 1.00 | ปานกลาง            |
| 53. การประชาสัมพันธ์ห้องสมุดเพื่อการสนับสนุนการเรียน<br>การสอน                  | 2.94      | 1.05 | ปานกลาง            |
| 54. การให้บริการยืมหนังสือ เอกสาร วารสาร ทางวิชาการ<br>และอื่น ๆ แก่นักศึกษา    | 3.57      | 1.05 | ปานกลาง            |
| รวม                                                                             | 3.03      | 0.69 | ปานกลาง            |

จากตาราง 30 แสดงว่า นักศึกษามีความเห็นว่สภาพปัญหาด้านวิชาการ ในด้าน  
การบริการห้องสมุดโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า  
นักศึกษามีความเห็นว่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นข้อ 49 การบริการถ่ายเอกสาร  
ของห้องสมุด ( $\bar{X}=2.33, S.D.=1.12$ ) ที่นักศึกษาเห็นว่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับ  
สภาพปัญหาด้านวิชาการ ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา  
เขตการศึกษา 12 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน หมวดยวิชา และระดับการศึกษา  
ดังแสดงในตาราง 31 - 33

ตาราง 31 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ จำแนกตาม  
ประสบการณ์การทำงาน

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ                | ผู้บริหารที่มี<br>ประสบการณ์การ<br>ทำงาน 6 ปี ขึ้นไป<br>N = 26 |      | ผู้บริหารที่มี<br>ประสบการณ์การ<br>ทำงาน 1-5 ปี<br>N = 10 |      | t      | p     |
|-------------------------------------|----------------------------------------------------------------|------|-----------------------------------------------------------|------|--------|-------|
|                                     | $\bar{X}$                                                      | S.D. | $\bar{X}$                                                 | S.D. |        |       |
| 1. ด้านหลักสูตร                     | 3.13                                                           | 0.79 | 3.18                                                      | 0.59 | - 0.20 | 0.843 |
| 2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน        | 2.88                                                           | 0.65 | 2.80                                                      | 0.53 | 0.33   | 0.743 |
| 3. ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ | 2.82                                                           | 0.82 | 2.55                                                      | 0.82 | 0.87   | 0.389 |
| 4. ด้านอาจารย์ผู้สอน                | 3.13                                                           | 0.84 | 3.13                                                      | 0.62 | - 0.20 | 0.986 |
| 5. ด้านนักศึกษา                     | 2.67                                                           | 0.77 | 2.47                                                      | 0.61 | 0.74   | 0.466 |
| 6. ด้านสื่อการเรียนการสอน           | 2.77                                                           | 0.74 | 2.46                                                      | 0.85 | 1.07   | 0.291 |
| 7. ด้านการวัดผลและการประเมินผล      | 2.79                                                           | 0.91 | 2.87                                                      | 0.94 | - 0.21 | 0.835 |
| 8. ด้านบริการห้องสมุด               | 2.84                                                           | 0.68 | 2.86                                                      | 0.59 | - 0.90 | 0.932 |
| รวม                                 | 2.89                                                           | 0.65 | 2.83                                                      | 0.55 | 0.27   | 0.789 |

จากตาราง 31 แสดงว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงาน 6 ปีขึ้นไป และผู้บริหาร  
ที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 1-5 ปี มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ ทั้งเป็นรายด้าน  
และโดยรวมไม่แตกต่างกัน



ตาราง 32 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ จำแนกตาม  
หมวดวิชา

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ                | อาจารย์<br>หมวดวิชาชั้น<br>N = 71 |      | อาจารย์<br>หมวดวิชาพื้นฐาน<br>N = 21 |      | t      | p     |
|-------------------------------------|-----------------------------------|------|--------------------------------------|------|--------|-------|
|                                     | $\bar{X}$                         | S.D. | $\bar{X}$                            | S.D. |        |       |
| 1. ด้านหลักสูตร                     | 3.15                              | 0.64 | 3.04                                 | 0.75 | 0.68   | 0.501 |
| 2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน        | 3.00                              | 0.58 | 2.82                                 | 0.58 | 1.28   | 0.203 |
| 3. ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ | 2.50                              | 0.59 | 2.57                                 | 0.44 | - 0.47 | 0.640 |
| 4. ด้านอาจารย์ผู้สอน                | 3.29                              | 0.59 | 3.02                                 | 0.51 | 1.94   | 0.056 |
| 5. ด้านนักศึกษา                     | 2.74                              | 0.48 | 2.48                                 | 0.66 | 1.67   | 0.106 |
| 6. ด้านสื่อการเรียนการสอน           | 2.44                              | 0.69 | 2.57                                 | 0.69 | - 0.75 | 0.457 |
| 7. ด้านการวัดผลและการประเมินผล      | 3.74                              | 0.60 | 3.60                                 | 0.70 | 0.92   | 0.360 |
| 8. ด้านบริการห้องสมุด               | 2.86                              | 0.60 | 2.80                                 | 0.56 | 0.43   | 0.666 |
| รวม                                 | 2.91                              | 0.42 | 2.82                                 | 0.36 | 0.86   | 0.391 |

จากตาราง 32 แสดงว่า อาจารย์หมวดวิชาชั้น และอาจารย์หมวดวิชาพื้นฐาน มีความ  
คิดเห็นต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ ทั้งเป็นรายด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 33 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ จำแนกตามระดับการศึกษา

| สภาพปัญหาด้านวิชาการ                | นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)<br>N = 276 |      | นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)<br>N = 46 |      | t     | p     |
|-------------------------------------|-----------------------------------------------------|------|-----------------------------------------------------------|------|-------|-------|
|                                     | $\bar{X}$                                           | S.D. | $\bar{X}$                                                 | S.D. |       |       |
| 1. ด้านหลักสูตร                     | 3.57                                                | 0.56 | 3.31                                                      | 0.48 | 2.98* | 0.003 |
| 2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน        | 3.05                                                | 0.58 | 2.82                                                      | 0.62 | 2.43* | 0.015 |
| 3. ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ | 2.95                                                | 0.74 | 2.55                                                      | 0.67 | 3.46* | 0.001 |
| 4. ด้านอาจารย์ผู้สอน                | 3.21                                                | 0.65 | 3.04                                                      | 0.56 | 1.66  | 0.097 |
| 5. ด้านนักศึกษา                     | 3.37                                                | 0.86 | 2.29                                                      | 0.83 | 0.53  | 0.594 |
| 6. ด้านสื่อการเรียนการสอน           | 2.89                                                | 0.67 | 2.64                                                      | 0.63 | 2.34* | 0.020 |
| 7. ด้านการวัดผลและการประเมินผล      | 3.50                                                | 0.58 | 3.38                                                      | 0.52 | 1.39  | 0.165 |
| 8. ด้านบริการห้องสมุด               | 3.10                                                | 0.67 | 2.61                                                      | 0.65 | 4.68* | 0.000 |
| รวม                                 | 3.17                                                | 0.48 | 2.91                                                      | 0.55 | 3.52* | 0.000 |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 33 แสดงว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านบริการห้องสมุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 จากแบบสอบถามปลายเปิด

ตาราง 34 ความคิดเห็นของผู้บริหารต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ จากแบบสอบถามปลายเปิด

| ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                                                | ความถี่ | ร้อยละ |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|--------|
| 1. หลักสูตรมีการปรับเปลี่ยนบ่อยเกินไป                                                                             | 11      | 11.96  |
| 2. ควรจัดเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ที่ทันสมัยสามารถใช้งานได้ มีการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ และเพียงพอ | 11      | 11.96  |
| 3. ควรมีการคัดเลือกนักศึกษาที่มีความตั้งใจในการเข้าศึกษาในสาขาเกษตรศาสตร์                                         | 11      | 11.96  |
| 4. ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการจัดหาหนังสือ ตำรา วารสารใหม่ ๆ                                                | 11      | 11.96  |
| 5. ควรเป็นกิจกรรมที่ประยุกต์ สามารถร่วมกันทำงานได้หลาย ๆ ฝ่าย และมีทิศทางที่แน่นอน                                | 10      | 10.87  |
| 6. ควรส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนได้มีโอกาสฝึกอบรมความรู้ใหม่ ๆ                                                      | 10      | 10.87  |
| 7. ควรให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลแบบใหม่                                                  | 7       | 7.61   |
| 8. ควรจัดสรรงบประมาณ เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน                                                                  | 6       | 6.52   |
| 9. ควรมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย และมีบริการถ่ายเอกสาร                                                                 | 5       | 5.43   |
| 10. หลักสูตรควรเปิดรายวิชาให้หลากหลายเหมาะสมกับความต้องการของนักศึกษาและท้องถิ่น                                  | 3       | 3.26   |
| 11. ควรจัดอบรมเกี่ยวกับหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอน                                                                    | 3       | 3.26   |
| 12. ควรจัดให้อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร                                                            | 2       | 2.17   |
| 13. ควรมีมาตรการประกันคุณภาพทางวิชาการ                                                                            | 2       | 2.17   |
| รวม                                                                                                               | 92      | 100    |

จากตาราง 34 แสดงว่า ผู้บริหารได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหา ด้านวิชาการสูงสุดตามลำดับดังนี้ หลักสูตรมีการปรับเปลี่ยนบ่อยเกินไป (ร้อยละ 11.96) ควรจัดเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ที่ทันสมัยสามารถใช้งานได้ มีการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ และเพียงพอ (ร้อยละ 11.96) ควรมีการคัดเลือกนักศึกษาที่มีความตั้งใจในการเข้าศึกษาใน สาขาเกษตรศาสตร์ (ร้อยละ 11.96) ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการจัดหาหนังสือ ตำรา วารสารใหม่ ๆ (ร้อยละ 11.96) ควรเป็นกิจกรรมที่ประยุกต์ สามารถร่วมกันทำงานได้ หลาย ๆ ฝ่าย และมีทิศทางที่แน่นอน (ร้อยละ 10.87) ควรส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนได้มีโอกาส ผักอบรมความรู้ใหม่ ๆ (ร้อยละ 10.87)

ตาราง 35 ความคิดเห็นของอาจารย์ต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ จากแบบสอบถามปลายเปิด

| ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                          | ความถี่ | ร้อยละ |
|-----------------------------------------------------------------------------|---------|--------|
| 1. ควรมีการคัดเลือกนักศึกษาที่มีความตั้งใจในการศึกษาสาขาเกษตรศาสตร์         | 66      | 31.28  |
| 2. ควรจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อการเรียนการสอน                             | 42      | 19.91  |
| 3. ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ที่ทันสมัยเพิ่มมากขึ้น | 34      | 16.11  |
| 4. ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อหนังสือ ตำรา วารสาร และเทคโนโลยีที่ทันสมัย  | 34      | 16.11  |
| 5. ควรส่งเสริมให้มีการอบรมการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย                  | 18      | 8.53   |
| 6. ควรส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนได้มีโอกาสผักอบรมวิชาการและความรู้ใหม่ ๆ      | 17      | 8.06   |
| รวม                                                                         | 211     | 100    |

จากตาราง 35 แสดงว่า อาจารย์ได้ให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านวิชาการ ดังนี้ ควรมีการคัดเลือกนักศึกษาที่มีความตั้งใจในการศึกษาสาขาเกษตรศาสตร์ (ร้อยละ 31.28)

การจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อการเรียนการสอน (ร้อยละ19.91) การจัดสรรงบประมาณเพื่อเครื่องมือ วัสดุและครุภัณฑ์ที่ทันสมัยเพิ่มมากขึ้น (ร้อยละ16.11) การจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อหนังสือ ตำรา วารสาร และเทคโนโลยีที่ทันสมัย (ร้อยละ16.11) การส่งเสริมให้มีการอบรมการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย (ร้อยละ8.53) การส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนได้มีโอกาสฝึกอบรมวิชาการ และความรู้ใหม่ ๆ (ร้อยละ8.06)

ตาราง 36 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ จากแบบสอบถามปลายเปิด

| ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                               | ความถี่ | ร้อยละ |
|----------------------------------------------------------------------------------|---------|--------|
| 1. ควรจัดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีจำนวนเพียงพอ                           | 171     | 39.22  |
| 2. ควรจัดเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ที่ทันสมัย เพียงพอที่จะใช้ในการฝึกปฏิบัติ   | 103     | 23.62  |
| 3. ควรมีหนังสือ วารสารต่าง ๆ ที่ทันสมัยเพียงพอ                                   | 76      | 17.43  |
| 4. ควรส่งเสริมการจัดสร้างสิ่งประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่ และการทำโครงการงานวิทยาศาสตร์ | 53      | 12.16  |
| 5. ควรเปิดสาขาให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษาและชุมชน                            | 33      | 7.57   |
| รวม                                                                              | 436     | 100    |

จากตาราง 36 แสดงว่านักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านวิชาการ ดังนี้ ควรจัดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีจำนวนเพียงพอ (ร้อยละ 39.22) ควรจัดเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ที่ทันสมัยเพียงพอที่จะใช้ในการฝึกปฏิบัติ (ร้อยละ 23.62) ควรมีหนังสือ วารสารที่ทันสมัยเพียงพอ (ร้อยละ 17.43) ควรส่งเสริมการจัดสร้างสิ่งประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่ และการทำโครงการงานวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 12.16) ควรเปิดสาขาให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา และชุมชน (ร้อยละ 7.57)

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัญหาด้านวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามหมวดวิชาพื้นฐาน และหมวดวิชาชีพ
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 จำแนกตามระดับการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 จำนวน 450 คน ประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 36 คน อาจารย์ผู้สอนหมวดวิชาพื้นฐาน 21 คน อาจารย์ผู้สอนหมวดวิชาชีพ 71 คน และนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 276 คน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 46 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับวัดความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ จำนวน 3 ชุด คือ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ชุดละ 47 ข้อ แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ชุดละ 54 ข้อ และแบบสอบถามสำหรับนักศึกษา ชุดละ 54 ข้อ แบบสอบถามแต่ละชุดแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ 8 ด้าน และในตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละด้าน จะเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้วยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ( $\alpha$ -Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร เท่ากับ 0.88 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ เท่ากับ 0.83 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับนักศึกษา เท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ส่วนหนึ่ง และขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และอาจารย์จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ 450 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.90

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for Social Sciences Version X) เพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าทีเทสต์ (t-test)

#### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 มีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ โดยรวมและรายด้านเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏผลดังนี้

1.1 ผู้บริหาร มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอนร่วมกันของอาจารย์ผู้สอนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

1.2 อาจารย์ มีความเห็นว่า เครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ที่มีอยู่มีความเหมาะสมในระดับน้อย ด้านนักศึกษาพื้นฐานความรู้ของนักศึกษา มีความเหมาะสมระดับน้อย ด้านสื่อการเรียนการสอน เกี่ยวกับการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอนร่วมกันของ

อาจารย์ผู้สอน การนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านการวัดผลและการประเมินผลผู้สอนชี้แจงเกณฑ์การวัดผล และการประเมินผลให้นักศึกษาทราบตั้งแต่เริ่มสอน ผู้สอนใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลหลายรูปแบบ ข้อสอบครอบคลุมเนื้อหาวิชาและตรงตามวัตถุประสงค์รายวิชา และผู้สอนแจ้งให้นักศึกษาทราบผลของการวัดผลและการประเมินผลแต่ละครั้ง อาจารย์เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.3 นักศึกษา มีความเห็นต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการด้านหลักสูตรว่า เนื้อหาวิชา ในหลักสูตรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ และเนื้อหาวิชาในหลักสูตรฝึกให้นักศึกษา มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการศึกษาต่อและนำไปประกอบอาชีพได้ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ด้านการวัดผลและการประเมินผล ผู้สอนชี้แจงเกณฑ์การวัดผลและการประเมินผล ให้นักศึกษาทราบตั้งแต่เริ่มสอนและอาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการวัดผลและการประเมินผลหลายรูปแบบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านบริการห้องสมุดเกี่ยวกับการบริการถ่ายเอกสารของห้องสมุด นักศึกษาเห็นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

2. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 1-5 ปี และตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป และอาจารย์ หมวดวิชาพื้นฐาน และหมวดวิชาชีพ มีความเห็นต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.) มีความเห็นต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความเห็นต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ ด้านสื่อการเรียนการสอน และ ด้านบริการห้องสมุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

### อภิปรายผล

1. ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ โดยรวมและเป็นรายด้านพบว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตรของ กรมอาชีวศึกษามีการปรับเปลี่ยนบ่อย ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนไม่มีการวางแผนการปฏิบัติงาน ร่วมกัน ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นงานหลักของงานวิชาการ ดังที่ เป้ารอง กิจรัตน์ (2530 ก : 14) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นแนวทางและแผนการปฏิบัติงาน ของอาจารย์และผู้บริหารที่จะต้องปฏิบัติร่วมกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางของการเรียนการสอน เพื่อให้



ผู้เรียนไปสู่ความหวังของสังคม สอดคล้องกับปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 41) ที่ว่า หลักสูตรเป็นแผนยุทธศาสตร์และหัวใจของการจัดการเรียนการสอนที่เป็นหนึ่งในงานหลัก ของงานวิชาการ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นไปตามเป้าหมายและสามารถที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) ที่ว่าการพัฒนาหลักสูตรโดยเพิ่มสัดส่วนการเรียนวิชาพื้นฐานที่จำเป็นให้มากขึ้น โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นความต้องการและความสนใจของชุมชน (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 69) สอดคล้องกับงานวิจัยของนิพนธ์ เมืองพระ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการ ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือ และกลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นว่า สภาพและปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง และ

สมใจ เขาว์พนิช (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดกองการศึกษาอาชีว กรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

เมื่อศึกษารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับการประชุมปฏิบัติการเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอนร่วมกันของอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับน้อย ซึ่งอาจเป็นเพราะขาดการวางแผนการดำเนินงานการจัดหา การจัดระเบียบการให้บริการ การแนะนำและส่งเสริมการใช้สื่อ ขาดการควบคุมดูแลรักษาในการใช้สื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

ดังที่ สมบูรณ์ สงวนญาติ (2534 : 55) กล่าวว่า สถาบันการศึกษาใด หากมีระบบการบริหารสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีสื่อการเรียนการสอนที่ตรงตามหลักสูตร และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ มีผู้คอยแนะนำการผลิตการใช้สื่อ มีที่เก็บรวบรวมซ่อมแซม และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะนำไปใช้ได้ทุกโอกาส นอกจากจะป้องกันปัญหาการสูญเปล่า ยังช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุน จัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อตามความจำเป็นให้เพียงพอ กระตุ้นให้มีการประชุมปรึกษาหารือระหว่างฝ่ายต่าง ๆ และหัวหน้างานทั้งหลายของสถานศึกษา อบรมสัมมนาพัฒนารูปแบบสื่อการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สอนและผู้เรียน มีผู้รับผิดชอบในการให้บริการ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างกว้างขวาง มีการติดตามประเมินผลทุกระยะ ก็จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังที่อิริคสัน (1971 : 22-24) ให้แนวทางในการบริหารสื่อการเรียนการสอนที่ดีว่า ผู้บริหารจะต้องมีความรู้

ความชำนาญ สามารถร่วมปฏิบัติงานกับบุคลากรทุก ๆ ฝ่ายได้ ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ กำลังคน และเครื่องมือ เครื่องใช้อย่างพอเพียง ต้องให้คำแนะนำแก่ผู้สอนเมื่อเกิดมีปัญหการใช้สื่อ และนำสื่อการสอนไปใช้ได้เหมาะสม โดยจัดตั้งศูนย์สื่อเป็นส่วนกลาง มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ทางด้านนี้โดยเฉพาะอยู่ประจำ มีการตรวจสอบสภาพเพื่อซ่อมแซมอยู่เสมอ และจัดหาสื่อไว้หลายชนิด เพื่อสนองความต้องการของผู้สอน มีการประชุมปรึกษาหารือกับผู้สอนเกี่ยวกับการจัดซื้อสื่อการสอน กำหนดโครงการทดลองสื่อใหม่ ๆ วางแผนประสานงานกับหน่วยงานอื่น เพื่อนำทรัพยากรในท้องถิ่น มาใช้ให้เป็นประโยชน์ และเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้เพิ่มพูนความรู้ และทักษะการใช้เครื่องมือต่าง ๆ มีการสาธิตการใช้สื่อการสอน มีการติดตามประเมินผลเพื่อช่วยพัฒนาความรู้และทักษะของผู้สอนให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ โดยรวม และเป็นรายด้านพบว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลางทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์ผู้สอนต้อง รับภาระงานสอนหนัก และยังต้องรับภาระงานบริหาร หรืองานสนับสนุนการสอนด้านอื่น ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนจึงมีภารกิจในการปฏิบัติงานทั้งสี่ด้าน คือด้านวิชาการ ด้านส่งเสริมการศึกษา ด้านกิจการนักศึกษา และด้านการวางแผนและพัฒนา (กรมอาชีวศึกษา. 2539 ข : 5) ทำให้ อาจารย์ผู้สอน ต้องแบ่งเวลาในการปฏิบัติงานทั้งสี่ด้าน รวมทั้งต้องปฏิบัติกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ จะเห็นเฉพาะด้านวิชาการอย่างเด่นชัดไม่ได้ นอกจากนั้นยังมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดงบประมาณในการสนับสนุน ขาดการส่งเสริมการเพิ่มพูนความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ขาดขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน งบประมาณที่ได้รับไม่พอเพียงกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การผลิตสื่อการเรียนการสอน การจัดซื้อตำรา วารสารต่าง ๆ เครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ ไม่ทันสมัย หลักสูตรปรับเปลี่ยนบ่อย ผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน

การจัดสรรงบประมาณเป็นสิ่งจำเป็นมากอย่างหนึ่ง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในแต่ละคณะ แผนก และงาน มีความจำเป็นที่แตกต่างกัน ซึ่งกรมอาชีวศึกษา (2534 : 5) ได้ เน้นให้ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะวิชาชีพ ได้ปฏิบัติจริง จำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณของแต่ละคณะ แผนก และงาน ให้เหมาะสมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ การที่ผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผน การกำหนดจุดประสงค์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขอบเขตของรายวิชาที่จะเปิดสอน การวัดผลและการประเมินผล จะส่งผลให้ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้านหมดไป สอดคล้องกับงานวิจัยของถาวร บุญประสาธ (2539 : 65) ที่พบว่าปัญหาของอาจารย์ผู้สอนคือ ขาดแคลนงบประมาณในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนไม่ได้รับการส่งเสริม

ให้เข้ารับการอบรมความรู้ใหม่ ๆ อาจารย์ผู้สอนมีภาระงานพิเศษอื่น ๆ มากเกินไป ส่งผลให้ขาดการติดต่อประสานงานในการนำนักศึกษาไปศึกษาดูงานในสถานประกอบการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี ดังงานวิจัยของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 20) ที่ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญอาจารย์ โดยการสนับสนุนให้เข้ารับการฝึกอบรม ดูงาน และศึกษาต่อ จัดอาจารย์ผู้สอนให้เพียงพอ ส่งเสริมสวัสดิการของอาจารย์ จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอเหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนการสอน

เมื่อศึกษารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า ในด้านการวัดผลและการประเมินผลอาจารย์ผู้สอนเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชา นอกจากนั้นการทำงานของฝ่ายวัดผลและการประเมินผลในสถานศึกษา มีประสิทธิภาพ มีเกณฑ์มาตรฐานเป็นที่เด่นชัด มีกระบวนการขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นระบบกล่าวคือ มีคณะกรรมการประสานงานวัดผลและประเมินผลของคณะวิชา มีคณะกรรมการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา และมีคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาเป็นผู้พิจารณาในการวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอน มีการประชุมชี้แจง โดยมีเอกสารประกอบการวัดผลและการประเมินผลก่อนการสอบและหลังการสอบทุกภาคการศึกษาแจ้งให้แก่อาจารย์ผู้สอน มีการประชุมปรึกษาหาแนวทางแก้ไขร่วมกันระหว่างผู้สอนด้วยกัน และระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน แต่ละคณะวิชามีผู้ประสานงานตรวจสอบการวัดผลและการประเมินผลของอาจารย์ผู้สอน ก่อนส่งเข้าคณะกรรมการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาซึ่งทำการตรวจสอบความถูกต้องก่อนส่งให้ คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาพิจารณาตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย ดังที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 29) กล่าวถึงการบริหารงานของสถานศึกษาว่าจะประสบความสำเร็จ จะต้องมีการวางแผน การมอบหมายงาน ที่ถูกต้อง มีการสั่งการที่ดี และคอยประสานงานให้ลุล่วง และมีการติดตามประเมินผลรายงานการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนเป็นระยะ

ในด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์พบว่าเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ที่มีอยู่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย สาเหตุเพราะ เครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ ที่ทันสมัยมีราคาแพง มีจำนวนจำกัด ที่มีอยู่ชำรุดเป็นส่วนใหญ่ ซ่อมแซมไม่ทันต่อการใช้สอนขาดงบประมาณในการจัดซื้อ และซ่อมแซม ในการนี้จึงควรจัดให้มีศูนย์ซ่อมบำรุงเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ในสถานศึกษา เป็นคณะกรรมการคอยควบคุมดูแลและตัดสินใจในการจัดหา ตรวจสอบให้เครื่องมือ วัสดุและครุภัณฑ์ที่มีสมรรถภาพ และมีประสิทธิภาพเหมาะกับการใช้ประโยชน์และคุ้มค่ากับการลงทุน และจัดหาให้ทันกับเทคโนโลยี ดังที่พงศ์ หรดาล (1987 : 200) ได้อธิบายเกณฑ์การดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาโดยความ

ร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและเอกชน ซึ่งสถานศึกษาจะต้องจัดให้มีศูนย์ซ่อมและบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักรตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นของสถานศึกษาเอง ส่วนเมธี ปิณชนานนท์ (2530 : 23) กล่าวถึงโรงฝึกงานของสถานศึกษา ต้องมีคณะกรรมการในการตัดสินใจเลือก เครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ ที่มีความจำเป็นและเป็นประโยชน์ ศึกษารายละเอียด สมรรถภาพ ประสิทธิภาพ ข้อจำกัดในการใช้และเทคโนโลยีในอนาคต ให้เหมาะสมสัมพันธ์กับการติดตั้งใน โรงงานและคุ้มค่ากับการลงทุนให้มากที่สุด เนื่องจากการเรียนวิชาชีพมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง และต้องออกไปฝึกงานตามสถานประกอบการ ซึ่งมีเครื่องมือที่ทันสมัย การปฏิบัติงานต้องคลุกคลีอยู่กับ เครื่องมือ เพราะฉะนั้นนักศึกษาจะต้องมีความรู้ทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติงานวิจัยของ บุญสม ศิริทานนท์ (2529 : 63) ที่ให้ความเห็นว่า การฝึกผู้เรียน จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือ และอุปกรณ์ ที่ทันสมัย เพื่อสามารถฝึกงานในสถานประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ต้องการของ ตลาดแรงงาน ปัญหาทางวิชาการของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตามความคิดเห็นของอาจารย์ จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินิจ โชติสว่าง (2534 : 102) สนั่น อัมเมม (2532 : 83) และปัญญคุณ รัตนเสถียร (2532 : 95) ที่พบว่าปัญหาของการเรียนการสอนอยู่ที่นักศึกษาขาด เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติ ทำให้ขาดทักษะ ความชำนาญ มีไม่เพียงพอ กับคุณภาพที่ สถานประกอบการต้องการ

ในด้าน<sup>3</sup> ทัศนคติของนักศึกษา อาจารย์เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับน้อย เป็นเพราะ ทัศนคติ<sup>3</sup> ทัศนคติของนักศึกษาล้วนเห็นได้จากผลการเรียนส่วนใหญ่ของนักศึกษา มีผลการเรียนสะสมต่ำ ก่อนที่จะเข้ามาศึกษา และนักศึกษาส่วนมากที่เข้ามาเรียนมีปัญหาทางครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นทาง ด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม ทำให้ขาดความตั้งใจในการศึกษา ทำให้ประสิทธิภาพในการรับรู้ไม่ประสิทธิผลเท่าที่ควร จึงควรมีการจัดซ่อมเสริมให้กับนักศึกษาที่เรียนอ่อน จัดกิจกรรม ให้ความหลากหลายเพื่อช่วยนักศึกษาให้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น จัดกลุ่มรุ่นพี่ หรือ รุ่นเดียวกันที่มีผลการเรียนค่อนข้างดีให้มาช่วยแนะนำ ให้คำปรึกษากับนักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้อ่อน โดยที่มีอาจารย์เข้าไปช่วยเหลืออีกทีหนึ่ง จัดให้มีการรวบรวมผลงาน ความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา แล้วจัดการประกวดคัดเลือกผลงาน นำออกแสดง เพื่อสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกรมอาชีวศึกษา (2539 : 12-15) คือต้องกำหนดมาตรฐานความรู้พื้นฐานของนักศึกษา ปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา โดย เน้นการรับนักศึกษาในด้านคุณภาพมากกว่าปริมาณ และพิจารณาการเพิ่มโควตาการเข้าเรียน โดย พิจารณาจากผลการเรียนสะสม และความตั้งใจจริงในการเข้าศึกษาต่อในสาขานี้ มีความตั้งใจ

และมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้อย่างแท้จริง มีการคัดเลือกตามความเหมาะสม โดยได้รับคำแนะนำจาก ผู้ปกครอง และอาจารย์ที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้อง ซึ่งจะสามารถช่วยให้นักศึกษามีความกระตือรือร้น ที่จะศึกษาเล่าเรียน และประสบความสำเร็จในการเรียนได้

ในด้านสื่อการเรียนการสอนพบว่า การประชุมปฏิบัติการเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอน ร่วมกันของอาจารย์ผู้สอน และการนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย สาเหตุอาจเป็นเพราะขาดบุคลากร ที่มีความรู้ ความชำนาญและทำหน้าที่รับผิดชอบงานสื่อการเรียนการสอนโดยตรง ขาดงบประมาณ และศูนย์สื่อที่เป็นส่วนกลางของสถานศึกษา อาจารย์ผู้สอนขาดการประชุมสัมมนาอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย สาเหตุดังกล่าวนี้ทำให้ไม่มีการประสานงานระหว่างผู้ต้องการ ใช้สื่อกับผู้จัดหาสื่อ จึงควรมีคณะกรรมการรับผิดชอบสื่อการเรียนการสอนของสถานศึกษา โดยจะต้อง เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อ ทำหน้าที่ประสานงานกับผู้ต้องการใช้สื่อและควบคุมดูแล จัดหา ซ่อมแซมสื่อให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้ และมีจำนวนเพียงพอกับการให้บริการ ทำหน้าที่ ในการวางแผนการจัดอบรมสัมมนาการใช้และดูแลเก็บรักษาสื่ออย่างถูกวิธี สอดคล้องกับที่ สมบูรณ์ สงวนญาติ (2534 : 55) กล่าวว่า สถาบันการศึกษาใดหากมีระบบการบริหารสื่อ การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีสื่อการเรียนการสอนที่ตรงตามหลักสูตร และสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้ใช้ มีผู้คอยแนะนำการผลิตการใช้สื่อ มีที่เก็บรวบรวมซ่อมแซม และบำรุงรักษา ให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะนำไปใช้ได้ทุกโอกาส คุ่มค่า หลาย ๆ ครั้ง นอกจากจะป้องกันปัญหาการ สูญเปล่า ยังช่วยให้อการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลจากการศึกษา ความคิดเห็นของนักศึกษา ต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ โดยรวมและ เป็นรายด้านพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาต้องนำ ความรู้ที่ได้รับในชั้นเรียนมาจัดเป็นโครงการเกษตรภายในนิเทศ เพื่อให้เกิดทักษะ เป็นผู้มี ความรู้ มีความสามารถบริหารงานอาชีพเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ นพคุณ ศิริวรรณ (2532 : 133) ให้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนอาชีพเกษตรที่จะประสบความสำเร็จได้ นักศึกษาจะต้องนำความรู้ที่ได้จากในชั้นเรียน และการฝึกปฏิบัติจากโรงเรียน แปลงสาธิต หรือ สถานฝึกปฏิบัติงานมาผสมผสานกันจัดทำโครงการเกษตรภายในนิเทศขึ้น เพื่อเป็นการ เสริมสร้างพัฒนาตนเองในด้านการเป็นผู้นำ และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ตนเองในการ ประกอบอาชีพอิสระ สามารถพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับ งานวิจัยของ นพคุณ ศิริวรรณ (2539 : 75) ที่พบว่านักศึกษาที่จบการศึกษาที่ประกอบอาชีพอิสระ

และที่ศึกษาต่อ มีความมั่นใจในการจัดการเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาโดยเป็นผลมาจากการเรียนการสอนในสถานศึกษาที่เอาใจใส่ ให้คำแนะนำพร้อมจัดเตรียมประสบการณ์ต่าง ๆ ในโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ

เมื่อศึกษารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า ในด้านหลักสูตรนักศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากในประเด็นต่อไปนี้เป็นข้อ เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เนื้อหาวิชาในหลักสูตรฝึกให้นักศึกษามีความรู้ ความสามารถและทักษะในการศึกษาต่อ และนำไปประกอบอาชีพได้ ทั้งนี้เพราะเนื้อหาในหลักสูตรสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้เรียนได้รับประโยชน์ กระบวนการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและสภาพเศรษฐกิจ สอดคล้องรายงานการวิจัยของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (2532 : บทคัดย่อ) ที่ประเมินหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรีสายเกษตรกรรมพบว่า เนื้อหาวิชาชีพ วิชาพื้นฐาน ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ การเลือกฝึกทักษะให้ตรงกับความต้องการ และระยะเวลาในการฝึกงาน มีความเหมาะสมสนองความต้องการของสภาพเศรษฐกิจและสังคม

ในด้านการวัดผลและการประเมินผลนักศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เกี่ยวกับการชี้แจงเกณฑ์การวัดผลและการประเมินผลให้นักศึกษาทราบตั้งแต่เริ่มสอน และอาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการวัดผลและการประเมินผลหลายรูปแบบที่เป็นเช่นนี้เพราะ อาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยมีความพร้อม มีความรับผิดชอบในหน้าที่การสอน มีความสามารถในการจัดการ จึงทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายประสบความสำเร็จ ดังที่แนคุณ ศิริวรรณ (2533 ก : 12) กล่าวถึงคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนว่าต้องมีความรอบรู้ในวิชาที่จะสอน ต้องเชี่ยวชาญในเทคนิคการสอน และใช้วิธีการสอนหลาย ๆ รูปแบบ มีความคิดริเริ่ม มีนิสัยในการประเมินหรือวัดผลด้วยความพินิจพิจารณา อยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของচারง บุญยประสาท (2539 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพฤติกรรม การสอนของครูอาจารย์วิทยาลัยเกษตรกรรมพัทลุง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ มีการเตรียมการสอน เทคนิคการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดผลและการประเมินผล เป็นสิ่งที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

ในด้านการบริการห้องสมุด โดยรวมนักศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า เกี่ยวกับการบริการถ่ายเอกสารของห้องสมุด นักศึกษาเห็นว่ามีความเหมาะสมน้อย สาเหตุเพราะห้องสมุดยังขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการเรียนการสอน ในปัจจุบันมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หากความรู้เพิ่มเติมจากที่ผู้สอนได้

สอนในห้องเรียน จึงต้องมีเครื่องมือต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นคว้า (เอกชัย กัสพันธ์. 2527 : 94) ดังนั้นการบริการห้องสมุดควรจัดให้มีเทคโนโลยีที่สะดวกในการหาความรู้ เช่นมีเครื่องถ่ายเอกสารให้บริการ มีเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้ประจำห้องสมุด มีระบบการจัดเก็บที่สะดวกในการค้นคว้า มีการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ในการอ่าน เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับความรู้และประโยชน์อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทนงศักดิ์ วันชัย และนพ บรรเจิด (2530 : บทคัดย่อ) และวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาและองค์การเกษตรแห่งสหประชาชาติ (2531 : บทคัดย่อ) ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาด้านวิชาการตามความคิดเห็นของนักศึกษาอีกประการหนึ่งก็คือ ด้านบริการห้องสมุด มีหนังสือเอกสาร วารสาร จำนวนน้อยไม่เพียงพอ ซึ่งห้องสมุดมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนในสถานศึกษามาก ต้องอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ และมีการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้ใช้ห้องสมุด ใช้ห้องสมุด พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับความรู้และประโยชน์อย่างเต็มที่

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 1-5 ปี และตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ พบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารทุกคนจะต้องได้ผ่านการอบรมพัฒนาก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง และผู้บริหารชั้นต้น ซึ่งได้แก่ หัวหน้าคณะ หัวหน้างานต่าง ๆ แม้ไม่ได้รับการอบรมพัฒนาก่อน แต่ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารชั้นต้นจะต้องปฏิบัติงานตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงานสถานศึกษา เช่นเดียวกัน และเมื่อปฏิบัติงานในตำแหน่งแล้วก็มีการประชุม สัมมนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อยู่เสมอและต่อเนื่อง จึงทำให้ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาวิชาการไม่แตกต่างกัน ดังข้อสังเกตที่ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2525 : 126) ให้ความเห็นว่า การมีจำนวนปีที่ปฏิบัติงานต่างกันไม่ได้เป็นเครื่องประกันว่าคนที่ปฏิบัติงานมานานกว่าจะมีประสบการณ์มากกว่าคนที่ปฏิบัติงานน้อยกว่า

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์หมวดวิชาพื้นฐาน และหมวดวิชาชีพ ที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ พบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์หมวดวิชาพื้นฐาน และหมวดวิชาชีพ อยู่ภายใต้การบริหารงานแบบเดียวกัน และสภาพปัญหาทางวิชาการก็เหมือนกัน กล่าวคือ การปรับเปลี่ยนหลักสูตรบ่อย เครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ อีกทั้งตำราทางวิชาการยังไม่ทันสมัย งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ จึงทำให้เห็นสภาพปัญหาด้านวิชาการไม่แตกต่างกัน

## 6. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะ นักศึกษาทั้งสองระดับใช้หลักสูตรแตกต่างกันโดยหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมุ่งเน้นให้ความชำนาญเฉพาะด้าน (กรมอาชีวศึกษา. 2538 : 1) ส่วนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงมุ่งเน้นพัฒนาแรงงานระดับผู้ชำนาญการที่มีความรู้ ความชำนาญ (กรมอาชีวศึกษา. 2534 ก : 1) เนื้อหาในหลักสูตรมีประโยชน์ตรงกับความต้องการ ความสามารถของผู้เรียนและตลาดแรงงาน นอกจากนั้นแล้วนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ได้ผ่านหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มาแล้ว ทำให้เกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพมีความชัดเจนต่อเนื้อหทั้งในเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอน การวัดผลและการประเมินผล สภาพแวดล้อมที่ได้มาจากประสบการณ์เดิม ยิ่งทำให้ความเห็นที่ต่างกันดังที่ นพคุณ ศิริวรรณ (2532 : 182) เชื่อว่า พฤติกรรมการเรียนการสอนในลักษณะเดิมความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมเดิม มีส่วนเชื่อมโยงให้เกิดการยอมรับ การช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุน เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว มีทักษะ และเจตคติที่ดี ทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษาทั้งสองระดับมีกิจกรรมที่ต่างกัน คือ

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีการฝึกปฏิบัติงานในกลุ่มวิชาชีพ 6 กลุ่มวิชาหมุนเวียนฝึกไปทุกกลุ่มวิชา ไม่เจาะจงกลุ่มวิชาใดโดยหมุนเวียนไปทุกกลุ่มจนครบ 6 ภาคเรียน และมีการฝึกงานในสถานประกอบการของภาคเรียนที่ 6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่จัดในห้องเรียน มีจำนวนนักศึกษาในแต่ละห้อง 30 คนขึ้นไป การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแบบทักษะปฏิบัติเป็นกลุ่มใหญ่มีจำนวน 8-10 คน ใช้การสอนแบบบรรยาย หรือสาธิตเป็นส่วนใหญ่

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงมีการปฏิบัติงานตรงตามสาขาวิชาที่เลือกเรียน มีการฝึกงานในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา และในสถานประกอบการ การฝึกปฏิบัติงานมุ่งเน้นเฉพาะทางเพื่อให้เกิดความรู้ ความชำนาญการเฉพาะสาขาที่เลือกเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่อยู่ที่ห้องปฏิบัติการ แปลงสาธิต หรือโรงเรือนของสาขาวิชาที่เลือกเรียน จำนวนนักศึกษาจำกัดต่อกลุ่มไม่เกิน 15-20 คน ใช้การสอนหลายรูปแบบ เช่นแบบอภิปราย แบบสัมมนา แบบทักษะปฏิบัติ และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ความแตกต่างของกิจกรรมการเรียนการสอนส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความแตกต่างดังรายงานการวิจัยของ นพคุณ ศิริวรรณ (2532 : 97) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้จบการศึกษาสาขาเกษตรกรรม พบว่า นักศึกษาร้อยละ 40.70 ที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพไม่สามารถทำงานได้ เพราะไม่มีความมั่นใจในด้านความรู้



ฝีมือและความชำนาญ ขาดแหล่งเงินทุนและผู้ให้การสนับสนุน ส่วนนักเรียนร้อยละ 60.89 ที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มีความมั่นใจในเรื่องความรู้ ความชำนาญ สามารถปฏิบัติงานได้ ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ ทั้งสองระดับได้ใช้ฝึกแตกต่างกัน คือ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีขีดจำกัดที่เครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ มีไม่พอเพียงกับจำนวนนักศึกษา เวลาที่ใช้ในการฝึกน้อยเพราะต้องหมุนเวียนไปให้ครบทุกกลุ่มวิชา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง นักศึกษามีเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ได้ฝึกเกือบทั่วถึง เพราะจำนวนนักศึกษาน้อย และมีการใช้บ่อยครั้งเพราะส่วนใหญ่เรียนในห้องปฏิบัติการ แปลงสาธิต หรือโรงเรือน ทำให้เกิดทักษะและความชำนาญมากกว่า ดังที่พงษ์ศักดิ์ อธิธิศิริเวชย์ (2538 : 40) กล่าวถึง การเรียนการสอนวิชาชีพที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะ ประการที่สำคัญคือต้องมีเครื่องมือ วัสดุฝึก ที่เพียงพอและมีความทันสมัย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเกิดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์ตรงตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เกิดทักษะวิชาชีพนั้น ๆ ความรู้ความชำนาญในการใช้เครื่องมือ วัสดุฝึก ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะแตกต่างกันตามเนื้อหาวิชาในหลักสูตร การใช้สื่อการเรียนการสอนก็แตกต่างกันไปตามจำนวนนักศึกษา สาขาวิชาที่เรียน ซึ่งการเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จได้ส่วนหนึ่งมาจากการเลือกใช้สื่อได้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน เวลา และสถานที่ (กาญจนา คุปกร. 2535 : 132) ด้านการบริการห้องสมุดทั้งสองระดับพบว่ามีความแตกต่างกัน เนื่องจากในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ต้องการให้บริการของห้องสมุดมากกว่า เพราะกิจกรรมการเรียนการสอนของนักศึกษาระดับนี้ มุ่งเน้นการค้นคว้าหาความรู้จากที่อื่น ๆ มาประกอบความรู้ที่ได้รับ และต้องทำปัญหาพิเศษ ต้องค้นข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยเข้าศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดอันเป็นที่รวมแห่งวิทยาการต่าง ๆ ตรงตามความมุ่งหมายของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้การค้นคว้าวิธีการคิด วิธีการทำงานใหม่ได้ผลดีขึ้นอันเป็นอีกวิธีการหนึ่งของยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคน (พงษ์ศักดิ์ อธิธิศิริเวชย์. 2538 : 79)

### ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 มีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง แก้ไขปัญหาด้านวิชาการ ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร จากการศึกษาพบว่า หลักสูตรมีการปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง เครื่องมือ

วัสดุ และครุภัณฑ์ที่ใช้อยู่ไม่ทันสมัย งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ อาจารย์ผู้สอนไม่ได้รับการพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ นักศึกษาขาดความตั้งใจในการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเปลี่ยนหลักสูตรบ่อยส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียน ผู้สอน และผู้บริหารประสบความสำเร็จในแนวทางที่จะทำให้เข้าใจตรงกันและไม่เกิดปัญหา จึงเสนอแนะให้มีการวางแผนการใช้หลักสูตรประจำสัมพันธ์หลักสูตร โดยทำเป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ เตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ บุคลากร วัสดุฝึก สถานที่ฝึก สื่อการเรียนการสอน งบประมาณ อาคารสถานที่และห้องสมุด จัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตร จัดประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องและมีการประเมินผล จัดอบรมสัมมนา เชิงปฏิบัติการ การวางแผนการจัดหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นตามสภาพท้องถิ่น ระดมสมองเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ นอกจากนั้นควรจัดตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เพื่อดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตร จัดการเรียนการสอนและเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ และเพื่อสนองตอบต่อสติปัญญาของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคมและตลาดแรงงานในท้องถิ่น วิทยาลัยควรใช้คณะกรรมการภายนอกมาเป็นที่ปรึกษา โดยมีบทบาทในการกำกับตรวจสอบ และประเมินคุณภาพของสถานศึกษา ได้แก่ ผู้นำองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่น เจ้าของสถานประกอบการ ผู้มีความรู้ความชำนาญ เกษตรกร ผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ คหบดีเก่า ผู้ปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความหลากหลายทางวิชาการ เพื่อนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาส่งผลให้นักศึกษา มีสถานที่ฝึกปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น มีเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ รู้เทคนิควิธีการทันกับเทคโนโลยีที่ก้าวไปอย่างรวดเร็ว มีความรู้ ความชำนาญ เกิดทักษะ และเจตคติที่ดี ประสบความสำเร็จในการศึกษา ทั้งนี้จะเป็นวิธีการทำงานวิชาการในสถานศึกษามีคุณภาพมากขึ้น

2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า กิจกรรมที่จัดให้มีน้อย ไม่เปิดกว้าง กิจกรรมที่จัดไม่เด่นชัด จึงเสนอแนะให้มีการเปิดกิจกรรมที่หลากหลายสนองความต้องการของผู้เรียน เช่นกิจกรรมลักษณะผู้นำ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ กิจกรรมพระพุทธศาสนา เพื่อให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มารยาทที่ดี กิจกรรมภาษาต่างประเทศ เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ภาษาต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ กิจกรรมซ่อมเสริมสำหรับนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำ เพื่อให้นักศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3. ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ จากการศึกษาพบว่า เครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ที่มีอยู่ไม่ทันสมัย ไม่เพียงพอกับการฝึกปฏิบัติและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ ขึ้นตอนใน

การจัดซื้อซ้ำซ้อน จึงขอเสนอแนะให้มีการจัดสรรงบประมาณให้พอเพียง จัดตั้งคณะกรรมการ  
รับผิดชอบปรับปรุงซ่อมแซม เครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ที่มีอยู่ให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม  
และคุ้มค่า ควรปรับปรุงขั้นตอนการจัดซื้อให้มีความรวดเร็วและคล่องตัว ควรมีการวางแผน  
การใช้เครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้

4. ด้านอาจารย์ผู้สอน จากการศึกษาพบว่า อาจารย์ผู้สอนได้รับการสนับสนุนให้  
เข้ารับการฝึกอบรมความรู้ใหม่ ๆ น้อย อาจารย์ผู้สอนมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับการะงาน  
และหน้าที่ ไม่ได้รับการสนับสนุนในการนิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน จึงขอเสนอแนะ  
การพัฒนาอาจารย์ผู้สอนโดยการให้เข้ารับการฝึกอบรม ดูงาน และศึกษาค้นคว้าให้มีความรู้ความชำนาญ  
ควรจัดสรรอาจารย์ผู้สอนให้เพียงพอกับสถานศึกษาแต่ละแห่ง ควรจัดให้มีการนิเทศติดตาม  
ประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ผู้สอนอย่างจริงจัง ควรส่งเสริมสวัสดิการของอาจารย์  
เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

5. ด้านนักศึกษา จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีความตั้งใจ  
ในการเข้าศึกษาสาขาเกษตรศาสตร์ นักศึกษาขาดความขยัน ความอดทน ความมีไหวพริบในการ  
แก้ปัญหา ขาดความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้นในการทำงาน ขาดความละเอียดรอบคอบ จึงขอ  
เสนอแนะให้มีการคัดเลือกนักศึกษาที่มีความสนใจ และตั้งใจจริงเข้ามาศึกษา โดยขอความร่วมมือ  
จากอาจารย์แนะแนวจากสถานศึกษาเดิมของนักศึกษา ผู้ปกครองของนักศึกษาให้คัดเลือกส่งมาใน  
ระบบโควต้า ควรมีการจัดกิจกรรมพัฒนาอย่างจริงจังและต่อเนื่องให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม  
ความขยัน ความอดทน ความรับผิดชอบ มีไหวพริบในการแก้ปัญหา การใช้วาจาที่สุภาพ มีความ  
กระตือรือร้นในการทำงาน มีความละเอียดรอบคอบ มีลักษณะผู้นำ สามารถควบคุมอารมณ์  
มีมนุษยสัมพันธ์ และมีความรอบรู้

6. ด้านสื่อการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน  
ไม่ทันสมัย มีจำนวนไม่เพียงพอ ขาดผู้ควบคุมดูแลซ่อมแซมการใช้สื่อการเรียนการสอน ขาด  
งบประมาณในการจัดหาสื่อการเรียนการสอน จึงเสนอแนะให้มีการอบรมการใช้สื่อการเรียน  
การสอนที่ทันสมัยให้อาจารย์ผู้สอนอย่างทั่วถึง ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอน  
ให้เพียงพอ ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย โดยเชิญองค์กรในท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทใน  
การให้คำปรึกษา หาวิธีการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี  
ที่เหมาะสมร่วมกับนักศึกษา โดยจัดหาและร่วมมือกันผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอนขึ้นเอง  
ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการคิดประดิษฐ์และจัดสร้างสิ่งประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่ขึ้น ส่งเสริม

จัดตั้งศูนย์แนะนำ ฝึกอบรมและซ่อมแซม การสร้างสื่อการเรียนการสอน สนับสนุนให้รางวัลแก่  
อาจารย์ผู้สอนที่สร้างสื่อการเรียนการสอนที่มีประโยชน์ จัดการประกวดการสร้างสื่อการเรียน  
การสอนในสถานศึกษา และควรมีการติดตามประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

7. ด้านการวัดผลและการประเมินผล จากการศึกษาพบว่า การสนับสนุนให้มีการจัด  
อบรมความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลแบบใหม่มีน้อยมาก ขาดเอกสารและการนำ  
เทคนิคการวัดผลและการประเมินผลแบบใหม่มาใช้ในการเรียนการสอน จึงเสนอแนะให้มีการอบรม  
เกี่ยวกับวิธีการวัดผลและประเมินผลแบบใหม่ จัดระบบแฟ้มสะสมผลงานมาใช้ในการวัดผลและ  
การประเมินผลการเรียนการสอน ควรจัดเอกสารประกอบการวัดผลและประเมินผลให้เพียงพอ  
ควรมีการนิเทศ และติดตามการวัดผลและการประเมินผลของอาจารย์ผู้สอนเป็นระยะและต่อเนื่อง

8. ด้านบริการห้องสมุด จากการศึกษาพบว่า ขาดงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือ  
ตำรา วารสาร วัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย ขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความชำนาญในด้าน  
ห้องสมุด ขาดการประชาสัมพันธ์ข่าวสารห้องสมุด จึงเสนอแนะให้สนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอ  
ควรจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย มาให้บริการ การจัดหางบประมาณอาจทำได้โดยจัดตั้ง  
สมาคมจัดหาทุนเพื่อช่วยเหลือส่งเสริมให้นักศึกษามีเครื่องมือ วัสดุ หนังสือ ตำรา วารสารต่าง ๆ  
ให้เพียงพอแก่นักศึกษา พยายามจัดหาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาให้บริการนักศึกษา เช่น ในห้องสมุด  
ควรมีบริการสืบค้นข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลา  
และกำลังทรัพย์ ควรจัดให้มีงานรับสัญญาณดาวเทียมติดตั้งภายในสถานศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่  
หลากหลายและมีสาระ มีการให้บริการในการถ่ายเอกสารเนื่องจากปัจจุบันการเรียนการสอน  
มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ดังนั้นห้องสมุดควรมี  
การให้บริการข้อมูลต่าง ๆ ได้สะดวก รวดเร็ว เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของการเรียนการสอน  
จัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีความเข้าใจงานห้องสมุด เป็นอย่างดีปฏิบัติงานประจำที่ห้องสมุด ควรจัดกิจกรรม  
ส่งเสริมการอ่านให้กว้างขวางและทั่วถึง มีการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด และควรมีการติดตาม  
ประเมินผลเกี่ยวกับการให้บริการและติดตามการดำเนินงานห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง

#### ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรม  
อาชีวศึกษาในเขตการศึกษาอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจัดการศึกษาของวิทยาลัยเกษตร  
และเทคโนโลยี ให้สนองตอบต่อความต้องการของชุมชนสังคมและตลาดแรงงาน

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านวิชาการ ในเขตการศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาเขตการศึกษาอื่น ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ในแต่ละเขตการศึกษามาปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ปฐมนิเทศน์

## บรรณานุกรม

- ก้อ สวัสดิ์พาณิชย์. การบริหารงานวิชาการและความเป็นเลิศทางการเรียน. กรุงเทพฯ : กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2520.
- กัญญา กำศิริพินาน. รายงานการวิจัยสภาพปัจจุบันและปัญหาในการสอนวิชาชีพของครู อาจารย์ ในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคใต้. ศูนย์นิเทศก์อาชีวศึกษาภาคใต้, 2538.
- กาญจนา คุณารักษ์. หลักสูตรและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ศิลปการ วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2535.
- การประถมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์, สำนักงาน. รายงานการประเมินโครงการการพัฒนาการเรียน การสอนเพื่อชีวิต. อุดรดิตถ์ : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์, 2533.
- กิตานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสัน เพรส โพรดักส์, 2536.
- กิตีมา ปรีดีติลล. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรนิพนธ์, 2532.
- . เอกสารคำสอนการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก, 2533.
- . "โครงการวิจัยเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการศึกษาอาชีวและอุดมศึกษาทางด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี," ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. 15 : 21-25 ; เมษายน- พฤษภาคม, 2535.
- . แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539.
- . แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520. กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์, 2520.
- . รายงานผลการประชุมสัมมนา เรื่อง ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาในช่วงแผน พัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544). กรุงเทพฯ : สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538.
- . สรุปรายงานการวิจัย เรื่องประสิทธิภาพของการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539.

- จริยา เหนียนเฉลย. เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2535.
- จินตนา ใบกาช้อย. การเขียนสื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2536.
- ชัยยศ เรืองสุวรรณ. เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ : โอเคชั่นสโตร์, 2533.
- ทองศักดิ์ วันชัย และ นพ. บรรเจิด. รายงานวิจัยการพัฒนาก้าวหน้าทางการของอาจารย์ที่สอนระดับปริญญาตรี สาขาเกษตรศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษา. ชลบุรี : คณะเกษตรศาสตร์บางพระ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา, 2530. อัดสำเนา.
- ทองศักดิ์ วันชัย และ วินิจ โชติสว่าง. รายงานการวิจัยสภาพการสอนภาคปฏิบัติวิชาชีพของอาจารย์ผู้สอน สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์บางพระ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ชลบุรี : คณะเกษตรศาสตร์บางพระ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล, 2533. เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา, วิทยาลัย และ องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ.
- รายงานการวิจัยความต้องการความรู้ ทักษะ และ โอกาสมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา, 2531.
- . หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาเกษตรศาสตร์. ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล, 2532.
- ธนู แสงศักดิ์. "แนวคิดในการจัดการศึกษาระดับปริญญา," ใน รวมบทความอาชีวศึกษา. หน้า 60-71. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิทยากร, 2527.
- ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. หลักการบรรณาธิกษศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเคชั่นสโตร์, 2525.
- ธำรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบ และพัฒนา. กรุงเทพฯ : เอราวัณการพิมพ์, 2531.
- ธำรง บุญยประสาธ. การศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูอาจารย์วิทยาลัยเกษตรกรรมพัทลุง. พัทลุง : วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุง, 2539. อัดสำเนา.
- นพคุณ ศิริวรรณ. งานฟาร์ม กลยุทธ์สำคัญของการศึกษาเกษตร. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, 2532.
- . แต่คุณครู ผู้สร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, 2533 ก.



- นพคุณ ศิริวรรณ. รายงานการวิจัยความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาและการฝึกอบรม  
เพิ่มเติมของอาจารย์เกษตร ในหน่วยงาน หรือ สถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ  
ประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม  
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2539.
- \_\_\_\_\_. เรียนเกษตรไปทำไม คำถามในใจของคนไทยทั่วประเทศ. กรุงเทพฯ :  
หน่วยศึกษานิเทศก์, 2533 ข.
- นิพนธ์ เมืองพระ. การบริหารงานวิชาการในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือและ  
กลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบัน  
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2532. อัดสำเนา.
- นิศากร วรธนะวาสิน. ปัญหาบางประการของครู อาจารย์บรรจุใหม่ ในวิชาเขตวิทยาลัย  
เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,  
2529. อัดสำเนา.
- บรรจง ชูสกุลชาติ. จักรวาลการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2527.
- บิลลี่ พลฤกษ์วัน. การประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2519.
- บุญชู มุลพินิจ. "การอาชีวศึกษากับการพัฒนากำลังคนในแผนฯ 8," สถาบันพัฒนาครูอาชีวศึกษา.  
5(11) : 19-20 ; พฤษภาคม-สิงหาคม 2539.
- บุญธรรม จิตต่อนันต์. การวางแผนการสอนอาชีวเกษตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย  
เกษตรศาสตร์, 2527.
- บุญน้อม ผาลังค์. ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค  
กรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม :  
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2539. อัดสำเนา.
- บุญสม ศิริพานิช. สภาพปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 แผนการเรียน  
วิชาอาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรม ในเขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ :  
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2529.
- ประดิษฐ์ อูปรมัย. การแนะแนวในระบบการศึกษาทางไกล กรณีนักเรียนสาธิตเสริมการสมอง  
ในโครงการของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช," สุโขทัยธรรมมาธิราช.  
2(3):80-86 ; กันยายน-ธันวาคม 2532.

ประมุข กอปรสิริพัฒน์ และ สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์. แนวทางศึกษาหลักสูตรและแบบเรียน.

นครราชสีมา : ศิริอักษรการพิมพ์, 2528.

ประเวศ ยอดยิ่ง. การศึกษาสภาพปัจจุบันของงานสื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาครูอาชีวศึกษา, 2537.

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพฯ, 2535.

เป็รื่อง กิจรัตน์. หลักสูตรอุตสาหกรรมศึกษา และ การจัดการมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ควอลิพริ้นท์, 2530 ก.

\_\_\_\_\_. รายงานการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการศึกษาในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกของ ประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู, 2530 ข.

ปัญญา หิรัญรัมย์. "ปรัชญาทางอาชีวศึกษา," ใน หลักอาชีวศึกษา. หน้า 35-37. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521.

ปัญญาคุณ รัตนเสถียร. ปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นวิชาชีพช่างเดินสายไฟฟ้าในโรงเรียนสาธิตต่างทั่วประเทศ. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2532. อัดสำเนา.

ปานจิต ตุ่มทรัพย์. สมรรถวิสัยด้านทักษะการสอนของครู อาจารย์เกษตรวิทยาเขตเกษตร วิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529. อัดสำเนา.

พงษ์ศักดิ์ อธิศิริเวช. การบริหารงานวิชาการวิทยาลัยเทคนิค. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

พรทิพย์ อุดมสิน. หลักการศึกษาเกษตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532.

พนัส หันนาคินทร์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.

\_\_\_\_\_. การมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์แสง, 2521.

\_\_\_\_\_. หลักการบริหารโรงเรียน ฉบับแก้ไขปรับปรุง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2529.

- พิชัย เฟ่งพันธ์พัฒน์. ปัญหาการเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม ของแผนกช่างไฟฟ้ากำลัง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา.  
วิทยานิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2529.  
อัคราเนนา.
- พิสิษฐ์ เมธากัทร และ อีระพล เมธิกุล. ยุทธวิธีการเรียนการสอนวิชาเทคนิค. กรุงเทพฯ :  
โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2531.
- ไพศาล หวังพานิช. "หลักสูตร การสอน การวัดผล," คำบรรยาย ใน การอบรมเชิงปฏิบัติการ การวัดผลภาคปฏิบัติ ภาคปฏิบัติ ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ซิตี้ จอมเทียน จ. ชลบุรีเอกสาร การอบรมเชิงปฏิบัติการ. หน้า 4-9. ฝ่ายวิชาการวิทยาลัยช่างกลปทุมวัน, 2535. อัคราเนนา.
- ไพศาล หวังพานิช. เอกสารวิชาการประกอบการอบรมปฏิบัติการ : การวัดผลและหลักสูตร.  
ชลบุรี : วิทยาลัยเกษตรกรรมชลบุรี, 2538.
- ปัญญา สาร. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศ.ส. การพิมพ์, 2523.  
———. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภา, 2526.
- เมธี ปิณฑนันทน์. การบริหารอาชีวและเทคนิคการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยี  
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2530.
- ขงยุทธ แฉล้มวงษ์. "แนวโน้มการอาชีวศึกษาในอนาคต," ใน การสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษา  
สังกัดกรมอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2539. ชลบุรี : วิทยาลัยอาชีวศึกษา  
ชลบุรี, 2538.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ :  
อักษรเจริญทัศน์, 2530.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2528.
- วรชาติ ชลาศัย. ศึกษาปัญหาการบริหารงานของวิทยาลัยพลศึกษา สังกัดกรมพลศึกษา. ปรียุณานิพนธ์  
กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2529. อัคราเนนา.
- วสุธาร ศรีนพรัตน์. หลักและวิธีวิจัยทางศึกษาศาสตร์เกษตร. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2528.
- วิจิตรวาทกิจ. "บทสรุปการพัฒนาหลักสูตรของกรมวิชาการ : ความเป็นมาของหลักสูตรปัจจุบัน,"  
สารพัฒนาหลักสูตร. 15(76) : 18 - 19 ; กรกฎาคม 2531.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน  
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

- วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2525.
- วิชาการ, กรม. แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2522 ก.
- \_\_\_\_\_. แนวการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2522 ข.
- วิจิต เตโชติธรร. การประเมินผลโปรแกรมการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แผนกเกษตรกรรม ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ ดุษฎีบัณฑิตภาษาไทย. มหาวิทยาลัยแห่งชาติฟิลิปปินส์, 2525. อัดสำเนา.
- วิเชียร ประสุทธชาติ. พฤติกรรมการสอนด้านเตรียมการสอนและด้านการใช้อุปกรณ์การสอนของครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- วินิจ โชติสว่าง. รายงานการวิจัยปัญหาและการปรับปรุงการสอนภาคปฏิบัติวิชาเกษตร. ชลบุรี : คณะเกษตรศาสตร์บางพระ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล, 2534. อัดสำเนา.
- วิรัช กุมทมาศ. "โครงการเงินกู้ยืมจากธนาคารโลกเพื่อปรับปรุงการอาชีวศึกษา," วารสารอาชีวศึกษา. 3(12) : 49-55 ; ธันวาคม 2527.
- วิเวก ปางอุทัยวงศ์. การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา, 2524.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. รายงานการประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ ปีการศึกษา 2531 ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2531.
- สันต์ ธรรมบำรุง. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : เกรียงศักดิ์การพิมพ์, 2525.
- สัจด์ อุทรานนท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : วงเดือนการพิมพ์, 2527.
- สถิตย์ เกิดสมบูรณ์. การประเมินผลโครงการเกษตรของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรมพัทลุง ปีการศึกษา 2538. พัทลุง : วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุง, 2539.
- สนอง อ๋อมเอม. การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการทางด้านการเรียนการสอนในหลักสูตรวิชาชีพพระยาสีห์ สายอาชีพช่างไฟฟ้าของโรงเรียนสวพัฒน์ช่าง เขตภาคเหนือ. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2532. อัดสำเนา.

- สมใจ เชาวน์พานิช. ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดกองการศึกษาอาชีว  
กรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม :  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2536. อัดสำเนา.
- สมบูรณ์ อิตพงษ์. "การวัดและการประเมินผลการศึกษา," เอกสารการสอนชุดวิชาสถิติวิจัย  
และการประเมินผลการศึกษา หน่วยที่ 9 - 15. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :  
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2536.
- สมบูรณ์ สงวนญาติ. เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :  
โรงพิมพ์กรมศาสนา, 2534.
- สมสุดา ผู้พัฒน์. "การศึกษาเกษตรคืออะไร," ใน การประชุมทางวิชาการและการแข่งขัน  
ทักษะเกษตร ระดับภาค ภาคใต้ ครั้งที่ 3. หน้า 15 - 19. กรุงเทพฯ : สมบัติการพิมพ์,  
2529.
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. การประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2538 เรื่องห้องสมุดในยุค  
โลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ : สหธรรมนิกร, 2538.
- สมาน บุญฉั่น. การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในเขตการศึกษา 1.  
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- สามัญศึกษา, กรม. เกณฑ์มาตรฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2532. กรุงเทพฯ :  
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2532.
- สาขหุต จำปาทอง. แนวคิดในการพัฒนาวิทยาลัยครู. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2531.
- สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์. การใช้บริการห้องสมุดและการเขียนรายงานการค้นคว้า. กรุงเทพฯ :  
ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- สุเทพ ทองประดิษฐ์. การบริหารโรงเรียนเชิงปฏิบัติการ. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย  
ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2521.
- สุธีระ ทานตวนิช. การบริหารการศึกษา. ชลบุรี : ภาควิชาการบริหารการศึกษา  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2521.
- . การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ  
บางแสน, 2532.

สุมิตร คุณานุกร. หลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ชวนการพิมพ์, 2523.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :

ไทธวัฒนาพาณิชย์, 2525.

อนันต์ จันทรภาโส. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มอาชีวศึกษาภาคใต้.

วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี, 2536.

อัครสำเนา.

อรรถัย จันทรสถาพร. รายงานการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารอาจารย์ และ นักเรียน เกี่ยวกับการใช้แหล่งวิทยาการ และสถานประกอบการ เพื่อการเรียนการสอน ประเภท วิชาคหกรรม ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

ขอนแก่น : วิทยาลัยอาชีวศึกษา ขอนแก่น, 2536.

อัปสร มีสิงห์. "บทบาทของครูกับหลักสูตรฉบับปรับปรุง," สารพัฒนาหลักสูตร. 10(1) : 12-13;

มกราคม-มีนาคม 2534.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์, 2527.

อาชีวศึกษา, กรม. กรมอาชีวศึกษา 50 ปี. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร, 2534.

———. ก้าวไปกับแผนฯ 7 กรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา, 2533 .

———. "ความต้องการนิเทศของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา," รายงานการวิจัย. หน้า1-30. กรุงเทพฯ : ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, 2538.

———. โครงการพัฒนาห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศทางเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, 2536.

———, ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา, 2539 ข

———. ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการเรียกชื่อคณะวิชา และแผนกวิชาประเภทช่างอุตสาหกรรม สถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา, 2530.

———. รายงานการประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, 2531.

อาชีวศึกษา, กรม. รายงานสรุปผลการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช

2536. กรุงเทพฯ : ภาสวณิชการศึกษาศาสตร์และส่งเสริมสิ่งแวดล้อมศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์  
กรมอาชีวศึกษา, 2539 ค.

\_\_\_\_\_. สรุปสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีปีการศึกษา 2540.

กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา, 2540.

\_\_\_\_\_. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2539. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ, 2539 ก.

\_\_\_\_\_. แบบประเมินสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา,

2535.

อำภา บุญช่วย. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.

พรินตติ้งเฮาส์, 2537.

อุทัย ภูมิพัฒน์. การอาชีวศึกษาในอนาคตของสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์

กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2536. อัดสำเนา.

Arciniega, Guillermo M. "Teacher - Service Education Model,"

Dissertation Abstracts International. 33(5) : 303-305 ;

September, 1972.

Edward, Allen Louis. Technique of Attitude Scale Construction. 2nd ed.

New York : Rinehart, 1957.

Erickson, Carlton W.H. Administering Instruction on Media Programs.

New York : Macmillan Publishing Co., 1971.

Good, Carter Victor. Dictionary of Education. New York :

Mc Graw Hill Book Company, 1973.

Horadal, Pong. The Future of Vocational Education in Thailand toward

the Year 2009 A.D Using the Delphi Approach. Doctor's Thesis.

Ohio : Kent State University, 1987. photocopied.

Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for

Research Activities," Educational and Psychological Measurement.

30 : 607 - 610; 1970.

- Masayoshi, Shinzawa. "Vocational Education in Thailand," Senior Overseas Research Officer. Institute of Developing Economics : November, 1987.
- Paulter, Albert. Teaching Shop and Laboratory Subject. Ohio : Charles E. Merrill Publishing Company, 1971.
- Parrott, Marietta and others. Vocational Students' and Instructors' Perceptions and Usage of COS Library Services. Visalia, California : College of the Sequoia Visalia, 1982. (CD - ROM ERIC No. ED 718652).
- Phipps, L.J. Handbook on Agricultural Education in Public Schools. Illinois : The Interstate Printers and Publishers Inc, 1990.
- Saylor, Galen I. and William M. Alexander. Planning Curriculum for Schools. New York : Rinehart and Winstons, 1974.
- Stevenson, Grace T. "ALA - The Fight for Library Service," American Libraries. 7 (3) : 715 ; July - August, 1972.
- Swain, John T. " Student Participation in Decision Making : A Humanistic Critical Ethnography," Dissertation Abstracts International. 52 (10) : 3590 - A ; April, 1992.
- Taba, Hilda. Curriculum Development : Theory and Practice. New York : Harcourt, Brace and World, 1978.
- Watson, Anthony. Competency Based Vocational and Self - Paced Learning Monograph Series. New South Wales, 1990. (ERIC CD - Rom. No.ED 324443).
- Webster. New International Dictionary. Massachusetts : G & C Meriam Company, 1971.
- Weigand, James. Developing Teacher Competencies. New York: Prentice Hall, 1971.



Withnell, LEEAN RAC. " A Survey of Faculty Opinions of Academic  
Library Service Policies," Dissertation Abstracts International.  
49 (7) : 1609 - 1612 ; January, 1989.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ครุฑ

ที่ ทม 1007/4201

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

12 พฤศจิกายน 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการกองแผนงาน

ด้วย นางสาวอัจฉราวรรณ ศรีโกมุก นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "สภาพปัญหาด้านการเข้าเรียนในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12" โดยมี ดร.อรรถพล โพธิ์สุข และ ดร.สมสุข อีระพิจิตร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ดร.รจนา ศรีบุญมา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นางสาวอัจฉราวรรณ ศรีโกมุก ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทร. 258-4119

ครุฑ

ที่ ทม 1007/4202

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

12 พฤศจิกายน 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนา 5

ด้วย นางสาวอัจฉราวรรณ ศรีโกมุก มีระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "สภาพปัญหา ด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12" โดยมี ดร.อรพรรณ โพธิ์สุข และ ดร.สมสุข อึ้งจิตร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นางสาวอัจฉราวรรณ ศรีโกมุก ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทร. 258-4119

ครุฑ

ท ทม 1007/4203

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

12 พฤศจิกายน 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

ด้วย นางสาวอัจฉราวรรณ ศรีโกมุก นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "สภาพปัญหา ด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12" โดยมี ดร.อรรถพล โพธิ์สุข และ ดร.สมสุข อัครพิจิตร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์วีระศักดิ์ วงศ์สมบัติ และ ดร.ประพนธ์ จันทวิเทศ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องหมายการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นางสาวอัจฉราวรรณ ศรีโกมุก ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรสาร/โทร. 258-4119

ครุฑ

ท ทม 1007/4250

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 พฤศจิกายน 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะคณาจารย์คณาจารย์คณาจารย์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ด้วย นางสาวอัจฉราวรรณ ศรีโกมุก มีระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "สภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12" โดยมี ดร.อรอนพ โพธิ์สูง และ ดร.สมสุข ธีระพิจิตร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ ดร.นพคุณ สิริวรรณ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นางสาวอัจฉราวรรณ ศรีโกมุก ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทร. 258-4119

ภาคผนวก ท

หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย



ครุฑ

ที่ ทม 1007/8917

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

28 ธันวาคม 2541

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา

เนื่องด้วย นางสาวอัจฉราวรรณ ศรีโกมุก นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "สภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12" โดยมี คร.อรรถพล โพธิ์สุข และ คร.สมสุข ชีระจิตร์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ใน การนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจาก ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา โดยขออนุญาตให้ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ตอบแบบสอบถามสภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในระหว่างเดือนธันวาคม 2541- มกราคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอัจฉราวรรณ ศรีโกมุก ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร/โทรสาร 258-4119

ครุฑ

ที่ ทน 1007/8918

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

28 ธันวาคม 2541

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว

เนื่องด้วย นางสาวอัจฉราวรรณ ศรีโกมุก นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "สภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12" โดยมี ดร.อรรณพ โพธิ์สุข และ ดร.สมสุข อีระมิตร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ใน การนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจาก ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา โดยขออนุญาตให้ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ตอบแบบสอบถามสภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในระหว่างเดือนธันวาคม 2541- มกราคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอัจฉราวรรณ ศรีโกมุก ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร/โทรสาร 258-4119

ครุฑ

ที่ ทม 1007/8919

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

28 ธันวาคม 2541

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี

เนื่องด้วย นางสาวอัจฉราวรรณ ศรีโกมุก นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "สภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12" โดยมี ดร.อรรถพล โพธิ์สุข และ ดร.สมสุข อีระนิตร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจาก ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา โดยขออนุญาตให้ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ตอบแบบสอบถามสภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในระหว่างเดือนธันวาคม 2541- มกราคม 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอัจฉราวรรณ ศรีโกมุก ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร/โทรสาร 258-4119

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

## แบบสอบถามประกอบการวิจัย

### เรื่อง

สภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12

แบบสอบถามชุดนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12

ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาแบบสอบถามนี้ แล้วตอบให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านเองมากที่สุด คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น

ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับ และในการนำเสนอผลการวิจัยจะสรุปในรูปของภาพรวม ฉะนั้นจะไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ หรือ ต่อหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด และขอขอบคุณอย่างยิ่งในความร่วมมือของท่าน

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี และการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะสภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

**ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม**  
**สำหรับผู้บริหาร**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง  
ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. ท่านดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติหน้าที่ในวิทยาลัยในฐานะ

( ) ผู้อำนวยการวิทยาลัย

( ) ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย

( ) หัวหน้าคณะวิชา

( ) หัวหน้างานหลักสูตรและการสอน

2. ประสบการณ์ในการทำงาน

( ) 1 - 5 ปี

( ) ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป

## ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

### ผู้บริหาร

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในตอนที่ 2 แล้วให้ท่านพิจารณาดังนี้

ข้อความสภาพปัญหาด้านวิชาการในแต่ละข้อ ตรงกับสภาพจริงของท่านในปัจจุบัน  
ในระดับใด แล้วกรุณาเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความเหมาะสม โดยพิจารณาเกณฑ์  
ของแต่ละระดับดังนี้

- |   |         |                         |      |                   |
|---|---------|-------------------------|------|-------------------|
| 5 | หมายถึง | มีความเหมาะสมมากที่สุด  | หรือ | มีปัญหาน้อยที่สุด |
| 4 | หมายถึง | มีความเหมาะสมมาก        | หรือ | มีปัญหาน้อย       |
| 3 | หมายถึง | มีความเหมาะสมปานกลาง    | หรือ | มีปัญหามาก        |
| 2 | หมายถึง | มีความเหมาะสมน้อย       | หรือ | มีปัญหามาก        |
| 1 | หมายถึง | มีความเหมาะสมน้อยที่สุด | หรือ | มีปัญหามากที่สุด  |

| ทักษะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                                        | ระดับความเหมาะสม |       |             |       |                |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------|-------------|-------|----------------|
|                                                                                                          | มาก<br>ที่สุด    | มาก   | ปาน<br>กลาง | น้อย  | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                                                                          | 5                | 4     | 3           | 2     | 1              |
| <u>ด้านหลักสูตร</u>                                                                                      |                  |       |             |       |                |
| 1. การจัดหาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเพื่อให้<br>ผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้า .....                  | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 2. การประชุมชี้แจงอาจารย์ผู้สอนให้เข้าใจถึง<br>การนำหลักสูตรไปใช้ .....                                  | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 3. การส่งเสริมหรือนำให้อาจารย์จัดทำโครงการสอน<br>แผนการสอน และบันทึกการสอนให้พร้อมทุกรายวิชาที่สอน ..... | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 4. การตรวจสอบการจัดทำโครงการสอน แผนการสอน และ<br>บันทึกการสอนรายวิชา ที่สอนในแต่ละภาคเรียน .....         | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 5. การกระจายชั่วโมงสอนให้แก่อาจารย์ผู้สอนแต่ละคน.....                                                    | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 6. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพสังคม<br>และตลาดแรงงาน .....                             | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านหลักสูตร .....

, .....

, .....

, .....



| ทัศนะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                                          | ระดับความเหมาะสม |       |             |       |                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------|-------------|-------|----------------|
|                                                                                                            | มาก<br>ที่สุด    | มาก   | ปาน<br>กลาง | น้อย  | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                                                                            | 5                | 4     | 3           | 2     | 1              |
| <u>ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน</u>                                                                           |                  |       |             |       |                |
| 7. การจัดสร้างงบประมาณสอดคล้องกับสภาพ และความ<br>ต้องการที่จำเป็นของแต่ละคณะ แผนก และงาน .....             | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 8. การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอน .....                                                            | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 9. การนิเทศในสถานศึกษา .....                                                                               | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 10. การตรวจสอบและควบคุมการเรียนการสอนให้ตรงตาม<br>วัตถุประสงค์ของหลักสูตร .....                            | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 11. การจัดเตรียมความพร้อมของสถานที่ในการเรียนการสอน<br>และการฝึกปฏิบัติ .....                              | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 12. การกระตุ้นให้ อาจารย์ผู้สอนใช้กิจกรรมการเรียนการสอน<br>ที่ส่งเสริมนักศึกษาให้ใช้ความคิดวิเคราะห์ ..... | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 13. การส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการทำโครงการเกษตร<br>ให้ครบวงจรอย่างมีประสิทธิภาพ .....                       | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 14. การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดสร้างสิ่งประดิษฐ์<br>ของคนรุ่นใหม่ .....                              | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 15. การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดทำโครงงานวิทยาศาสตร์ .                                                | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านการจัดกิจกรรมการเรียน  
การสอน.....  
.....

| ทักษะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                            | ระดับความเหมาะสม |       |       |       |        |
|------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------|-------|-------|--------|
|                                                                              | มาก              | มาก   | ปาน   | น้อย  | น้อย   |
|                                                                              | ที่สุด           |       | กลาง  |       | ที่สุด |
|                                                                              | 5                | 4     | 3     | 2     | 1      |
| <u>ด้านเครื่องมือวัด และครุภัณฑ์</u>                                         |                  |       |       |       |        |
| 16. เครื่องมือวัด และครุภัณฑ์ที่มีอยู่กับหลักสูตร.....                       | .....            | ..... | ..... | ..... | .....  |
| 17. เครื่องมือวัดและครุภัณฑ์ที่มีอยู่เป็นเทคโนโลยีทันสมัย..                  | .....            | ..... | ..... | ..... | .....  |
| 18. การเตรียมความพร้อมของเครื่องมือวัด และครุภัณฑ์ก่อน<br>เปิดภาคเรียน ..... | .....            | ..... | ..... | ..... | .....  |
| 19. เครื่องมือ และวัสดุ ครุภัณฑ์ที่มีอยู่มีคุณภาพที่ดี .....                 | .....            | ..... | ..... | ..... | .....  |

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านเครื่องมือวัด

และครุภัณฑ์ .....

, .....

, .....

, .....

, .....

, .....

| ทักษะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                           | ระดับความเหมาะสม |       |             |       |                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------|-------------|-------|----------------|
|                                                                                             | มาก<br>ที่สุด    | มาก   | ปาน<br>กลาง | น้อย  | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                                                             | 5                | 4     | 3           | 2     | 1              |
| <u>ด้านอาจารย์ผู้สอน</u>                                                                    |                  |       |             |       |                |
| 20. การส่งเสริมการศึกษาดูงานในสถานประกอบการ<br>เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี ..... | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 21. การจัดอาจารย์ผู้สอนวิชาเฉพาะด้านตามความสามารถ<br>และความสนใจ .....                      | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 22. การดำเนินการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับอาจารย์ผู้สอน<br>ด้านเทคนิคและวิธีสอน .....       | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 23. การส่งเสริมอาจารย์ผู้สอนเข้ารับการฝึกอบรมตามที่<br>สถาบันต่าง ๆ จัดขึ้น .....           | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 24. การส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น                                 | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 25. การอุทิศเวลาให้ราชการอย่างเต็มความสามารถของ<br>อาจารย์ผู้สอน .....                      | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านอาจารย์ผู้สอน.....

,.....

,.....

,.....

,.....

| ทักษะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                           | ระดับความเหมาะสม |     |             |      |                |
|-------------------------------------------------------------|------------------|-----|-------------|------|----------------|
|                                                             | มาก<br>ที่สุด    | มาก | ปาน<br>กลาง | น้อย | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                             | 5                | 4   | 3           | 2    | 1              |
| <u>ด้านนักศึกษา</u>                                         |                  |     |             |      |                |
| 26. ความสามารถในการเข้าใจง่ายเกี่ยวกับการเรียนของนักศึกษา.. | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 27. ความอดทนในการทำงานของนักศึกษา .....                     | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 28. ความกระตือรือร้นในการเรียนและการทำงานของนักศึกษา.       | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านนักศึกษา .....

, .....

, .....

, .....

, .....

, .....

| ทักษะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                                 | ระดับความเหมาะสม |       |             |       |                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------|-------------|-------|----------------|
|                                                                                                   | มาก<br>ที่สุด    | มาก   | ปาน<br>กลาง | น้อย  | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                                                                   | 5                | 4     | 3           | 2     | 1              |
| <u>ด้านสื่อการเรียนการสอน</u>                                                                     |                  |       |             |       |                |
| 29.การจัดซื้อ จัดหา หรือผลิตสื่อการเรียนการสอน<br>สอดคล้องกับการเรียนการสอน.....                  | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 30. การปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของอาจารย์ผู้สอน และหลักสูตร ..... | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| การเรียนการสอน.....                                                                               | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 31. การประชุมปฏิบัติการเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอนร่วมกัน<br>ของอาจารย์ผู้สอน .....               | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 32. การจัดสรรงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนใน<br>แต่ละปีการศึกษา .....                      | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 33. การนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียน<br>การสอนชนิดต่าง ๆ .....                     | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านสื่อการเรียนการสอน...

, .....

, .....

, .....

, .....

| ทักษะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                                                                               | ระดับความเหมาะสม |       |             |       |                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------|-------------|-------|----------------|
|                                                                                                                                                 | มาก<br>ที่สุด    | มาก   | ปาน<br>กลาง | น้อย  | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                                                                                                                 | 5                | 4     | 3           | 2     | 1              |
| <u>ด้านการวัดและการประเมินผล</u>                                                                                                                |                  |       |             |       |                |
| 34. การจัดเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับการวัดผล และ<br>การประเมินผล เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนได้ศึกษาค้นคว้า.....                                       | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 35. การติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน<br>ตามหลักสูตร.....                                                                               | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 36. การให้อาจารย์ผู้สอน เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการ<br>วัดผลและประเมินผล .....                                                                | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 37. การจัดให้มีการติดตามประเมินผลการสอนของอาจารย์ผู้สอน..                                                                                       | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 38. การประชุมชี้แจงและนิเทศอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับวิธีการ<br>วัดผลหลาย ๆ รูปแบบ .....                                                            | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 39. การนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงกระบวนการเรียน<br>การสอน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ<br>ตลอดจนวิธีการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ..... | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ ในด้านการวัดผลและ

การประเมินผล .....

,.....

,.....

,.....

,.....

,.....

| ทักษะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                                | ระดับความเหมาะสม |       |             |       |                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------|-------------|-------|----------------|
|                                                                                                  | มาก<br>ที่สุด    | มาก   | ปาน<br>กลาง | น้อย  | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                                                                  | 5                | 4     | 3           | 2     | 1              |
| <u>ด้านบริการห้องสมุด</u>                                                                        |                  |       |             |       |                |
| 40. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของ<br>ผู้ใช้บริการห้องสมุด .....                | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 41. การจัดสถานที่บริการงานห้องสมุด ให้สะดวกแก่<br>การเข้าใช้บริการ .....                         | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 42. การจัดสร้างงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือ ตำรา<br>เอกสาร วารสารทางวิชาการ และอื่น ๆ .....       | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 43. การจัดให้มีวัสดุ สารนิเทศทุกรูปแบบ ทั้งในด้านประกอบ<br>หลักสูตรการสอน และความรู้ทั่วไป ..... | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 44. การสนับสนุนให้อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเข้ารับ<br>การฝึกอบรม ศึกษาดูงาน .....           | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 45. การจัดจำนวนอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ประจำงานห้องสมุด<br>ให้เพียงพอ .....                        | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 46. การสำรวจความต้องการวัสดุสารนิเทศ ของอาจารย์<br>และนักศึกษา .....                             | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 47. การติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการให้บริการและการ<br>ดำเนินงานห้องสมุด .....                     | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านบริการห้องสมุด.....

,.....

,.....

## แบบสอบถามประกอบการวิจัย

### เรื่อง

สภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12

แบบสอบถามชุดนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12

ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาแบบสอบถามนี้ แล้วตอบให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านเองมากที่สุด คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น

ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับ และในการนำเสนอผลการวิจัยจะสรุปในรูปของภาพรวม ฉะนั้นจะไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ หรือ ต่อหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด และขอขอบคุณอย่างยิ่งในความร่วมมือของท่าน

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี และการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะสภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี



**ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม**  
**สำหรับอาจารย์ผู้สอน**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ( ) ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

ท่านปฏิบัติหน้าที่ในวิทยาลัยในฐานะ

( ) อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐาน

( ) อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพ

## ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

### อาจารย์ผู้สอน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในตอนที่ 2 แล้วให้ท่านพิจารณาดังนี้

ข้อความสภาพปัญหาด้านวิชาการในแต่ละข้อ ตรงกับสภาพจริงของท่านในปัจจุบัน  
ในระดับใด แล้วกรุณาเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความเหมาะสม โดยพิจารณาเกณฑ์  
ของแต่ละระดับดังนี้

|   |         |                         |      |                   |
|---|---------|-------------------------|------|-------------------|
| 5 | หมายถึง | มีความเหมาะสมมากที่สุด  | หรือ | มีปัญหาน้อยที่สุด |
| 4 | หมายถึง | มีความเหมาะสมมาก        | หรือ | มีปัญหาน้อย       |
| 3 | หมายถึง | มีความเหมาะสมปานกลาง    | หรือ | มีปัญหাপานกลาง    |
| 2 | หมายถึง | มีความเหมาะสมน้อย       | หรือ | มีปัญหามาก        |
| 1 | หมายถึง | มีความเหมาะสมน้อยที่สุด | หรือ | มีปัญหามากที่สุด  |

| ทัศนะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                               | ระดับความเหมาะสม |     |             |      |                |
|-----------------------------------------------------------------|------------------|-----|-------------|------|----------------|
|                                                                 | มาก<br>ที่สุด    | มาก | ปาน<br>กลาง | น้อย | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                                 | 5                | 4   | 3           | 2    | 1              |
| <u>ด้านหลักสูตร</u>                                             |                  |     |             |      |                |
| 1. การศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร         | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 2. การจัดทำโครงการสอน แผนการสอน และบันทึกการสอน                 | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 3. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 4. การจัดหลักสูตรให้มีความสอดคล้องต่อเนื่องกันทุกระดับชั้น      | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านหลักสูตร .....

.....

.....

.....

.....

| ทัศนะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                        | ระดับความเหมาะสม |       |             |       |                |
|------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------|-------------|-------|----------------|
|                                                                                          | มาก<br>ที่สุด    | มาก   | ปาน<br>กลาง | น้อย  | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                                                          | 5                | 4     | 3           | 2     | 1              |
| <u>ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน</u>                                                         |                  |       |             |       |                |
| 5. การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับสภาพความต้องการ<br>ที่จำเป็นของแต่ละคณะ แผนก และงาน ..... | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 6. การใช้เอกสารประกอบการสอน .....                                                        | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 7. การสอนมุ่งเน้นทักษะในการปฏิบัติ สร้างสรรผลงาน .....                                   | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 8. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาใช้<br>ความคิดวิเคราะห์ .....        | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 9. การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำโครงการเกษตรให้<br>ครบวงจรอย่างมีประสิทธิภาพ .....    | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 10. การปรับปรุงการสอนเพื่อส่งเสริมให้มีทักษะด้านการจัดการ<br>.....                       | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านการจัดกิจกรรมการเรียน  
การสอน.....

,.....

,.....

,.....

,.....

| ทักษะที่ต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                                     | ระดับความเหมาะสม |       |             |       |                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------|-------------|-------|----------------|
|                                                                                                     | มาก<br>ที่สุด    | มาก   | ปาน<br>กลาง | น้อย  | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                                                                     | 5                | 4     | 3           | 2     | 1              |
| <u>ด้านเครื่องมือวัสดุ และ ครุภัณฑ์</u>                                                             |                  |       |             |       |                |
| 11. เครื่องมือวัสดุ และครุภัณฑ์ที่มีอยู่กับหลักสูตร .....                                           | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 12. เครื่องมือวัสดุและครุภัณฑ์ที่มีอยู่เป็นเทคโนโลยีทันสมัย .....                                   | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 13. จำนวนเครื่องมือวัสดุฝึกที่กับจำนวนนักศึกษา .....                                                | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 14. การจัดเครื่องมือวัสดุ และครุภัณฑ์เป็นระเบียบ เป็น<br>หมวดหมู่ เพื่อความสะดวกในการเบิกจ่าย ..... | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 15. การดูแลความสะอาด โรงเรือน แปลง ห้องทดลอง<br>หรือ สถานฝึกปฏิบัติงาน .....                        | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 16. การจัดทำป้ายรายละเอียดข้อมูล สถิติ การฝึกปฏิบัติ<br>ข้อบังคับ และคำเตือน เพื่อความปลอดภัย ..... | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 17. การติดตามประเมินผลการใช้เครื่องมือวัสดุ และครุภัณฑ์<br>โรงเรือน แปลง สถานฝึกปฏิบัติงาน .....    | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 18. การพัฒนาโรงเรือน แปลง หรือสถานฝึกปฏิบัติให้มี<br>ประสิทธิภาพ .....                              | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านเครื่องมือวัสดุ

และครุภัณฑ์ .....

, .....

, .....

, .....

| ทักษะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                              | ระดับความเหมาะสม |     |             |      |                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-----|-------------|------|----------------|
|                                                                                                | มาก<br>ที่สุด    | มาก | ปาน<br>กลาง | น้อย | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                                                                | 5                | 4   | 3           | 2    | 1              |
| <u>ด้านอาจารย์ผู้สอน</u>                                                                       |                  |     |             |      |                |
| 19. ผู้สอนมีการเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดี ...                                          | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 20. ผู้สอนใช้เทคนิควิธีสอน หลายวิธีประกอบกัน .....                                             | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 21. ผู้สอน สอนได้สอดคล้องกับความสนใจ และความต้องการ<br>ของนักศึกษา .....                       | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 22. ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าและทดลอง<br>ด้วยตนเองในขณะฝึกปฏิบัติงาน .....     | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 23. ผู้สอนกระตุ้นให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น และมีส่วน<br>ร่วมในการเรียนการสอน .....            | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 24. การจัดซ่อมเสริมเป็นระยะสำหรับนักศึกษาที่เรียนอ่อน..<br>ยังต้องรับผิดชอบงานฝ่ายต่าง ๆ ..... | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านอาจารย์ผู้สอน.....

, .....

, .....

, .....

, .....

, .....



| ทักษะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                   | ระดับความเหมาะสม |       |             |       |                |
|-------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------|-------------|-------|----------------|
|                                                                                     | มาก<br>ที่สุด    | มาก   | ปาน<br>กลาง | น้อย  | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                                                     | 5                | 4     | 3           | 2     | 1              |
| <u>ด้านสื่อการเรียนการสอน</u>                                                       |                  |       |             |       |                |
| 32. การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ<br>ในการผลิตและใช้สื่อ .....           | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 33. การจัดซื้อ จัดหา หรือผลิตสื่อการเรียนการสอน .....                               | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 34. ปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ<br>ความต้องการและหลักสูตร .....   | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 35. การประชุมปฏิบัติการเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอน<br>ร่วมกันของอาจารย์ผู้สอน ..... | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 36. สื่อและอุปกรณ์การสอนมีความทันสมัย .....                                         | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 37. สื่อการเรียนการสอนกับจำนวนนักศึกษา .....                                        | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 38. สภาพห้องเรียนกับสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน .....                                | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 39. การจัดสรรงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน<br>แต่ละปีการศึกษา .....          | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 40. การนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียน<br>การสอน ชนิดต่าง ๆ .....      | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านสื่อการเรียนการสอน...

.....

.....

.....

.....



| ทักษะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                                                   | ระดับความเหมาะสม |     |             |      |                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-----|-------------|------|----------------|
|                                                                                                                     | มาก<br>ที่สุด    | มาก | ปาน<br>กลาง | น้อย | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                                                                                     | 5                | 4   | 3           | 2    | 1              |
| <u>ด้านการวัดผลและการประเมินผล</u>                                                                                  |                  |     |             |      |                |
| 41. ผู้สอนชี้แจงเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลให้นักศึกษาทราบ<br>ตั้งแต่เริ่มสอน .....                                   |                  |     |             |      |                |
| 42. ผู้สอนใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลหลายรูปแบบ เช่น<br>การทดสอบ การรายงาน การอภิปราย การสังเกต<br>การปฏิบัติ ..... |                  |     |             |      |                |
| 43. ผู้สอนครอบคลุมเนื้อหาวิชาและตรงตามวัตถุประสงค์ของ<br>รายวิชา .....                                              |                  |     |             |      |                |
| 44. การวัดและประเมินผลทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ .....                                                         |                  |     |             |      |                |
| 45. ผู้สอนแจ้งให้นักศึกษาทราบผลของการวัดผลและประเมินผล<br>แต่ละครั้ง .....                                          |                  |     |             |      |                |
| 46. การติดตามผล นักศึกษาที่ขาดเรียน .....                                                                           |                  |     |             |      |                |

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ ในด้านการวัดผลและ

การประเมินผล .....

.....

.....

.....

.....

.....



## แบบสอบถามประกอบการวิจัย

### เรื่อง

สภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12

แบบสอบถามชุดนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12

ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาแบบสอบถามนี้ แล้วตอบให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านเองมากที่สุด คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น

ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับ และในการนำเสนอผลการวิจัยจะสรุปในรูปของภาพรวม จะไม่จะไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ หรือ ต่อหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด และขอขอบคุณอย่างยิ่งในความร่วมมือของท่าน

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี และการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะสภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

**ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม  
สำหรับนักศึกษา**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ( ) ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

ขณะนี้ท่านกำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระดับ

(    ) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

(    ) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

## ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

### นักศึกษา

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อคำถามในตอนที่ 2 แล้วให้ท่านพิจารณาดังนี้

ข้อความสภาพปัญหาด้านวิชาการในแต่ละข้อ ตรงกับสภาพจริงของท่านในปัจจุบันในระดับใด แล้วกรุณาเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความเหมาะสม โดยพิจารณาเกณฑ์ของแต่ละระดับดังนี้

|   |         |                         |      |                   |
|---|---------|-------------------------|------|-------------------|
| 5 | หมายถึง | มีความเหมาะสมมากที่สุด  | หรือ | มีปัญหาน้อยที่สุด |
| 4 | หมายถึง | มีความเหมาะสมมาก        | หรือ | มีปัญหาน้อย       |
| 3 | หมายถึง | มีความเหมาะสมปานกลาง    | หรือ | มีปัญหปานกลาง     |
| 2 | หมายถึง | มีความเหมาะสมน้อย       | หรือ | มีปัญหามาก        |
| 1 | หมายถึง | มีความเหมาะสมน้อยที่สุด | หรือ | มีปัญหามากที่สุด  |

| ทัศนะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                                                    | ระดับความเหมาะสม |     |             |      |                |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-----|-------------|------|----------------|
|                                                                                                                      | มาก<br>ที่สุด    | มาก | ปาน<br>กลาง | น้อย | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                                                                                      | 5                | 4   | 3           | 2    | 1              |
| <u>ด้านหลักสูตร</u>                                                                                                  |                  |     |             |      |                |
| 1. จำนวนหน่วยกิตทั้งหมดของหลักสูตร (ปวช.100-120<br>ปวส.83-90 หน่วยกิต) .....                                         |                  |     |             |      |                |
| 2. จำนวนหน่วยกิตของวิชาพื้นฐาน (ปวช.30-22 หน่วยกิต<br>ปวส.18 หน่วยกิต) .....                                         |                  |     |             |      |                |
| 3. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิต<br>ประจำวันได้ .....                                            |                  |     |             |      |                |
| 4. การจัดการเวลาเรียนระหว่างภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติ<br>ในตารางสอนแต่ละวัน .....                                        |                  |     |             |      |                |
| 5. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรฝึกให้นักศึกษา มีความรู้<br>ความสามารถและทักษะ ในการศึกษาต่อ และนำไป<br>ประกอบอาชีพได้ ..... |                  |     |             |      |                |

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านหลักสูตร .....

, .....

, .....

, .....

, .....

, .....

| ทักษะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                         | ระดับความเหมาะสม |     |             |      |                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-----|-------------|------|----------------|
|                                                                                           | มาก<br>ที่สุด    | มาก | ปาน<br>กลาง | น้อย | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                                                           | 5                | 4   | 3           | 2    | 1              |
| <u>ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน</u>                                                          |                  |     |             |      |                |
| 6. การใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน...                                    | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 7. การเรียนการสอนมุ่งเน้นทักษะในการคิดวิเคราะห์<br>สร้างสรรค์ผลงาน .....                  | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 8. การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้มีการฝึกทักษะในสถาน<br>ประกอบการ .....                  | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 9. การเรียนการสอนส่งเสริมทักษะด้านการจัดการ.....                                          | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 10. มีการส่งเสริมและสนับสนุน ให้มีการทำโครงการเกษตร<br>ให้ครบวงจรอย่างมีประสิทธิภาพ ..... | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 11. สถานที่สำหรับใช้ในการฝึกปฏิบัติมีความพร้อม.....                                       | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 12. การส่งเสริมและสนับสนุนจัดสร้างสิ่งประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่ .....                         | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 13. ส่งเสริมและสนับสนุน การจัดทำโครงงานวิทยาศาสตร์ ..                                     | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 14. ความสะดวกในการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติงาน แปลงสาธิต<br>หรือโรงเรือน .....             | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 15. บรรยากาศสภาพห้องเรียนกับการเรียนการสอน.....                                           | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านการจัดกิจกรรมการเรียน  
การสอน.....

,.....

,.....

,.....

| ทักษะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                                        | ระดับความเหมาะสม |      |             |      |                |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|------|-------------|------|----------------|
|                                                                                                          | มาก<br>ที่สุด    | มาก  | ปาน<br>กลาง | น้อย | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                                                                          | 5                | 4    | 3           | 2    | 1              |
| <u>ด้านเครื่องมือวัสดุและ ครุภัณฑ์</u>                                                                   |                  |      |             |      |                |
| 16. เครื่องมือวัสดุ และครุภัณฑ์ที่มีอยู่เป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัย                                          | ....             | .... | ....        | .... | ....           |
| 17. จำนวนเครื่องมือวัสดุและครุภัณฑ์ที่มีอยู่กับการฝึกของ<br>นักศึกษา .....                               | ....             | .... | ....        | .... | ....           |
| 18. การจัดทำป้ายรายละเอียดข้อมูล สถิติ การฝึกปฏิบัติ<br>ข้อบังคับ และคำเตือนเพื่อความปลอดภัยชัดเจน ..... | ....             | .... | ....        | .... | ....           |
| 19. การพัฒนาโรงเรือน แปลง หรือสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน ...                                                   | ....             | .... | ....        | .... | ....           |
| 20. เครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ เป็นระเบียบ สะดวกใน<br>การยืมใช้สอย .....                               | ....             | .... | ....        | .... | ....           |
| 21. ปรับปรุงดูแล เครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ ให้มีความ<br>พร้อมในการฝึกปฏิบัติ .....                    | ....             | .... | ....        | .... | ....           |

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านเครื่องมือ วัสดุ

และครุภัณฑ์ .....

, .....

, .....

, .....

, .....

, .....



| ทักษะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                                | ระดับความเหมาะสม |     |             |      |                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-----|-------------|------|----------------|
|                                                                                                  | มาก<br>ที่สุด    | มาก | ปาน<br>กลาง | น้อย | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                                                                  | 5                | 4   | 3           | 2    | 1              |
| <u>ด้านอาจารย์ผู้สอน</u>                                                                         |                  |     |             |      |                |
| 22. อาจารย์ผู้สอนใช้เทคนิควิธีสอนหลายวิธีประกอบกัน ...                                           | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 23. อาจารย์ผู้สอนจัดให้มีการทำงานในสถานประกอบการ<br>เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี ..... | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 24. อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้ศึกษาค้นคว้าและทดลองด้วย<br>ตนเอง ในขณะที่ฝึกปฏิบัติงาน .....       | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 25. อาจารย์ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น และ<br>มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน .....       | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 26. อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้มีการซ่อมเสริมสำหรับ<br>นักศึกษาที่เรียนอ่อน .....                  | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 27. อาจารย์ผู้สอนแนะนำรายชื่อหนังสือ เอกสาร สำหรับ<br>ค้นคว้าด้วยตนเอง .....                     | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| 28. อาจารย์ผู้สอนใช้สื่อการสอนประกอบการเรียนการสอน.                                              | ...              | ... | ...         | ...  | ...            |
| โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านอาจารย์ผู้สอน.....                  |                  |     |             |      |                |
| ,                                                                                                |                  |     |             |      |                |
| ,                                                                                                |                  |     |             |      |                |
| ,                                                                                                |                  |     |             |      |                |
| ,                                                                                                |                  |     |             |      |                |

| ทักษะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                           | ระดับความเหมาะสม |     |      |      |        |
|-----------------------------------------------------------------------------|------------------|-----|------|------|--------|
|                                                                             | มาก              | มาก | ปาน  | น้อย | น้อย   |
|                                                                             | ที่สุด           |     | กลาง |      | ที่สุด |
|                                                                             | 5                | 4   | 3    | 2    | 1      |
| <u>ด้านนักศึกษา</u>                                                         |                  |     |      |      |        |
| 29. การมาเรียนอย่างสม่ำเสมอของนักศึกษา.....                                 | ...              | ... | ...  | ...  | ...    |
| 30. สาขาที่เรียนตรงกับความต้องการของนักศึกษา.....                           | ...              | ... | ...  | ...  | ...    |
| โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านนักศึกษา ..... |                  |     |      |      |        |
| , .....                                                                     |                  |     |      |      |        |

| ทักษะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                  | ระดับความเหมาะสม |     |      |      |        |
|------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-----|------|------|--------|
|                                                                                    | มาก              | มาก | ปาน  | น้อย | น้อย   |
|                                                                                    | ที่สุด           |     | กลาง |      | ที่สุด |
|                                                                                    | 5                | 4   | 3    | 2    | 1      |
| <u>ด้านสื่อการเรียนการสอน</u>                                                      |                  |     |      |      |        |
| 31. เอกสารประกอบการเรียนในแต่ละรายวิชา .....                                       | ...              | ... | ...  | ...  | ...    |
| 32. จำนวนสื่อและอุปกรณ์การสอน .....                                                | ...              | ... | ...  | ...  | ...    |
| 33. สื่อและอุปกรณ์การสอนมีความทันสมัย .....                                        | ...              | ... | ...  | ...  | ...    |
| 34. การให้บริการความสะดวกในการใช้สื่อโสตทัศนูปกรณ์.....                            | ...              | ... | ...  | ...  | ...    |
| 35. สื่อและอุปกรณ์กับสภาพห้องเรียน .....                                           | ...              | ... | ...  | ...  | ...    |
| 36. คุณภาพของสื่อและอุปกรณ์การสอน .....                                            | ...              | ... | ...  | ...  | ...    |
| 37. มีการเตรียมและใช้สื่อและอุปกรณ์ประกอบการสอน .....                              | ...              | ... | ...  | ...  | ...    |
| โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านสื่อการเรียนการสอน... |                  |     |      |      |        |
| , .....                                                                            |                  |     |      |      |        |

| ทักษะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                                              | ระดับความเหมาะสม |       |             |       |                |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------|-------------|-------|----------------|
|                                                                                                                | มาก<br>ที่สุด    | มาก   | ปาน<br>กลาง | น้อย  | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                                                                                | 5                | 4     | 3           | 2     | 1              |
| <u>ด้านการวัดผลและการประเมินผล</u>                                                                             |                  |       |             |       |                |
| 38. การชี้แจงเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลให้<br>นักศึกษาทราบตั้งแต่เริ่มสอน .....                                 | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 39. อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลหลายรูปแบบ<br>เช่น การรายงาน การอภิปราย การสังเกต การปฏิบัติ ..... | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 40. การวัดผลและประเมินผลทั้งในระหว่างเรียนและหลัง<br>การเรียน .....                                            | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 41. ข้อสอบครอบคลุมเนื้อหาวิชา .....                                                                            | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 42. อาจารย์ผู้สอนแจ้งให้นักศึกษาทราบผลของการวัดผลและ<br>ประเมินผลแต่ละครั้ง .....                              | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 43. การติดตามผลนักศึกษาที่ขาดเรียน .....                                                                       | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 44. การรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ .....                                                                  | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 45. อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาประเมินผู้สอน<br>และอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน .....   | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ ในด้านการวัดผลและ

การประเมินผล .....

, .....

, .....

, .....

| ทักษะที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ                                                     | ระดับความเหมาะสม |       |             |       |                |
|---------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------|-------------|-------|----------------|
|                                                                                       | มาก<br>ที่สุด    | มาก   | ปาน<br>กลาง | น้อย  | น้อย<br>ที่สุด |
|                                                                                       | 5                | 4     | 3           | 2     | 1              |
| <u>ด้านบริการห้องสมุด</u>                                                             |                  |       |             |       |                |
| 46. จำนวนหนังสือของห้องสมุดที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้ากับความ<br>ต้องการของนักศึกษา ..... | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 47. การจัดการบริการให้ความสะดวกและให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้<br>บริการ .....                 | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 48. การจัดทำหนังสือ เอกสาร วารสาร ที่ทันสมัยให้ศึกษา<br>ค้นคว้า .....                 | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 49. การบริการถ่ายเอกสารของห้องสมุด .....                                              | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 50. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม การอ่านได้กว้างขวาง และ<br>ทั่วถึงของห้องสมุด .....    | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 51. การจัดการเผยแพร่ข่าวสาร การแนะนำหนังสือ เอกสาร<br>วารสาร แก่นักศึกษา .....        | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 52. กำหนดระยะเวลาการเปิดบริการของห้องสมุด .....                                       | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 53. การประชาสัมพันธ์ห้องสมุดเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน .....                         | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 54. การให้บริการยืมหนังสือ เอกสาร วารสาร ทางวิชาการ<br>และอื่น ๆ แก่นักศึกษา .....    | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านบริการห้องสมุด.....      |                  |       |             |       |                |
| ,.....                                                                                |                  |       |             |       |                |
| ,.....                                                                                |                  |       |             |       |                |

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

### รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ชื่อ                      ดร.นพคุณ ศิริวรรณ  
ตำแหน่ง                  อาจารย์สอนภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม  
สังกัด                    สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ
  
2. ชื่อ                      อาจารย์วีระศักดิ์ วงศ์สมบัติ  
ตำแหน่ง                  รองอธิบดีกรมอาชีวศึกษา  
สังกัด                    กระทรวงศึกษาธิการ
  
3. ชื่อ                      อาจารย์วิเชียร สุบินทมาศ  
ตำแหน่ง                  ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีวศึกษา 5  
สังกัด                    หน่วยงานในเทศก์ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
  
4. ชื่อ                      ดร.ประพนธ์ จันทวิเทศ  
ตำแหน่ง                  ศึกษาในเทศก์ประจำกรมอาชีวศึกษา  
สังกัด                    กระทรวงศึกษาธิการ
  
5. ชื่อ                      ดร.รจนา ศรีบุญมา  
ตำแหน่ง                  เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5  
สังกัด                    กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

## ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวอัจฉราวรรณ ศรีโกมุก  
 เกิด 14 สิงหาคม 2502  
 ภูมิลำเนา อำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา  
 ที่อยู่ปัจจุบัน 169/3 ซอยศิริชัย 1 ถ.กรุงเทพ-นนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000  
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 7  
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี  
 ต.นาจอมเทียน อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี 20250

## การศึกษา

พ.ศ. 2522 ป.ก.ศ.สูง (วิทยาศาสตร์ทั่วไป) จากวิทยาลัยครูสวนสุนันทา  
 พ.ศ. 2524 ค.บ. (วิทยาศาสตร์ทั่วไป) จากวิทยาลัยครูสวนสุนันทา  
 พ.ศ. 2542 กศ.ม. (การอุดมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ  
 ประสานมิตร

สภาพปัญหาด้านวิชาการในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12

บทคัดย่อ

ข้อง

อัจฉราวรรณ ศรีโกมุก

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา

พฤษภาคม 2542



ความมุ่งหมายของการศึกษาค้างนี้ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และ นักศึกษา ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 ที่มีต่อสภาพ ปัญหาด้านวิชาการ ในด้านต่าง ๆ รวม 8 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านนักศึกษา ด้านสื่อ การเรียนการสอน ด้านการวัดผลและการประเมินผล และด้านบริการห้องสมุด และเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการ จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน หมวดวิชา และระดับการศึกษา ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นผู้บริหารจำนวน 36 คน อาจารย์หมวดวิชา พื้นฐาน 21 คน อาจารย์หมวดวิชาชีพ 71 คน และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 276 คน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 46 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติค่าที (t-test)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความเห็นว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการโดยรวม และรายด้านเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 1 - 5 ปี และ ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการทั้ง 8 ด้าน ไม่แตกต่างกัน
3. ความคิดเห็นของอาจารย์หมวดวิชาพื้นฐาน และหมวดวิชาชีพ ที่มีต่อสภาพปัญหา ด้านวิชาการ ทั้ง 8 ด้าน ไม่แตกต่างกัน
4. ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง ที่มีต่อสภาพปัญหาด้านวิชาการโดยรวม และในด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน ด้านเครื่องมือ วัสดุ และครุภัณฑ์ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านบริการห้องสมุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

PROBLEMS OF ACADEMIC MANAGEMENT IN AGRICULTURAL AND TECHNOLOGY  
COLLEGES OF VOCATIONAL DEPARTMENT, EDUCATION REGION 12

AN ABSTRACT

BY

AJCHARAWON SRIKOMOOT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the  
Master of Education degree in Higher Education  
at Srinakharinwirot University

May 1999

This research was to study problems of academic management in Agricultural and Technology Colleges of Vocational Department Region 12. The purposes of study were to : (1) determine opinions of the administrators, teachers and students on problems of academic management in 8 categories : implementation of curriculum, teaching and learning activities, tools and materials, the teachers, the students, teaching and learning media, measurement and evaluation and library's service. (2) compare the difference opinions of the administrators, teachers and students on problems of academic management categorized by working experience, faculty and educational levels.

The sample groups of this study composed of 36 administrators, 21 general education teachers, 71 vocational trade teachers, 276 certificated level students and 46 diploma level students. The research instrument used for gathering data was a 5 level rating scale questionnaire. Mean, S.D. and t-test were statistical techniques employed for data analysis.

The finding indicated that

1. The opinions of the administrators on problems of academic management totally and in each categories were in moderate level.
2. There were no significant difference among the opinions of the 1 - 5 years of working experience administrators and above 6 years of working experience administrators.
3. There were no significant difference among the opinions of the general education teachers and the vocational trade teachers.
4. There were significant difference among the opinions of the certificate level students and the diploma level students at .05 level in the implementation of curriculum, teaching and learning activities, tools and materials, teaching and learning media and library's service.